

PREDLOG ZAKONA O SLOVENSKEM AVDIOVIZUALNEM CENTRU, JAVNI AGENCIJI REPUBLIKE SLOVENIJE (ZSAVC)

A. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Slovenski filmski center, javna agencija Republike Slovenije (v nadaljevanju SFC) je javna agencija, ki kot edina javna institucija v javnem interesu v Sloveniji centralno in sistemsko spodbuja ustvarjalnost na filmskem in avdiovizualnem področju, ustvarja ustrezne pogoje za filmsko, avdiovizualno in kinematografsko dejavnost, razvoj in izobraževanje v zvezi s filmsko in avdiovizualno dejavnostjo v Sloveniji ter izvaja še druge dejavnosti, določene predvsem z nacionalnim programom za kulturo. Dejansko SFC prek javnih razpisov opravlja predvsem naloge dodeljevanja sredstev za produkcijo slovenskih filmov in sofinancira druge programe ali projekte na področju AV dejavnosti, promovira slovensko avdiovizualno in filmsko ustvarjalnost, tudi skozi organizacijo slovenskega filmskega festivala ter pomaga pri trženju slovenskih filmskih lokacij.

Javni zavod Filmski studio Viba Film Ljubljana (v nadaljevanju Viba) v obliki javne službe skrbi za tehnično realizacijo filmskih projektov, namenjenih kinematografskemu prikazovanju, ki jih sofinancira SFC. Za opredelitev storitve Vibe kot javne službe je pogoj, da so projekti, ki jih tehnično podpre, sofinancirani s strani SFC. Tehnična realizacija zajema izvedbo celovečernih in kratkih igranih, dokumentarnih in animiranih filmov vseh filmskih zvrsti, kar pomeni, da Viba opravlja pretežno storitve snemanja slike in zvoka ter obdelave posnetega materiala. Tehnična realizacija pomeni torej predvsem organizacijo in izvedbo tehničnih storitev pri izdelavi filmov, zagotavljanje filmske snemalne ter svetlobne tehnike v fazi produkcije, zagotavljanje scenske tehnike in gradbeno scenskega servisa za izvedbo projektov ter zagotavljanje prostorskih kapacitet za snemanje v sodobnem in zelo dobro opremljenem studiu v Stegnah v Ljubljani. Viba nudi vse osnovne tehnične infrastrukturne in prostorske storitve producentom med izvajanjem filmskih projektov, obenem pa namenja prosta tehnično-izvedbena sredstva, prostorske kapacitete in človeške vire, ki niso zasedeni z izvedbo filmskih projektov, ki jih sofinancira SFC, tržnim projektom.

Delovanje SFC in Vibe je tesno povezano. Viba prvenstveno in prioriteto podpira filmske projekte, ki jih sofinancira SFC, kar ima kot svoje poslanstvo opredeljeno tudi v ustanovitvenem aktu. Storitve, ki jih izvaja Viba, morajo biti vključene v sprejeto finančno konstrukcijo filmskega projekta, ki jo sestavi SFC in predstavljajo sestavni del državne pomoči pri produkciji filmskega projekta. Dokument, ki določa pravice in obveznosti filmskih producentov (pogodba s SFC), torej vsebuje storitve SFC in Vibe, dveh institucij javne uprave, ki imata za povrh različna javna pravna statusa (SFC je javna agencija, Viba pa javni zavod), producent pa mora naknadno podpisati z Vibo še dodatno pogodbo. Glede na to, da mora - gre torej za obveznosti - Viba namenjati vso razpoložljivo infrastrukturo, kadre in termine izvajanja filmskih projektov, ki jih sofinancira SFC, morata dve različni instituciji medsebojno usklajevati tudi termiski plan izvajanja storitev Vibe. Filmski producenti z Vibo sklepajo ločene pogodbe o storitvah tehnične realizacije in torej sklepajo najprej pogodbo s SFC in nato še z Vibo.

Dve statusno različni instituciji za izvajanje nalog ali storitev, na podlagi katerih nastane en projekt, bi bili sicer lahko vsebinsko smiselni, vendar sta organizacijsko in sistemsko neoptimalni, s tem pa tudi manj učinkoviti pri konsistentni podpori filmskim ustvarjalcem. Čeprav gre za na videz dve različni storitvi zagotavljanja pogojev za sofinanciranje filmskih projektov in zagotavljanja tehnične realizacije

in infrastrukture, so te storitve zelo tesno povezane, saj gre za isti projekt - film. Vsekakor gre za podvajanje številnih istih nalog oziroma sprejemanja in oblikovanja iste dokumentacije, kar povzroča veliko nepotrebnega dela in priprave oziroma pregleda dokumentacije predvsem filmskim producentom. Obveznosti in pravice pogodbenih strank so posledično manj pregledne, revizije projektov, ki jih zahteva Zakon o Slovenskem filmskem centru, javni agenciji Republike Slovenije (UL RS, št. 77/10, 40/12 - ZUJF, 19/14 - odl. US, 63/16 in 31/18 - ZSFCJA), pa zahtevnejše in prav tako manj učinkovite. Storitve Vibe so v izključni službi SFC, trgu lahko ponudijo storitve tehnične podpore šele v primeru, da imajo proste kapacitete po zagotovitvi celovite podpore projektom, sofinanciranim s strani SFC. Usklajevanje prostih terminov, pogodb in storitev s strani dveh institucij, ki imata za povrh različne statuse, je lahko problematično, manj transparentno, zamudno in predvsem nepotrebno. Pojavlja se vprašanje smisla obstoja in vzdrževanja dveh institucij, združevanje storitev podpore filmski in avdiovizualni produkciji bi gotovo zmanjšalo občutek birokratizacije in odvečne, prekomerne dokumentacije med filmskimi producenti in zainteresirano javnostjo. Skupna institucija bi bila nedvomno učinkovitejša pri načrtovanju podpore v času izvedbe razpisov, načrtovanja pogodbenih obveznosti, pogajanj in usklajevanja operativne izvedbe projektov s producenti, v okviru enotnega centra pa je utemeljeno mogoče pričakovati tudi boljšo izkoriščenost infrastrukturnih kapacitet in posledično večje zagotavljanje tehnološkega razvoja pri ustvarjanju kakovostnih filmskih projektov.

Naslednji pomemben razlog za sprejem zakona predstavlja sprejem in izvajanje Direktive (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Direktive 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (v nadaljevanju Direktiva o AVMS) glede na spreminjajoče se tržne razmere. Večina novosti, ki jih je opredelila Direktiva o AVMS, je bilo sicer v slovenski pravni red že prenešenih z Zakonom o avdiovizualnih medijskih storitvah (UL RS, št. 87/11, 40/15, 204/21 - ZAvMS) oziroma njegovo novelo, Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS št. 204/21 in začel veljati v začetku leta 2022, z izjemo nekaterih določb, ki so začele veljati s 1. januarjem 2023. Z navedenimi spremembami so bile v ZAvMS dodane določbe o zaščiti otrok in mladoletnikov v avdiovizualnih medijskih storitvah z zagotavljanjem informacij o vsebini, ki bi lahko ogrozila telesni, duševni ali moralni razvoj otrok in mladoletnikov, kar velja tudi za avdiovizualne medijske storitve na zahtevo. Dodane so bile določbe o varstvu gibalno in senzorno oviranih oseb v avdiovizualnih medijskih storitvah in splošnem varstvu ranljivih družbenih skupin ter še nekatere druge določbe, ki jih omogoča Direktiva o AVMS, npr. dopolnitve promocijskega umeščanja izdelkov, dodana pa je bila tudi sprememba določbe o deležu evropskih avdiovizualnih del v katalogih ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo (delež je bil povišan z 10 na 30 odstotkov).

Ključna določba Direktive o AVMS, ki zaenkrat še ni bila prenešena v slovensko zakonodajo, pa je določitev finančnih obveznosti ponudnikom avdiovizualnih medijskih storitev v državi članici za zagotovitev ustrezne ravni naložb v evropska avdiovizualna dela, zaradi spremenjenih tržnih razmer. Navedenih določb ZAvMS ni prenesel v slovensko zakonodajo. Slovenija je med zadnjimi državami članicami, ki tega prenosa še ni opravila, saj je bila Direktiva o AVMS sprejeta že leta 2018. S tem se niso ustvarile možnosti za dodatno financiranje evropske in posledično slovenske filmske in avdiovizualne produkcije, ki preko javnih razpisov SFC tako še vedno obstaja le v obliki proračunskih sredstev in - v manjšem deležu - iz naslova trženja filmskih lokacij ter eksploatacije filmov. Določitev finančnih obveznosti ponudnikom avdiovizualnih medijskih storitev, ki jih Direktiva o AVMS omogoča, bo pomenila velik dodatni vir financiranja evropske filmske produkcije in posledično olajšanje za obveznosti iz integralnega proračuna in možnost zmanjšanja deleža javnih sredstev v navedenem financiranju. Sprejem tovrstnih obveznosti za številne ponudnike avdiovizualnih medijskih storitev, ki ga Direktiva o AVMS omogoča že skoraj šest let, bo pomenil izdatno povečanje sredstev za evropsko filmsko produkcijo, ki jo ponudniki storitev, ki bodo s sprejetim zakonom postali zavezanci za plačilo prispevka, v veliki meri tudi ponujajo gledalcem v različnih oblikah pretoka vsebin. Glede na to, da ponudniki iz naslova različnih naročnin in drugih oblik plačevanja storitev pridobivajo tudi prihodke, je določitev primernih finančnih obveznosti za sofinanciranje evropske avdiovizualne produkcije tudi sorazmerna, potrebna in upravičena, kar je izkazano tudi v razlogih in utemeljitvah za sprejem citirane direktive, v nadaljevanju pa je s tem v zvezi opravljen in argumentiran tudi test sorazmernosti. Predlog

zakona predvideva sorazmeren in uravnotežen finančni prispevek operaterjev, ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo, izdajateljev televizijskih programov in filmskih distributerjev, ter kinooperaterjev, ki vsak na svoj način pridobivajo sredstva iz naslova predvajanja filmske in avdiovizualne produkcije, ki jo spremljajo njihovi naročniki ali gledalci. Vsi zavezanci za izvenproračunsko financiranje pa imajo v skladu s predlogom zakona tudi možnost, da sami financirajo produkcijo evropskih filmov, serij, nanizank in nadaljevanj in s tem nadomestijo obvezna vplačila centru, kar predvideva oziroma dopušča tudi Direktiva o AVMS.

Navedene obveznosti so lahko v skladu z Direktivo o AVMS torej izvedene tudi v obliki neposrednih prispevkov k produkciji evropskih del in pridobitvi pravic za ta dela. Države članice lahko v skladu z Direktivo o AVMS naložijo tudi dajatve, ki se plačajo v za ta namen ustanovljen sklad, in sicer na podlagi prihodkov, nastalih z avdiovizualnimi medijskimi storitvami, ki se zagotavljajo na njihovem ozemlju in so vanj ciljno usmerjene. Tovrstne finančne obveznosti je mogoče naložiti tudi ponudnikom avdiovizualnih medijskih storitev s sedežem v drugi državi, če so ti ponudniki ciljno usmerjeni v njeno ozemlje, na primer z neposrednim nagovarjanjem pri oglaševanju, vsebinah v domačem jeziku, podnaslovljenih vsebinah ali prevedenih katalogih. V tem primeru Direktiva o AVMS dopušča določitev finančnih obveznosti le za prihodke, ki so nastali na podlagi občinstva v ciljni državi. Pri ocenjevanju, ali je ponudnik avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo, ki ima sedež v drugi državi, ciljno usmerjen v občinstvo na njenem ozemlju, mora država torej upoštevati kazalnike, kot so oglaševanje ali druge promocijske dejavnosti, ki so izrecno namenjeni potrošnikom na njenem ozemlju, glavni jezik storitve, ki mora biti torej slovenščina ali obstoj vsebine in komercialnih sporočil, ki so izrecno namenjena občinstvu v državi sprejemanja. Z nalaganjem finančnih obveznosti pa država nima le pravic, temveč mora ustrezno poskrbeti za promocijo evropskih avdiovizualnih del, obenem pa - zaradi izogibanja dvojnih finančnih obveznosti - poskrbeti, da bo pri določanju finančnih obveznosti na podlagi sedeža preprečena dodatna obveznost na podlagi ciljno usmerjenega občinstva. Direktiva o AVMS s tem v zvezi še določa, da take zahteve zaradi tržnih zakonitosti ne bi smele veljati za ponudnike, ki nimajo pomembnega tržnega deleža, kar se zlasti upošteva pri ponudnikih z nizkimi prihodki ali majhnim občinstvom.

Po trenutni ureditvi ima svet agencije SFC osem članov, struktura sveta pa je zelo razgibana. Obe lastnosti velikokrat otežujeta delovanje sveta, tako da ugotovitve na podlagi delovanja trenutnega sveta SFC v predlogu zakona določajo nekoliko drugačno sestavo sveta centra. Po mnenju stroke je potrebno povečati delež strokovnjakov s področja pravnega oziroma finančnega poslovanja centra, po novem bosta dva predstavnika imenovana neposredno s strani pristojnega ministrstva izmed strokovnjakov s pravnega oziroma strokovnega, torej avdiovizualnega področja, enega člana pa bo vlada imenovala izmed strokovnjakov s finančnega področja. Ostale člane imenuje vlada na predlog strokovnih združenj filmskih in avdiovizualnih producentov, strokovnih združenj avtorjev s področja filmske in avdiovizualne dejavnosti, enega člana tako kot doslej predlaga Rektorska konferenca RS, en član pa bo imenovan na predlog izdajateljev avdiovizualnih medijev.

Po trenutno veljavnem ZSFCJA je mandat direktorja agencije omejen na dva mandata. Gre za edino primerljivo institucijo na področju kulture, ki ima v zakonu ali ustanovitvenem aktu določeno to omejitev, zato je smiselno, da se - predvsem zaradi poenotenja ureditve v sektorju kultura in zaradi čim bolj enakopravne obravnave posameznic in posameznikov na sorodnih področjih v javnem sektorju - ta ureditev spremeni v smeri poenotenja. Predlog zakona uvaja dva nova pomočnika direktorja in sicer za vodenje tehnične realizacije filmskih projektov ter za vodenje festivala slovenskega filma in mednarodno sodelovanje.

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 - UPB, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 - ZNOrg, 3/22 - ZDeb in 105/22 - ZZNŠPP - ZUJIK) vsebuje določbe o obveznosti sprejemanja strateškega načrta ne samo za javne zavode in javne sklade, temveč tudi za javne agencije. Glede na to, da Zakon o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/02, 51/04 - EZ-A in 33/11 - ZEKom - C - ZJA) teh določb nima, je zaradi jasnosti regulative, še posebej, ker gre za področje, ki je, glede na to, da je direktor agencije razrešen, če pravočasno ne sprejme strateškega načrta za

prihodnje obdobje, potrebno, da se obvezujoče določbe glede sprejetja strateškega načrta vnesejo tudi v predlog zakona o Slovenskem avdiovizualnem centru.

Med nalogami SFC je v skladu s 17.a členom trenutno veljavnega zakona tudi izvajanje ukrepa za spodbujanje vlaganj v avdiovizualno produkcijo, in sicer na način denarnega povračila do 25 odstotkov upravičenih stroškov, porabljenih pri celotni ali delni produkciji na ozemlju Republike Slovenije, ta delež pa se s predlogom zakona povečuje na 30 odstotkov. Ukrepi je trenutno namenjen zlasti tujim produkcijam, ki v celoti ali delno izvajajo produkcijo filmov na slovenskem ozemlju, in jim omogoča vračilo stroškov v višini do 30 odstotkov skupnih kvalificiranih stroškov za produkcijo avdiovizualnih del (filmov in avdiovizualnih del, primernih za predvajanje v programih ponudnikov medijskih storitev). Po predlogu zakona bo prišlo do odprave neenakopravne obravnave slovenskih in tujih producentov oziroma poenotenja v smeri dopustnosti denarnega povračila tudi za producente s sedežem v Republiki Sloveniji. Ukrepi je skladen s Sporočilom Komisije o državni pomoči za filmsko produkcijo in produkcijo drugih avdiovizualnih del (2013/C 332/01) in Uredbo komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe, ob upoštevanju dovoljene višine državne pomoči, natančno opredeljenih izjem glede višjih odstotkov državnih pomoči ter obveznosti teritorializacije porabe glede na dodeljena sredstva na ozemlju članice EU. V predlogu zakona je potrebno opredeliti tudi kriterije za povračilo, med katerimi je potrebno dodati tudi pozitivne vplive na razvoj regij, kjer so produkcijske lokacije. Povišanje je smiselno in potrebno tudi zaradi zagotavljanja konkurenčnosti v primerjavi z okoliškimi državami, ki zagotavljajo 30 odstotkov povračil in so posledično zanimivejše kot lokacije avdiovizualnih produkcij, zaradi česar zamujamo priložnosti tako za promocijo države in lokacij, kakor tudi za razvoj turizma filmskih lokacij in neposredne prihodke regionalnega okolja zaradi multiplikativnega učinka porabe tujih produkcij v našem okolju.

Predlog zakona je naravnani k ciljem za izboljšanje razmer za slovensko avdiovizualno kulturo in ustvarjalnost na tem področju. Pri tem je treba slediti razvoju ukrepov, vzpostavljenih za konkurenčen in trajnostno vzdržen evropski avdiovizualni in medijski trg. Kot ključne elemente, ki bremenijo delovanje in razvoj tega področja, smo prepoznali neučinkovitost organizacije, neuskladenost in nepovezanost delovanja deležnikov na avdiovizualnem področju, nezadostno in deloma neustrezno opremljenost javnega zavoda, ki trenutno izvaja tehnično realizacijo filmskih projektov, ki se sofinancirajo z državno pomočjo, ter posledično podhranjenost slovenske kinematografije, ki se odraža v programski raznolikosti in produkcijski kakovosti posameznih projektov. Zato je treba na filmskem in avdiovizualnem področju vzpostaviti učinkovito in prožno organizacijo, ki bo zagotavljala gospodarno in smotno rabo javnih sredstev, ter najti dodatne vire financiranja, ki bodo prispevali h krepitvi kakovosti, obsega in raznovrstnosti ustvarjanja na področju avdiovizualne kulture.

Razvojni cilji, ki so skladni s cilji zakona in na njih utemeljenih ukrepih:

- Upoštevanje deležnikov s celotnega filmskega, kinematografskega in avdiovizualnega (AV) področja (ustvarjalci, producenti, promocija, distribucija, prikazovanje, filmska vzgoja, izobraževanje) pri oblikovanju smernic za razvoj filmskega in AV področja, s poudarkom na spodbujanju kulturno raznolike filmske in AV produkcije, profesionalizacije filmskega okolja, razvoja talentov in poklicev v AV sektorju.
- Racionalna in učinkovita organizacija javne službe na področju zagotavljanja sredstev in pogojev za izvedbo programov in projektov, ki so prepoznani v javnem interesu na področju filmske in AV dejavnosti.
- Povečevanje dostopnosti kakovostnih slovenskih filmov in AV del na vseh distribucijskih platformah, razvoj filmskih občinstev in spodbujanje gledanosti.
- Večanje udeležbe Republike Slovenije v koprodukcijskih mehanizmih in spodbujanje tujih investicij. Promocija Republike Slovenije kot privlačne snemalne destinacije s spodbudnim regulativnim okoljem.

- Učinkovitejša promocija in trženje slovenskega filma v mednarodnem okolju.

Za izvajanje naštetih razvojnih ciljev je treba ob spremembah predpisov poskrbeti tudi za ustrezno organizacijo podpornega okolja, zagotoviti ustrezno kadrovske in tehnično opremljenost ter strokovnost, za kar je potrebno:

- zagotavljanje stabilnega financiranja, vsaj na ravni načrtovanih proračunov 2022 in 2023, za spodbujanje kinematografske, filmske in AV dejavnosti, ob upoštevanju javnega interesa na področju filmske in AV kulture;
- zagotovitev izvenproračunskih virov sofinanciranja programov in projektov filmskega in AV področja v sodelovanju in soglasju z drugimi pristojnimi institucijami ter deležniki;
- umestitev področja filmske in AV industrije med Ministrstvo za kulturo in druga ministrstva, predvsem Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, ki že pokriva kinematografsko dejavnost, z namenom izkoriščanja številnih multiplikativnih učinkov te hitro razvijajoče se kreativne industrije na druge gospodarske panoge in na mednarodno prepoznavnost države;
- medresorsko sodelovanje pri odpravljanju administrativnih ovir za pridobitev dovoljenj in vzpostavljanju ugodnega regulativnega okolja z večjo odzivnostjo in prožnostjo odločevalcev.

Položaj in delovanje trenutno obstoječe institucije - SFC poleg zgoraj navedenih urejajo tudi naslednji predpisi:

1. Sklep o preoblikovanju Filmskega sklada Republike Slovenije, javnega sklada v Slovenski filmski center, javno agencijo Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/10, 20/11, 6/16, 3/17 in 52/18);
2. Zakon o medijih (Uradni list RS, št. [110/06](#)-uradno prečiščeno besedilo, [36/2008](#)-ZPOmK-1, [77/10](#)-ZSFCJA, [90/10](#) odl.US, 87/11 - ZAvMS, 47/12, 47/15 - ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 - odl. US, 67/19 - odl. US in 82/21);
3. Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah (Uradni list RS, št. [87/11](#), [84/15](#) in [204/21](#));
4. Zakona o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/02, 51/04-EZ-A in 33/11-ZEKom-C);
5. Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2024 in 2025 (Uradni list RS, št. [150/22](#), [65/23](#), [76/23](#) – ZJF-I, [97/23](#) in [123/23](#) – ZIPRS2425);
6. Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. [11/11](#) – uradno prečiščeno besedilo, [14/13](#) – popr., [101/13](#), [55/15](#) – ZFisP, [96/15](#) – ZIPRS1617, [13/18](#), [195/20](#) – odl. US, [18/23](#) – ZDU-10 in [76/23](#));
7. Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. [77/07](#) – uradno prečiščeno besedilo, [56/08](#), [4/10](#), [20/11](#), [111/13](#), [68/16](#), [61/17](#), [21/18](#) – ZNOrg, [3/22](#) – ZDeb in [105/22](#) – ZZNŠPP);
8. Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Filmski studio Viba film Ljubljana ((Uradni list RS, št. [67/03](#), [96/11](#), [12/13](#), [53/13](#) in [59/13](#) – popr.);
9. Pravilnik o izvedbi postopka izbire projektov, pogojih in merilih za izbor projektov ter postopku sklepanja pogodb, vsebine pogodb in načinu nadzora nad izvajanjem pogodb (Uradni list RS, št. [43/17](#) in [27/19](#));
10. Pravilnik Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike Slovenije, o upravičenih stroških sofinanciranja projektov (Uradni list RS, št. [23/19](#));

11. Pravilnik o spodbujanju vlaganj v avdiovizualno produkcijo (Uradni list RS, št. [7/17](#), [203/21](#) in [124/23](#))
12. Poslovnik strokovno programskih komisij Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike Slovenije (z dne 9. 2. 2021);
13. Poslovnik sveta Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike Slovenije (z dne 31. 3. 2016);
14. Pravilnik o Festivalu slovenskega filma (Uradni list RS, št. [30/17](#) in [79/23](#));
15. Pravilnik o upravljanju pravic tržne eksploatacije digitalno restavriranih filmov iz fondov slovenske filmske dediščine (z dne 5. 1. 2021)
16. Tarifa za izvajanje storitev Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 73/12).

Mednarodni predpisi

17. Direktiva (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Direktive 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) glede na spreminjajoče se tržne razmere
18. Sporočilo Komisije o državni pomoči za filmsko produkcijo in produkcijo drugih avdiovizualnih del (2013/C 332/01).
19. Uredba komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe ter spremembe (v nadaljevanju Uredba 651/2014/EU).

Slovenija je podpisnica Evropske konvencije o filmski koprodukciji ter revidirane konvencije Sveta Evrope o filmski koprodukciji, katerih cilj je spodbujanje evropske filmske koprodukcije. V navedenih dokumentih je določena izenačitev koprodukcij z nacionalnimi filmskimi deli, najmanjši deleži in ohranjanje splošnega ravnotežja. Slovenija je tudi članica Evropskega sklada za podporo koprodukciji in distribuciji ustvarjalnih filmskih in avdiovizualnih del Eurimages.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Ključni cilj predloga zakona je uvedba ukrepov za zagotavljanje izvenproračunskega vira financiranja evropske filmske in avdivozualne produkcije v skladu z Direktivo o AVMS, ki zaradi spremenjenih tržnih razmer dopušča nalaganje finančnih obveznosti subjektom, ki ustvarjajo prihodke na podlagi naročnin, prispevkov ali prodanih vstopnic iz naslova predvajanja avdiovizualnih vsebin. Cilj je sorazmerno, enakomerno in uravnoteženo obremeniti prihodke vseh subjektov, ki te prihodke ustvarjajo iz naslova predvajanja ali pretoka tovrstnih vsebin in v tem delu izpostavljajo nacionalni kulturni prostor tuji, pretežno neevropski avdiovizualni produkciji in popularni kulturi, ki vpliva na razvoj in ustvarjalnost evropskega in nacionalnega izvora ter jih nameniti evropski filmski oziroma avdiovizualni produkciji s poudarkom na slovenskih filmskih projektih. Na podlagi doseženega cilja bo delež javnih sredstev pri financiranju slovenske avdiovizualne produkcije nižji, slovenski filmski produkciji pa bo na voljo več izvenproračunskih sredstev za ustvarjanje kakovostnih avdiovizualnih vsebin, s katerimi bo nacionalna kultura vsaj v omejenem obsegu sposobna konkurirati popularni kulturi tujega, pretežno angloameriškega izvora, ki nacionalni kulturni prostor ne le gospodarsko izkorišča, pač pa vpliva tudi na razvoj in izraznost nacionalnega kulturnega prostora ter nacionalno identiteto. Zaradi navedenih sprememb je cilj zakona tudi uravnoteženje sestave sveta agencije, v katerem bo po predlogu zakona

sedem članov, poleg večjega števila finančnih in pravnih strokovnjakov bo v svetu agencije tudi več predstavnikov ustvarjalcev ter uporabnikov filmske produkcije.

Naslednji cilj je združitev dveh institucij javne uprave, Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike Slovenije in Javnega zavoda Filmski studio Viba film Ljubljana v enotno institucijo, Slovenski avdiovizualni center, javno agencijo Republike Slovenije (v nadaljevanju SAVC ali center). S spremembo imena - Slovenski filmski center, javna agencija Republike Slovenije se bo preimenoval v Slovenski avdiovizualni center, javna agencija Republike Slovenije - se simbolično in izvedbeno opozarja na organizacijske spremembe nove agencije, pri čemer je prvenstveno mišljena združitev z Vibo, in usklajuje delovanje centra s celotno avdiovizualno produkcijo, ne le filmsko. S tem bo poenoteno delovanje dveh institucij z različnim javno pravnim statusom, ki sta v odvisnem položaju, saj mora po trenutno veljavni zakonodaji Viba prioritetno in obvezno obravnavati projekte, ki jih sofinancira SFC. Po združitvi / pripojitvi obeh institucij javne uprave bo odpadla dvojna formalna obravnava, torej sklepanje pogodb filmskih producentov z obema institucijama, podpora filmskim projektom bo posledično bolj transparentna in enostavnejša ter bolj sinergično organizirana. Določeni kadri, ki so trenutno zaposleni v obeh kadrovske podhranjenih institucijah, se ne bodo več brez potrebe prekrivali. Cilj je torej poenotenje delovanja dveh institucij in poenostavitev formalnih dejanj na področju ustvarjanja filmskih projektov. Posledično je cilj predloga zakona opolnomočiti novo javno agencijo za izvajanje nalog in storitev tehnične podpore in realizacije projektov, prenos zaposlenih z javnega zavoda na javno agencijo in pripojitev ter s tem prenehanje obstoja javnega zavoda Filmski studio Viba film Ljubljana.

Cilj je tudi dopolnitev ukrepa za spodbujanje vlaganj v avdiovizualno produkcijo s povečanjem deleža denarnih povračil glede na neposredne stroške, nastale na ozemlju Republike Slovenije ob izvajanju produkcije in/ali postprodukcije filmov in avdiovizualnih del, namenjenih predvajanju v medijih. Ta delež po veljavni zakonodaji znaša 25 odstotkov, v predlogu zakona je povečan na 30 odstotkov. Cilj je tudi, da se med kriterije za pridobitev te ugodnosti doda kriterij, po katerem je za povračilo potreben pozitiven vpliv na regijo, v kateri se izvaja produkcijska lokacija in poenotenje tega denarnega povračila na način, da bodo do njega upravičeni tudi producenti s sedežem v Republiki Sloveniji.

Med cilji pa je potrebno omeniti še po novem predlogu zavezujočo naravo odločanja novega telesa, programskega odbora namesto strokovno programskih komisij, kjer po principu koregulacije delujejo uporabniki in ustvarjalci ter predstavniki vlade. Ob znatnejših predvidenih sredstvih za produkcijo se direktorju določa pretežnejše finančno managerska pozicija, strokovna telesa pa bodo pridobila odločujočo vlogo pri obravnavi predlogov filmskih projektov.

Cilji zakona so tudi odprava nekaterih nesorazmerij oziroma razlik do drugih institucij ali pravnih oseb. Predlog zakona tako odpravlja omejitev mandatov direktorja centra na dva, doslej je bil SFC edina institucija na področju kulture s to omejitvijo, nadalje odpravlja razliko med tujimi producenti in tistimi s sedežem v Republiki Sloveniji glede denarnega povračila, prav tako pa določa tudi obveznost centra glede strateškega načrta, ki je v predlogu zakona urejen podobno kot pri drugih institucijah s področja kulture in usklajen z ZUJIK.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na načelih sorazmernosti, načelu optimizacije porabe javnih sredstev, načelu učinkovitosti ter na načelu transparentnosti pri izvajanju javne službe.

2.3 Poglavitne rešitve

Kot navedeno v uvodu, je SFC javna agencija, ki v javnem interesu v Sloveniji spodbuja ustvarjalnost na filmskem in avdiovizualnem področju, ustvarja ustrezne pogoje za filmsko, avdiovizualno in kinematografsko dejavnost, razvoj in izobraževanje v zvezi s filmsko in avdiovizualno dejavnostjo v Sloveniji ter izvaja še druge dejavnosti, določene predvsem z nacionalnim programom za kulturo, javni zavod Filmski studio Viba Film Ljubljana pa v obliki javne službe skrbi za tehnično realizacijo filmskih

projektov, namenjenih kinematografskemu prikazovanju, ki jih sofinancira SFC. Za opredelitev storitve Vibe kot javne službe je pogoj, da so projekti, ki jih tehnično podpre, sofinancirani s strani SFC, producenti pa sklepajo ločene pogodbe s SFC in Vibo za isti projekt.

Predlog zakona predlaga združitev obeh institucij v eno oziroma pripojitev storitev, ki jih opravlja javni zavod Filmski studio Viba film Ljubljana, novemu Slovenskemu avdiovizualnemu centru, javni agenciji Republike Slovenije. Obveznost opravljanja storitev tehnične realizacije za center je določena v 15. členu predloga zakona. Podobno kot doslej, bo zagotavljal center tehnično realizacijo prioriteto za projekte, ki bodo sofinancirani s strani centra, oblikoval pa bo tudi normative in standarde izvajanja javne službe tehnične in infrastrukturne podpore. Izvajanje filmskih projektov, ki bodo sofinancirani s strani centra, bo tako enostavnejše, hitrejše in bistveno bolj pregledno. K temu bo prispevala tudi določba, da se v času polne zasedenosti studiev prioriteto obravnavajo projekti, ki so sofinancirani s strani centra. Termínsko načrtovanje in usklajevanje ne bo potrebno oziroma bo potekalo znotraj ene institucije. Transparentnost odgovornosti bo precej bolj jasno izražena, odločanje bo lažje in hitrejše ter prilagojeno čim bolj učinkovitemu izvajanju filmskih projektov v korist uporabnikov storitev. Poleg vseh navedenih prednosti bo pripojitev prinesla tudi prihranek javnih sredstev zaradi združevanja določenih dejavnosti in posledično manj težav pri iskanju ustrezno usposobljenih kadrov. Odpadle bodo tudi težave pri iskanju ustreznih rešitev za delovanje dveh svetov, ki ju bo nadomestil svet agencije s posledično bolj transparentnim upravljanjem centra. Predlog zakona je zaradi navedene pripojitve v 8. členu uvedel tudi novega pomočnika direktorja, to je pomočnik za vodenje tehnične realizacije filmskih projektov, ki bo vodil področje, ki ga trenutno izvaja Viba. Prav tako je v predlogu zakona v 21. členu dodan nov vir za pridobivanje sredstev agencije, ki so prihodki od trženja tehničnih, prostorskih in storitvenih kapacitet. V 5. členu je med dejavnostmi in nalogami agencije dodana nova naloga, in sicer, da agencija omogoča podporo produkciji filmov z izvajanjem tehnične realizacije za projekte, izbrane v sofinanciranje. Konkretna pripojitev javnega zavoda centru pa je določena v prehodnih določbah predloga zakona, v 32. členu, v katerem je določena pripojitev, prenehanje obstoja javnega zavoda Filmski studio Viba film Ljubljana, prenos zaposlenih in premoženja ter seznam nepremičnin, ki jih center prevzame v upravljanje. V zvezi z Vibo predlog zakona, kot rečeno, rešuje tudi problem hkratnega prevelikega obsega projektov in v 15. členu določa prednost izvajanja tehnične podpore filmskim projektom, ki so sofinancirani s strani centra pred drugimi projekti.

Ključna določba Direktive o AVMS, ki zaenkrat še ni bila prenešana v slovensko zakonodajo, je določitev finančnih obveznosti ponudnikom avdiovizualnih medijskih storitev s sedežem v državi članici za zagotovitev ustrezne ravni naložb v evropska avdiovizualna dela. Navedeno področje je v osnovi določeno v 21. členu predloga zakona - financiranje centra, kjer je poleg običajnih virov financiranja javnih institucij, kot so državni proračun, prihodki, pridobljeni s prodajo blaga in storitev na trgu in donacij, določen tudi izvenproračunski vir, ki zajema prispevke operaterjev, izdajateljev televizijskih programov, ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo, izvajalcev kinematografske dejavnosti in filmskih distributerjev. Podrobnejši razrez prispevkov navedenih pravnih oseb je določen v 23. členu, ki določa izvenproračunsko financiranje filmske in avdiovizualne produkcije v Republiki Sloveniji.

23. člen predloga zakona uvodoma določa, da RTV Slovenija podpira slovensko filmsko produkcijo tako, da izvede redni letni javni razpis, preko katerega letno nameni finančna sredstva za izdelavo filmov neodvisnih producentov za javno kinematografsko predvajanje, v skupni letni višini najmanj 2 odstotkov zbranega prispevka za programe in storitve RTV Slovenija v preteklem letu, kar je enaka določba, kot že obstaja v veljavnem zakonu.

Operaterji so naslednji zavezcanci za plačilo letnega prispevka centru, ki se obračuna v višini 0,8 % od letnih prihodkov od storitev, ki zajemajo prenos televizijskih programov in avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo. Delež je določen sorazmerno, v deležu, ki ne posega bistveno v poslovanje družb operaterjev. Ob koncu prejšnjega leta je bilo na slovenskem trgu 16 operaterjev fiksnega telefonskega omrežja in sedem operaterjev mobilnega telefonskega omrežja. Ponudnikov kabelskih in satelitskih storitev je bilo 32, internetnih storitev pa 50. Skupni prihodki vseh operaterjev od storitev elektronskih komunikacij so v skladu s podatki Statističnega urada Republike Slovenije v letu 2022 znašali

1.150.151.000 evrov (1,150 milijarde EUR), od tega je prihodek od javnega telefonskega omrežja na fiksni lokaciji prispeval 43 % ali 495 milijonov EUR, prihodek od javno dostopnih mobilnih telefonskih storitev 33 % ali 376 milijonov EUR in prihodek od storitev medomrežnega povezovanja 13 % ali 150 milijonov EUR. Drugi prihodki so obsegali 11 % ali 128 milijonov EUR. Pričakovan delež operaterjev kot zavezancev za plačilo letnega prispevka javni agenciji bi torej v letu 2022 znašal približno 9.200.000 evrov. Celotni prihodek od storitev elektronskih komunikacij je bil v letu 2022 sicer za 4 % višji kot v letu 2021 in v zadnjih letih konstantno narašča. Znotraj storitev elektronskih komunikacij pa se na račun deleža od fiksne telefonije, ki strmo pada, povečuje delež medomrežnega povezovanja. Glede na ogromno količino avdiovizualnih vsebin, ki se pretakajo prek omrežij (tako tujih televizijskih programov, kot tujih ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev), tovrstna vsota komaj vpliva na dovoljšen delež slovenske oziroma evropske avdiovizualne produkcije, ki naj bi bila glede na določbe Direktive o AVMS zagotovljena gledalcem v javnem interesu.

Po predlogu zakona so ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo zavezanci za plačilo letnega prispevka centru, ki se za tekoče leto obračuna v višini dveh odstotkov od prihodkov iz naslova trženja avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo v Republiki Sloveniji v preteklem letu. Gre torej le za delež prihodkov iz naslova trženja in ne za celotne prihodke.

VOYO je v Sloveniji vodilni ponudnik pretočnih vsebin, število naročnikov pa se še povečuje. Dnevno VOYO obiše 50 odstotkov uporabnikov, tedensko pa kar 90 odstotkov. VOYO sicer ponuja več kot 15.000 ur televizijskih vsebin v slovenskem jeziku oz. s slovenskimi podnapisi ter podpira ustvarjalni naboj v lokalnem prostoru, saj daje slovenskim izvirnim produkcijam platformo, za katero lahko ustvarjajo. VOYO, slovenski ponudnik videa na zahtevo, je leta 2022 dosegel tudi zelo pomemben mejnik – 150.000 naročnikov. Ob mesečni naročnini 6,4 EUR brez DDV lahko letne prihodke tako ocenimo na 11,5 mio EUR, pri čemer bi bil torej ponudnik s prevladujočim tržnim deležem v Republiki Sloveniji v skladu s predlogom zakona zavezan za plačilo letnega zneska v višini 230.400 EUR.

Izdajatelji televizijskih programov, ali z njimi povezane osebe, prek katerih izdajatelji tržijo svoj oglasni prostor in televizijsko prodajo, so zavezani k plačilu letnega prispevka centru, ki se obračuna v višini 0,8 % od skupnih letnih prihodkov iz naslova trženja oglasnega prostora.

Iz evidence imetnikov dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti je razvidno, da je imelo konec prvega polletja 2023 67 pravnih ali fizičnih oseb 114 veljavnih dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti. Petnajst izdajateljev je imelo več kot eno dovoljenje in skupaj 62 dovoljenj, kar je predstavljalo več kot polovico vseh veljavnih dovoljenj. 31 dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti je bilo tematskih. Evidenca ponudnikov avdiovizualnih storitev na zahtevo v Republiki Sloveniji je konec prvega polletja 2023 izkazovala 25 priglasiženih storitev. Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (AKOS) je prvi polovici leta 2023 tudi zbirala podatke zavezancev o višini letnih prihodkov iz televizijske dejavnosti oziroma dejavnosti ponujanja avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo v preteklem letu in pričela z izdajanjem odločb o odmeri plačila v skladu z 38. členom ZAvMS (vir: AKOS).

Lani je bruto obseg celotnih prihodkov izdajateljev televizijskih programov iz naslova oglaševanja znašal 1,3 milijarde evrov, kar je za štiri odstotke več kot leta 2022. V oglaševalskem deležu še vedno močno prevladuje televizija s 85-odstotnim deležem, tiskani mediji predstavljajo pet odstotkov, slovenski digitalni mediji, zunanje oglaševanje in radio po tri odstotke, pri čemer v analizo niso zajeti vsi digitalni mediji in vse radijske postaje. Med spremljanimi televizijskimi programi je glede na bruto vrednost oglaševanja na vrhu lestvice Pop TV, kjer med drugim predvajajo oddaje lokalne produkcije, ki so že nekaj let med najbolj gledanimi vsebinami. Sledijo Planet TV, ki prav tako stavi na resničnostne šove, kvize in druge razvedrilne oddaje, Kanal A, kjer v programu krepijo športno ponudbo, in prvi program RTV Slovenija. Peterico oglaševalsko najmočnejših televizijskih programov zaključuje Kino, ki je v lasti medijske hiše Pro Plus (vir: MM). Po zelo okvirnih izračunih bi delež izdajateljev televizijskih programov za prispevek k evropski avdiovizualni produkciji, če upoštevamo 85 % delež od 1,3 milijarde evrov letnih prihodkov od oglaševanja, torej znašal 8.800.000 evrov letno.

Izvajalci kinematografske dejavnosti so zavezanci za plačilo letnega prispevka centru, ki se za tekoče leto obračuna v višini 0,3 odstotkov od prihodkov iz prodaje kinematografskih vstopnic v preteklem letu. V letu 2022 je bilo v Sloveniji prodanih 1,76 milijona kinematografskih vstopnic (vir: Strateški načrt za razvoj avdiovizualne industrije v Sloveniji do leta 2030, ZDSFU, junij 2023). Če to število pomnožimo s šestimi evri, kolikor približno znaša povprečna cena kinematografske vstopnice, to pomeni 10,56 milijona evrov iz naslova prodaje kinematografskih vstopnic za vse kinematografe, 0,3 % pa torej pomeni prispevek vseh slovenskih kinematografov v višini približno 32.000 evrov letno.

V skladu s predlogom zakona so filmski distributerji zavezanci za plačilo letnega prispevka javni agenciji, ki se za tekoče leto obračuna v višini dveh odstotkov od prihodkov iz opravljanja dejavnosti distribucije kinematografskih in drugih filmov v Republiki Sloveniji v preteklem letu. Slovenski filmski distributerji so v letu 2023 ustvarili skupne prihodke v višini 8.032.000 evrov, dva odstotka od njihovih skupnih prihodkov torej znese 160.640 evrov prispevka. Za zavezance, ki ustvarijo manj kot 200.000 evrov letnih prihodkov, se prispevek, v skladu z določili Direktive o AVMS, da tovrstne zahteve ne bi smele veljati za zavezance, ki nimajo pomembnega tržnega deleža, kar se upošteva glede na nizke prihodke, ne obračunava.

Zelo okvirno predvidena skupna vsota vplačil vseh zavezancev za plačilo prispevka za sofinanciranje evropske filmske in avdiovizualne produkcije torej znaša 18.400.000 evrov letno.

S tem v zvezi je potrebno opredeliti tudi test sorazmernosti, torej ugotoviti, ali je ukrep izvenproračunskega financiranja primeren, potreben in sorazmeren v ožjem smislu. Namen ukrepov, to je uvedbe izvenproračunskih virov financiranja za dodeljevanju spodbud projektom in programom v okviru dela centra, ne pomeni prevelitve javnopravnih obveznosti, ki jih financira država v javnem interesu, na posamično določene gospodarske subjekte, saj bodo javnopravne obveznosti še naprej izvajane na podlagi transparentnih in vnaprej določenih postopkov, ki so opredeljeni tudi v tem zakonu.

Namen teh ukrepov je spodbuditi vzajemno poslovno in programsko sodelovanje med subjekti, ki so zaradi svoje dejavnosti vključeni v proces filmske in avdiovizualne produkcije in distribucije ter prikazovanja, in iz naslova te dejavnosti ustvarjajo prihodek in dobiček. Na ta način pa tudi okrepi trg avdiovizualnih in filmskih del za javno prikazovanje v Republiki Sloveniji. Sorodne rešitve poznajo tudi druge evropske države, ki na različne načine zagotavljajo vire za nacionalne filmske produkcije s strani različnih deležnikov (javnih radiotelevizij, prodanih vstopnic kinematografskih prikazovalcev, kabelskih operaterjev, spletnih in kabelskih dobaviteljev avdiovizualnih vsebin, komercialnih izdajateljev televizijskih programov, ipd), kot je obrazloženo tudi v primerjalno pravni analizi.

V večini primerljivih držav se posega na odstotek letnih prihodkov, ki jih morajo gospodarske družbe odvajati določenim institucijam, ki skrbijo za javni interes. Sredstva iz državnega proračuna, namenjena filmskemu, avdiovizualnemu in kinematografskemu področju so v letu 2023 znašala 10.623.554 evrov, v letu 2022 so znašala 7.441.112 evrov, v letu 2021 pa 7.551.431 evrov. Pri tem so upoštevana sredstva, namenjena Slovenskemu filmskemu centru, javni agenciji Republike Slovenije, Filmskemu studiu Viba film Ljubljana, proračunska sredstva, namenjena sofinanciranju avdiovizualnih projektov za medije in proračunska sredstva, namenjena za art kino programe ter nakup filmov.

Na podlagi tretjega odstavka 15. člena Ustave so omejitve ustavnih pravic dopustne le, če so v skladu s t.i. načelom sorazmernosti. To pomeni, da morajo biti izpolnjeni trije pogoji za dopustnost takih omejitev ali posegov: potrebnost, primernost in sorazmernost ukrepa v ožjem smislu. Poseg v ustavno pravico je dopusten samo v primeru, če je potreben oz. nujen (neizogiben) za varstvo drugih človekovih pravic, kar pomeni, da zakonodajnega cilja ni mogoče doseči z nobenim milejšim posegom v ustavno pravico ali brez tovrstnega posega. Poseg mora biti primeren za dosego zaželenega, ustavno dopustnega cilja (npr. varstva pravic drugih ali tudi javnega interesa, kadar je varstvo javnega interesa ustavno dopusten cilj). Poseg tudi ne sme biti prekomeren, kar pomeni, da je dopusten le najblažji izmed možnih posegov, s katerimi se lahko zagotovi ustavno dopustni in zaželeni cilj, to je varstvo enako pomembnih pravic drugih. V okviru sorazmernosti pa je treba tehtati pomembnost posega v

prizadete pravice v primerjavi s pomembnostjo pravice, ki se s tem posegom želi zavarovati (odločba št. U-I-158/95 z dne 2.4.1998, Uradni list RS, št. 70/98 in OdlUS VII, 56):

Ustava Republike Slovenije v okviru temeljnih določb v svojem 5. členu določa, da država »ustvarja možnosti za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije«. Ukrep, predviden s predlogom tega zakona, je v skladu z nekaterimi zgledi primerjalnopravno in ustavnopravno primerljivih držav članic EU, namenjen prav temu, kar bo prikazano in utemeljeno v nadaljevanju. Ukrep je torej potreben in primeren, poleg tega pa zagotavlja tudi varovanje ustavno zagotovljene človekove pravice do svobodnega umetniškega ustvarjanja (II. razdelek URS, 59. člen URS, ustavna določba vsebuje vrednostno načelo in zato tudi zavezuje državo k vzdrževanju in pospeševanju umetniškega ustvarjanja).¹

Država sicer zagotavlja pogoje za varovanje navedene človekove pravice ter možnosti skladnega kulturnega razvoja prek instrumentov podpore dejavnosti filmske verige v javnem interesu z javnimi sredstvi (podpora razvoju projektov, realizaciji, promociji in distribuciji, filmski vzgoji itd.), vendar zaradi majhnosti slovenskega nacionalnega filmskega trga (manj kot dva milijona potencialnih gledalcev, jezikovne ovire) ter visoke cene na enoto produkta (film je najdražja dejavnost v kulturnih industrijah) kljub dokazljivim racionalizacijam (povprečna vrednost subvencioniranega filma v povprečju pada) pri tem ni učinkovita. Deloma gre za premajhno alokacijo potrebnih finančnih sredstev, deloma pa za premajhno vključenost vseh deležnikov filmske verige v razvoj domačih filmskih vsebin in podpornih dejavnosti (vzgoja in razvoj gledalcev).

Neučinkovitost klasičnih spodbud s strani države dokazuje pred časom izdana študija »A profile of current and future audiovisual audience«,² ki je bila pripravljena za Evropsko komisijo. Iz njene vsebine izhaja, da je vpliv na razvoj gledalca, posebej mlajše generacije ob trenutni ponudbi s strani vseh deležnikov kinematografske verige, zaskrbljujoč. Ponudba, znotraj katere tako v kinematografih kot televizijskih programih v nacionalni distribuciji ali kabelski retransmisiji prevladujejo tuji, predvsem ameriški filmi, posebej na mlajših gledalcih že učinkuje negativno, gledano s strani ustavno zapovedane skrbi države za skladen kulturni razvoj. Navedena študija tako zaključuje, da so otroci v državah članicah EU predvsem dovzetni za animirane filme, komedije, avanturistične filme in franšizne izdaje z vrednostmi produkcije nad 15 milijonov evrov na film, kar je najmanj dvoletni proračun, namenjen filmski produkciji za vse filme, ki nastanejo v Sloveniji. Vsi tovrstni filmi so seveda na voljo slovenskemu občinstvu tako v rednih kinematografskih distribucijah, kot prek drugih deležnikov filmske verige, torej televizijskih programov v nacionalni distribuciji ali IPTV oz. kabelski retransmisiji. Ne glede na dejstvo, da je to v teh gospodarskih dejavnostih popolnoma razumljivo, celo samoumevno, in da posamezni deležniki na vsebine, ki jih distribuirajo, sploh nimajo neposrednega vpliva v celoti, gre kljub vsemu očitno za dejavnost, ki ima tudi posledice za skladen kulturni razvoj Slovenije. Navedena študija nadalje dokazuje, da so mladi odrasli obveščeni predvsem o produkciji filmov, posnetih v angleškem jeziku, prav tako pa so, kot rečeno, dovzetni predvsem za akcijske, kriminalne, fantazijske in avanturistične filme s produkcijskimi vrednostmi nad 15 milijonov evrov na film. Da gre vsaj v delu za posledico navedenih gospodarskih dejavnosti, dokazuje tudi izsledek navedene študije, ki pa na primeru odraslih ugotavlja, da so bolj obveščeni o filmih v nacionalni produkciji ter dramah oz. filmih produkcijskih vrednosti pod 15 milijonov evrov. Po izsledkih študije okrog 22% gledalcev konzumira predvsem evropske filme, predvsem gre za odrasle z manj otroki in z visoko stopnjo izobrazbe. Da slovenski filmi v trenutni situaciji težko konkurirajo mednarodnim uspešnicam, ki so promovirane s strani deležnikov kinematografske oz. filmske verige tudi v Sloveniji, dokazuje tudi izsledek navedene študije, ki ugotavlja, da večino evropskih gledalcev pri evropskem filmu moti jezikovna bariera oz. potrebnost podnapisovanja, počasnost in teža zgodbe, igralci ter nizkocenovna produkcija. Hkrati je evropskemu gledalcu všeč ameriški film predvsem zaradi produkcijskih vrednosti, posebnih učinkov,

---

¹ Šturm L., Arhar F. Komentar Ustave RS. Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, Ljubljana, 2002

² http://bookshop.europa.eu/en/a-profile-of-current-and-future-audiovisual-audience-pbNC0414085/downloads/NC-04-14-085-EN-N/NC0414085ENN_002.pdf?FileName=NC0414085ENN_002.pdf&SKU=NC0414085ENN_PDF&CatalogueNumber=NC-04-14-085-EN-N

velikih proračunov, vključenosti akcije in znanih igralskih zasedb. Delež prebivalcev, ki si je ogledala nove filme v zadnjem času, je glede na izsledke študije natanko enkrat višji v primeru ameriških filmov (30-50% populacije) od nacionalnega filma (10-25% populacije). Študija dokazuje visoko korelacijo med visokim produkcijskim proračunom, ki je na voljo za film in visokim zavedanjem potencialnih gledalcev o takem filmu ter posledično tudi višjo gledanostjo tovrstnega filma. Več kot očitno je torej mogoče reči, da v primeru deležnikov filmske verige v Sloveniji, ki jih zajema zakon v delu namenskega prispevka oz. plačila centru, gre za gospodarsko dejavnost, ki ni brez vpliva na ciljno populacijo in v tem delu ni primerljiva z običajno gospodarsko dejavnostjo. Ustvarjeni prihodki navedenih gospodarskih dejavnosti nastajajo tudi na račun škode za skladen kulturni razvoj Slovenije ter pravice do svobodnega umetniškega ustvarjanja. Ker pa gre za svobodno gospodarsko dejavnost zasebnih gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost, država nima na voljo drugih ukrepov, ki bi lahko zagotovili enak učinek.

Ukrep je sorazmeren tudi v ožjem smislu, saj je predviden v primerjalnopravno gledano najblažji obliki, kar izhaja iz priloženega primerjalnopravnega pregleda nekaterih drugih ureditev v državah članicah EU. V predlagani ureditvi so zajeti vsi člani filmske verige, torej vse vključene dejavnosti, kar pomeni, da je vsem deležnikom na trgu zagotovljena enakopravna obravnava in medsebojna konkurenca. Potrebnost, primernost in sorazmernost ukrepa tudi ni bila vprašljiva v primerljivih državah, kjer je področje urejeno na podoben način. Tudi sicer izkušnje primerljivih držav kažejo, da je za ureditev tega področja potrebno pristopiti k urejanju področja na državni ravni in prek zakonodajnih instrumentov poskrbeti za zaščito javnega interesa na področju kulture. Taka je izkušnja tudi v nekaterih v primerjalnopravnem pregledu navedenih državah članicah EU, ki imajo na tem področju v veljavi zakone s primerljivo vsebino. Ko je tovrstna ureditev privzdignjena na raven zakonskega urejanja, postane specialna področna zakonodaja, kot taka se umesti v pravni sistem in o njeni nezakonnosti ni mogoče govoriti. Ker verjamemo, da je poseg v svobodno gospodarsko pobudo na način, kot ga predlagamo, potreben, primeren in sorazmeren, s predlagano ureditvijo ne pričakujemo neugodne presoje s strani Ustavnega sodišča RS. Tovrstnih odločitev ni bilo tudi v tujih državah, ki smo jih navedli in ki so področje uredile na primerljiv (večinoma celo znatno strožji) način, ki je primerljivo še celo bolj obremenil gospodarske subjekte. Primernost predvidenega ukrepa je bila prav tako izkazana v prej navedenih državah s primerljivim ustavnopravnim okvirom, milejšega ukrepa, ki bi uredil zgoraj opisano stanje, pa žal ni na voljo. Ob tem je še potrebno dodati, da je v tem besedilu večkrat omenjena Direktiva o AVMS storitvah začela veljati že pred skoraj šestimi leti, da je večina preostalih članic EU člene omenjene direktive implementirala v letu ali dveh po začetku veljavnosti in da so torej gospodarski subjekti v primerljivih državah obremenjeni z navedenim prispevkom že štiri ali pet let.

Ukrep, ki ga prinaša zakon, je torej potreben, primeren in sorazmeren in s tem v popolnem skladju z določbami Ustave Republike Slovenije. Ne gre za nadproporcionalno omejevanje svobodne gospodarske pobude, ki jo varuje 74. člen URS, kakor je v tem besedilu izkazano, gre v primeru izvenproračunskega financiranja centra nedvomno za izjemo iz tretjega odstavka navedenega člena (»Gospodarska dejavnost se ne sme izvajati v nasprotju z javno koristjo.«). Vsebina in meje javne koristi so v skladu s prakso USRS razvidne iz zakonske ureditve posameznega področja (OdlUS III, 20, I-I-76/91, Uradni list RS 20/94, s. 79). Ne glede na predhodno izkazane negativne implikacije konkretno zajetih gospodarskih dejavnosti pa bi bilo obsežno omejevanje in regulacija dejavnosti kontraproduktivno, zato je bolj sorazmeren ukrep uvedba namenskega plačila oz. prispevka, določenega v deležu prihodkov od dejavnosti, ki niso v celoti skladne z javno koristjo oz. imajo v določenem svojem delu negativne posledice za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije. Ali kakor opisuje B. Pernuš Grošelj: »...v nasprotju z Ustavo je tako izvajanje gospodarske dejavnosti, ki je v nasprotju z načeli ustavne ureditve.«³

V tem delu tudi ne gre za davek, ki bi bil prihodek integralnega proračuna Republike Slovenije, pač pa za namensko plačilo pristojni instituciji, pooblaščen za skrb za javni interes oz. prispevek, katerega poraba je usmerjena v odpravo negativnih implikacij določenih gospodarskih dejavnosti. Poraba torej

---

³ Šturm L., Arhar F. Komentar Ustave RS. Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, Ljubljana, 2002

ni namenjena javnemu sektorju ali državi kot taki, pač pa se v celoti prerazporeja nazaj v gospodarske dejavnosti s pozitivnimi implikacijami za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije.

Za vse zavezance iz tega člena, kar določa zadnji odstavek, velja, da obveznost iz tega člena ne nastane, če izkažejo, da so v preteklem letu za produkcijo slovenskih filmov ali avdiovizualnih del namenili finančna sredstva v višini, ki je najmanj enaka zahtevani višini letnega prispevka centru. Ta določba ustreza določbi Direktive o AVMS, po kateri mora država ob nalaganju finančnih obveznosti izdajateljem oziroma operaterjem, ki so pod pristojnostjo druge države, upoštevati neposredne prispevke tega izdajatelja televizijskih programov k produkciji in pridobitvi pravic do evropskih del, zlasti koprodukcij, ob ustreznem upoštevanju načela sorazmernosti. Prav tako za vse zavezance 24. člen v sedmem odstavku določa, da morajo podatke o podlagah za plačilo prispevkov centru posredovati do konca meseca marca za preteklo leto in nakazati sredstva na račun centra do 30. aprila tekočega leta za preteklo leto. V primeru zamude s plačilom ima center pravico do izplačila zamudnih obresti.

V zvezi novostmi na podlagi izvenproračunskega financiranja je potrebno spremeniti tudi sestavo sveta, ki jo določa 7. člen predloga zakona. V preteklih 14 letih delovanja SFC se je poleg tega večkrat pokazalo, da je parno število članov sveta lahko neučinkovito. Nova sestava sveta tako predvideva sedem članov sveta. Zaradi pripojitve Vibe novi agenciji član sveta iz tega javnega zavoda ni potreben. Povečuje se delež strokovnjakov s področja pravnega oziroma finančnega poslovanja centra, po novem bosta dva predstavnika imenovana neposredno s strani pristojnega ministrstva izmed strokovnjakov s pravnega oziroma strokovnega, torej avdiovizualnega področja, enega člana pa bo vlada imenovala izmed strokovnjakov s finančnega področja. Ostale člane imenuje vlada na predlog strokovnih združenj filmskih in avdiovizualnih producentov, strokovnih združenj avtorjev s področja filmske in avdiovizualne dejavnosti, izdajateljev medijev, zaradi izobraževalne dejavnosti centra pa ostaja član sveta, ki ga predlaga Rektorska konferenca Republike Slovenije. Če na javne pozive, ki jih bo razpisala Vlada Republike Slovenije, za posameznega člana sveta ne bo prispel noben predlog, bo vlada imenovala tega člana sveta na predlog ministrstva, pristojnega za kulturo, prav tako, če bo predlogov več.

Med konkretnimi rešitvami, ki bodo povečale transparentnost delovanja centra, je tudi določba, da člani sveta ne smejo sodelovati pri odločanju o zadevah, s katerimi so osebno, poslovno ali kakorkoli drugače interesno povezani, oziroma bi odločanje o takih zadevah lahko pomenilo nasprotje interesov. Nasprotje interesov, ki je določeno v zadnjih dveh odstavkih 7. člena, je v nadaljevanju besedila tudi konkretno obrazloženo. Pomembno je, da je prepoved nasprotja interesov oziroma sodelovanja pri konkretnih sofinanciranih projektih podaljšana tudi na obdobje po prenehanju članstva posameznika v svetu, s čimer se prepreči obvod zakona, po katerem bi člani sveta lahko sodelovali pri odločitvah o sofinanciranju projekta, ki bi začel nastajati šele po njihovem prenehanju članstva. S tem v zvezi bodo člani sveta ob začetku mandata podpisali izjavo, ki bo vključevala tudi vse projekte, pri katerih na kakršen koli način sodelujejo, ali so z njimi povezani. Kršenje te določbe bo pomenilo neposredno razrešitev z mesta člana sveta in prijavo pristojnim institucijam za preprečevanje korupcije.

Pri določbah o direktorju centra, ki jih določa 8. člen predloga zakona, se med pogoji za direktorja dodajajo tri leta delovnih izkušenj na vodstvenih ali vodilnih delovnih mestih, ki jih obstoječi zakon ne vsebuje, izkazalo pa se je, da so te izkušnje za vodenje tako pomembne institucije potrebne. Nadalje se zaradi poenotenja ureditve v sektorju kultura in zaradi čim bolj enakopravne obravnave direktorjev na sorodnih področjih v javnem sektorju spreminja ureditev v smeri poenotenja možnega števila mandatov direktorja, kjer trenutno veljavna zakonodaja dopušča le dva mandata direktorja, po predlogu zakona pa te omejitve ni več. Predlog zakona uvaja dva nova pomočnika direktorja in sicer za vodenje tehnične realizacije filmskih projektov ter za vodenje festivala slovenskega filma in mednarodno sodelovanje. Prvi je uveden zaradi pripojitve Vibe novemu centru in bo vodil področje, ki ga trenutno pokriva Viba, pri drugem pa gre za vsebinsko smiselno in obenem racionalno rešitev, na podlagi katere bo festival slovenskega filma vodila oseba, ki bo redno zaposlena na centru in bo obenem pokrivala še področje mednarodnega sodelovanja, ki ga trenutno pokriva redno zaposlena oseba na SFC. Po

sprejemu zakona bo potrebna še uskladitev sistemizacije centra z novim zakonom in prilagoditev oziroma prenos del in nalog na področju mednarodnega sodelovanja na novega pomočnika direktorja.

Povsem se spreminjajo določbe v zvezi s strokovnim programskim telesom, ki vsebinsko ocenjuje projekte v postopku dodeljevanja javnih sredstev. Namesto strokovno programskih komisij predlog zakona uvaja programski odbor, ureditev pa odpravlja številne dejanske težave pri delovanju strokovno programskih komisij centra v preteklem obdobju. Programski odbor podaja zavezujoče ocene projektov in opravlja še številne druge naloge, pomembne za razvoj filmskega in avdiovizualnega področja v Sloveniji. Pomembna novost je, da se število članov programskega odbora v primerjavi s trenutnimi strokovno programskimi komisijami povečuje s treh na pet članov, prav tako ne bodo več imenovani le za eno leto, temveč bo njihov mandat trajal dve leti. Predlog zakona uvaja tudi funkcijo selektorja, ki ga bo programski odbor lahko imenoval za posamezno avdiovizualno področje, npr. za mladinski ali dokumentarni film, če bodo za izdelavo mnenja potrebna specifična področna znanja. Spreminja se tudi pristojnost odločanja v primeru nestrinjanja med predlogi programskega odbora in direktorja. Če se direktor ne strinja z oceno programskega odbora, lahko od tega odbora po predlogu zakona zahteva ponovno obravnavo, vendar mora direktor oceno odbora, oblikovano po ponovni obravnavi, v nasprotju s trenutno veljavnim zakonom, upoštevati. Povečuje se tudi vloga pristojnega uslužbenca centra, ki samostojno na podlagi objektivno merljivih kriterijev, ki so vnaprej določeni z besedilom javnega razpisa, točkuje vloge. Ti kriteriji sicer ne smejo preseči 40 odstotkov skupne ocene projekta, s čimer je zagotovljena prednost subjektivni presoji članov programskega odbora. Vsebinsko vloge ocenjuje programski odbor, ki mora svojo oceno argumentirano obrazložiti.

Pri nadzorni funkciji centra, ki jo določa 17. člen predloga zakona, se določa najvišji delež predujma za odobrene in sofinancirane projekte, in sicer v deležu 25 % celotne vrednosti sofinanciranja. V trenutno veljavnem zakonu te določbe ni, določitev najvišjega deleža pa prispeva k določnosti zakonskega besedila. Z določbo o predujmu je uveljavljena izjema od prepovedi izplačevanja predujmov, ki jih določa zakonodaja s področja javnih financ, ureditev v predlogu zakona pa je urejena podobno kot pri interventni zakonodaji ob poplavah v letu 2023.

Ena od rešitev predloga zakona je tudi dopolnitev ukrepa za spodbujanje vlaganj v avdiovizualno produkcijo s povečanjem deleža denarnih povračil glede na neposredne stroške, nastale na ozemlju Republike Slovenije ob izvajanju produkcije in/ali postprodukcije filmov in avdiovizualnih del, namenjenih predvajanju v medijih, ki jo določa 26. člen predloga zakona. Ta delež po veljavni zakonodaji (17.a člen ZSFCJA) znaša 25 odstotkov, v predlogu zakona je povečan na 30 odstotkov upravičenih stroškov. Ena od novih rešitev je tudi, da se med kriterije za pridobitev te ugodnosti doda kriterij, po katerem je za povračilo potreben pozitiven vpliv na regijo, v kateri se izvaja produkcijska lokacija, pomembna novost pa je tudi ta, da bodo do denarnega povračila upravičeni tudi producenti s sedežem v Republiki Sloveniji, doslej so namreč to povračilo lahko uveljavljali le producenti s sedežem v tujini.

Namen povečanja deleža je povečanje konkurenčnosti z drugimi primerljivimi ukrepi v državah članicah. Cilj evropske zakonodaje na tem področju državnih pomoči je podpora produkciji avdiovizualnih del in s tem zagotovitev obstoja infrastrukture, ki je potrebna za njihovo produkcijo in predvajanje, oblikovanje evropskih kulturnih identitet in okrepitev kulturne raznolikosti. Glede na navedeno se med naloge centra doda tudi promocija Slovenije kot države s privlačnimi produkcijskimi in lokacijskimi pogoji za snemanje tujih filmskih in avdiovizualnih del ter v zvezi s tem odločanje o pravicah do uveljavljanja denarnih spodbud, namenjenih krepitvi gospodarskega razvoja filmske in avdiovizualne dejavnosti v Republiki Sloveniji.

Glede na naravo ukrepa so upravičenci pravne in fizične osebe, registrirane v drugih državah članicah za televizijsko in filmsko produkcijo ter izvršni producenti, registrirani v Sloveniji za filmsko in televizijsko produkcijo, ki imajo sklenjene pogodbe o izvedbi filmov in avdiovizualnih del z glavnim producentom iz države članice EU, države partnerice Evropskega gospodarskega prostora in iz tretjih držav. Pogoj za dodelitev pravice do denarnih povračil je kulturni test. Sedaj veljavni Pravilnik o spodbujanju vlaganj v avdiovizualno produkcijo (Uradni list RS, št. 7/17, 203/21 in 124/23) podrobneje

določa pogoje in upravičene stroške, postopek javnega poziva in postopek dodelitve pravice do denarnega povračila, sklenitev pogodbe ter pogoje in način izplačila denarnega povračila. Poleg pogoja kulturnega testa so za upravičeno črpanje iz proračunskih sredstev glede na izdatke na ozemlju Republike Slovenije zahtevani sodelovanje z avtorskimi in izvajalskimi ekipami iz RS ter angažiranje storitev produkcije in postprodukcije v Republiki Sloveniji. S predlogom zakona je predviden večji delež povračila upravičenih stroškov.

V veljavi je shema državne pomoči Vlaganja v avdiovizualno produkcijo. Na podlagi začetka izvajanja ukrepa v letu 2017 na podlagi Pravilnik o spodbujanju vlaganj v avdiovizualno produkcijo, so bila v letu 2018 izplačana prva denarna povračila. Na podlagi podatkov o dodeljenih državnih pomočeh, so bila izplačana sredstva iz tega naslova po letih v naslednji višini: 2018: 563.933,93 EUR, 2019: 636.946,26 EUR, 2020: 105.537,82 EUR, 2021: 1.899.503,61 EUR, 2022: 2.773.555,50 EUR in v letu 2023: 1.285.300,17 EUR. Iz navedenih podatkov je, ob upoštevanju epidemije v letu 2020, razvidno, da je ukrep dal ustrezne rezultate glede povečanega povpraševanje za izvajanje produkcije na območju Republike Slovenije, čemur je sledilo tudi sorazmerno povišanje proračunskih sredstev za povračila. Po podatkih SFC je bilo za leto 2022 izdanih odločb s pravico denarnega povračila do 3.390.967,49 EUR, po revizijah pa dejansko izplačanih sredstev 2.637.449,95 EUR oz. 77 % prijavljenih sredstev.

Predlog Zakona o Slovenskem avdiovizualnem centru ne posega na področje samoupravnih lokalnih skupnosti.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Finančne posledice predloga zakona za državni proračun so večinsko izrazito pozitivne. Predlog zakona namreč predvideva uvedbo prispevka za sofinanciranje evropske filmske in avdiovizualne produkcije oziroma določitev finančnih obveznosti ponudnikom avdiovizualnih medijskih storitev s sedežem v državi članici za zagotovitev ustrezne ravni naložb v evropska avdiovizualna dela. Predlog zakona na podlagi določb Direktive o AVMS, ki tovrstno financiranje s strani gospodarskih subjektov predvideva in dopušča, določa nov izvenproračunski vir. V okviru izvenproračunskih virov so tako vključeni prispevki operaterjev, izdajateljev televizijskih programov, ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo, izvajalcev kinematografske dejavnosti in filmskih distributerjev. Zelo okvirno predvidena skupna vsota vplačil vseh zavezancev za plačilo prispevka iz prejšnjega stavka znaša 18,8 milijona evrov letno.

Manj izrazite so finančne posledice povečanja denarnih povračil za izvajanje produkcije na ozemlju Republike Slovenije. Ta delež se s predlogom zakona povečuje s 25 na 30 odstotkov vlaganj, s čimer postane višina povračila primerljiva in konkurenčna s sorodnimi državami, ki imajo v pretežni večini odstotek določen pri 30 odstotkih. Finančna posledica na državni proračun je ocenjena na podlagi srednje vrednosti sredstev, iz tega naslova izplačanih v letih 2021, 2022 in 2023, ki znaša 1.985.000 evrov, kar pomeni, da se bo ta znesek povečal za okvirno 400.000 evrov letno.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

/

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Za primerjalno pravno analizo je bila pregledana relevantna zakonodaja nekaterih sosednjih držav, ki imajo primerljivo urejeno filmsko in avdiovizualno področje in podobne rešitve tudi na preostalih zakonodajnih področjih. Primerjalno pravna analiza je osredotočena na izvenproračunsko financiranje

oziroma prenos Direktive AVMS v slovenski pravni red, kar je najpomembnejša rešitev predloga zakona oziroma na del, ki določa finančne obveznosti ponudnikom medijskih storitev s sedežem v državi članici za zagotovitev ustrezne ravni naložb v evropska avdiovizualna dela, saj gre za edini del predloga zakona, ki spreminja obstoječo ureditev, kjer je primerjava s sosednjimi državami smiselna. Ostale spremembe predloga zakona glede na trenutno ureditev se namreč nanašajo predvsem na združitev z Vibo in nekatere statusne spremembe v zvezi s svetom agencije in direktorjem, kjer primerjalno pravna analiza ni povsem smiselna. V pregled so bile vključene zakonodaje Avstrije, Hrvaške, Madžarske, Slovaške, Italije in Francije.

Avstrija

Avstrijski filmski inštitut (Österreichisches Filminstitut) je nacionalna agencija za financiranje filma, ki podpira kinematografsko produkcijo kot kulturni proizvod in avstrijsko filmsko dejavnost ter tako prispeva h krepitvi avstrijske filmske industrije. Je pravna oseba javnega prava s sedežem na Dunaju in je financirana s sredstvi državnega proračuna.

Nadzorni svet sestavljajo predstavniki Ministrstva za izobraževanje, umetnost in kulturo, Zveznega ministrstva za gospodarstvo, družino in mladino, Zveznega ministrstva za finance in Zveznega pravobranilstva, člani sindikata za gospodarske dejavnosti in Avstrijske gospodarske zbornice ter pet strokovnih predstavnikov avstrijske filmske industrije, ki zastopajo področja produkcije, režije, scenaristike in trženja.

Naloga Filmskega inštituta je, da sprejme ustrezne ukrepe za uresničitev ciljev na področju avstrijske filmske ustvarjalnosti, zlasti z dodeljevanjem sredstev v skladu z razpoložljivimi viri na podlagi izbirnega postopka ali z zagotavljanjem tehnične ali organizacijske pomoči v okviru svojih dejavnosti. V ta namen Filmski inštitut podpira zlasti produkcijo filmov na podlagi projektov (selektivno financiranje) ali na podlagi rezultatov (referenčno financiranje filmov). Poleg tega lahko Filmski inštitut prispeva k podpornim ukrepom, ki jih sprejmejo tretje osebe, če to ne vključuje sredstev Filmskega inštituta. To velja tudi za ukrepe na področju filma, ki izhajajo iz članstva Avstrije v mednarodnih in nadsacionalnih organizacijah. Razen tega ima Filmski inštitut pristojnost, da zvezni vladi in drugim javnim organom svetuje o osrednjih vprašanjih v zvezi z avstrijskim filmom, zlasti glede upoštevanja kulturnih in gospodarskih interesov filmske industrije ter usklajevanja ukrepov na področju filma v Evropski uniji in zunaj nje. Za podporo filmski produkciji na podlagi projektov (selektivno financiranje) se izberejo projekti s kulturno vsebino, ki obljublajo umetniški in/ali gospodarski uspeh ali so v skladu s cilji razvoja novih talentov. Novi ukrepi za razvoj talentov so zasnovani tako, da olajšajo vstop v profesionalno kinematografsko umetnost. Za pridobitev podpore za produkcijo na podlagi uspešnosti (referenčno financiranje) mora producent filma s kulturno vsebino minimalne dolžine producirati referenčni film, ki je dosegel umetniški ali gospodarski uspeh. Film se šteje za umetniško uspešnega, če je bil izbran za sodelovanje na mednarodno pomembnem filmskem festivalu (določen je seznam festivalov) ali če mu je bila podeljena nagrada, kot je navedeno v smernicah za financiranje. Film se šteje za gospodarsko uspešnega, če je dosegel kvoto prodanih vstopnic v avstrijskih kinematografih, kot je določeno v smernicah za financiranje. Pri dokumentarnih filmih in filmih za otroke lahko določitev odziva občinstva temelji na gledanosti, določeni v daljšem obdobju po prvem predvajanju v domači kinematografiji, če to utemeljeno zahteva producent. Pri dokumentarnih filmih in filmih za otroke se upoštevajo vstopnine na nepoklicne predstavitvene prostore.

Področja financiranja so razvoj scenarija, razvoj projekta, produkcija avstrijskih filmov, ki so jih producirali avstrijski producenti na lastno odgovornost, in mednarodnih koprodukcij z avstrijsko udeležbo, eksploatacija avstrijskih filmov in filmov, izenačenih z avstrijskimi filmi, stalno poklicno usposabljanje strokovnjakov, ki delajo na področju filma na ustvarjalnih, tehničnih ali komercialnih položajih.

Filmski inštitut podporo produkciji izvaja v sodelovanju z ORF (nacionalna RTV hiša).

Promocija filmskih lokacij je urejena prek Filmstandort Austria (FISA). Gre za subvencijski program, ki ga je pripravilo avstrijsko Zvezno ministrstvo za digitalne in gospodarske zadeve za podporo produkciji kinematografskih filmov in zagotavljanje promocije Avstrije kot filmske lokacije. FISA podpira

mednarodne filme, serije in epizode (fikcijski in dokumentarni formati ter formati navidezne resničnosti), če so v celoti ali delno realizirani v Avstriji, tj. dodana vrednost nastane v Avstriji, vendar pogoji za pridobitev certifikata za avstrijski film ali avstrijsko serijo niso izpolnjeni, storitvene produkcije pa so izvedene na filmski lokaciji v Avstriji ter so namenjene komercialni eksploataciji. Prosilec za financiranje mora to verodostojno dokazati z ustrežno izjavo o nameri ob predložitvi vloge. Financiranje v obliki nepovratnih sredstev znaša do 30 % upravičenih proizvodnih stroškov in se lahko poveča za dodatnih 5 %, če so izpolnjene zahteve za zeleni bonus. Osnova za odmero zneska subvencije je največ 80 % skupnih proizvodnih stroškov. Ne glede na to se lahko subvencija poveča za pavšalni znesek do 25.000 EUR v okviru t.i. gender gap financiranja. Najvišji znesek financiranja na projekt znaša 5.000.000 EUR za film ali posamezno epizodo in 7.500.000 EUR za celotno serijo ali sezono. Sredstva za mednarodno produkcijo filmov, serij in nadaljevanj se lahko kumulirajo s sredstvi drugih institucij ali lokalnih organov, razen sredstev iz zveznih skladov. Za doseganje kriterija, da se financirajo samo filmi, serije in epizode serij s kulturno vsebino, AWS izvede kulturni test za vsak projekt, za katerega se zaprosi med postopkom financiranja. Projekt mora opraviti preizkus, predpisan v smernicah za financiranje. Plače in honorarji se priznajo kot upravičeni stroški samo v obsegu, v katerem so predmet neomejene ali omejene davčne obveznosti v Avstriji in za katere obstaja davčna obveznost tudi v Avstriji v skladu s sporazumom o izogibanju dvojnemu obdavčevanju. Zaposleni, ki so vključeni v proizvodnjo projekta pri prosilcih za financiranje, morajo biti navedeni na seznamu zaposlenih in poklicev, ki je običajen v panogi, z navedbo davčnega rezidentstva ali kraja poslovanja. V okviru financiranja razlik med spoloma je treba seznam zaposlenih za ustrezna delovna mesta razširiti tako, da vključuje spol zaposlenih. Storitve, ki jih opravljajo podjetja, se priznajo kot upravičeni stroški le, če ima podjetje, ki opravlja storitev, v času opravljanja storitve in priprave računovodskih izkazov sedež ali stalno poslovno enoto (podružnico) v Avstriji ter ima dovoljenje za opravljanje dejavnosti in je bila zaračunana storitev dejansko opravljena ali kupljena, zakupljena ali najeta v Avstriji, pri čemer mora biti zakupljeno/najeto gradivo bodisi kapitalizirano v osnovnih sredstvih lizinske družbe bodisi mora biti stalno na voljo v Avstriji, in je na voljo podrobno računovodstvo podjetja ali poslovnih prostorov (podružnice).

Hrvaška

Hrvaški avdiovizualni center (HAVC) je bil ustanovljen 1. januarja 2008 na podlagi v Saboru soglasno sprejetega Zakona o avdiovizualnih dejavnostih (OG 76/07). Ustanovljen je bil z namenom sistematične promocije avdiovizualnega ustvarjanja v Republiki Hrvaški.

Delo Hrvaškega avdiovizualnega centra usmerjajo trije avtonomni in enakopravni organi: Upravni odbor, direktor in Hrvaški avdiovizualni svet.

Upravni odbor nadzira delo Centra in je skrbi za to, da se njegove dejavnosti izvajajo v skladu s finančnimi možnostmi in v pravnem okviru. Nadzoruje delovne in razvojne programe ter zagotavlja, da se izvajajo v okviru, ki ga določa Zakon o avdiovizualnih dejavnostih. Upravni odbor ima pet članov. Predsednika in tri člane imenuje Ministrstvo za kulturo in medije izmed uglednih umetnikov in kulturnih delavcev, ki jih predlagajo združenja na podlagi javnega razpisa, ki ga objavi Center. Uslužbenci Centra izberejo enega člana iz svojih vrst. Mandat članov upravnega odbora traja štiri leta. Med drugim upravni odbor sprejema statut Centra s soglasjem Ministrstva za kulturo in medije, odloča o finančnem načrtu in letnem poročilu Centra, sprejema programe dela in razvoja Centra, nadzoruje njihovo izvajanje ter imenuje in razrešuje direktorja Centra.

Direktor je izvršni vodja centra: zastopa Center, organizira in usmerja njegovo delo ter je odgovoren za zakonitost njegovega poslovanja. Direktor upravnemu odboru predlaga statut in druge splošne akte, organizira izvedbo in je odgovoren za izvajanje aktov in sklepov upravnega odbora, predlaga letni izvedbeni načrt nacionalnega programa za spodbujanje avdiovizualnega ustvarjanja in izvršuje odločitve o dodelitvi sredstev na podlagi nacionalnega programa s sklenitvijo pogodbe z upravičencem do sredstev. Direktor je imenovan za štiri leta na podlagi natečaja, ki ga izda in vodi upravni odbor na način, predpisan z zakonom in statutom.

Hrvaški avdiovizualni svet je odgovoren za programske dejavnosti Centra. Objavlja javni razpis za financiranje spodbujanja avdiovizualnega ustvarjanja in dopolnilnih dejavnosti, na predlog Sveta za umetnost pa odloča o dodelitvi sredstev za produkcijo avdiovizualnih del in dopolnilnih dejavnosti. Ker

sredstva, dodeljena javnemu razpisu, izhajajo tako iz državnega proračuna kot tudi prihodkov na račun zakonskih koristi uporabnikov avdiovizualnih storitev, svet sestavljajo predstavniki strokovnih združenj avdiovizualnih producentov (filmski delavci, režiserji, producenti) in predstavniki vseh tistih, ki imajo neposredne koristi od produkcije avdiovizualnih del (kabelske in nacionalne televizije, internetni in telekomunikacijski operaterji, kinematografi in distributerji). Namen sodelovanja predstavnikov vseh deležnikov v hrvaškem avdiovizualnem sektorju pri delu Hrvaškega avdiovizualnega sveta je bil ustvariti demokratičen, pregleden in pravičen sistem, ki bo producentom in upravičencem omogočil tvorno sodelovanje pri odločanju o dodeljevanju sredstev.

Hrvaški avdiovizualni svet ima tako po enega predstavnika ministrstva, pristojnega za kulturne zadeve, HRT oz. nacionalne javne RTV hiše, vsakega izdajatelja televizijskega programa z nacionalno koncesijo, ki oddaja splošnoinformativni program, Nacionalnega televizijskega združenja, Hrvaškega društva filmskih delavcev, Združenja hrvaških filmskih režiserjev, Hrvaškega združenja producentov, Hrvaškega združenja filmskih snemalcev, Društva scenaristov in avtorjev uprizoritvenih del, Neprofesionalnih filmskih združenj in amaterskih šolskih združenj, Hrvaškega državnega arhiva – Hrvaške kinoteke, Poklicne skupine kinematografskih prikazovalcev pri Hrvaški gospodarski zbornici, Poklicnega združenja distributerjev pri Hrvaški gospodarski zbornici, vseh operaterjev kabelskega distribucijskega sistema, vseh operaterjev fiksnih in mobilnih komunikacijskih omrežij ter ponudnikov internetnega dostopa in vseh izvajalcev visokošolskega izobraževanja na področju avdiovizualnih dejavnosti.

Druge dejavnosti Hrvaškega avdiovizualnega sveta vključujejo imenovanje umetniških svetovalcev, sprejetje letnega izvedbenega načrta nacionalnega programa in razpravo o vseh pomembnih vprašanjih avdiovizualne dejavnosti na predlog direktorja. Mandat članov sveta traja dve leti.

Umetniški svet se dogovori o predlogu prioritete liste in razdelitve sredstev za področja, ki jih pokriva javni razpis. Umetniškemu svetu predseduje direktor Centra, vendar v njem nima pravice odločanja. Umetniški svetovalci, ki so člani sveta, obravnavajo in ocenjujejo programe, oddane na javne razpise. Imenuje jih Hrvaški avdiovizualni svet na predlog direktorja in so izbrani v osmih kategorijah, ki so zajete v javnem razpisu: za animirane, dokumentarne, eksperimentalne, celovečerne in kratke igrane filme, koprodukcije z manjšinskim hrvaškim deležem, televizijska dela in dopolnilne dejavnosti. Umetniški svetovalci ocenjujejo kakovost posameznih projektov, pregledujejo zaključena avdiovizualna dela ter spremljajo realizacijo projektov, odobrenih za sofinanciranje. Mandat umetniškega svetovalca traja do končne odločitve o dodelitvi sredstev na podlagi javnega razpisa, za katerega je bil imenovan. Ista oseba je lahko imenovana za umetniškega svetovalca največ dvakrat zaporedoma.

Hrvaški avdiovizualni center objavlja dva javna razpisa: Javni poziv za spodbujanje avdiovizualnih in ustvarjalnih dejavnosti ter Javni poziv za spodbujanje dopolnilnih dejavnosti. HAVC tako sofinancira produkcijo avdiovizualnih del, realizacijo manjšinskih koprodukcij, razvoj filmskih in televizijskih scenarijev, razvoj in produkcijo videoiger, distribucijo filmov ter dopolnilne dejavnosti. Dopolnilne dejavnosti vključujejo različne festivale, delavnice, izobraževalne programe, promocijske ukrepe in različne programe mednarodnega sodelovanja.

Sredstva za izvedbo nacionalnega filmskega programa se zagotavljajo iz državnega proračuna in deleža skupnega bruto prihodka, ustvarjenega z izvajanjem avdiovizualnih dejavnosti, in sicer naslednjih zavezancev: javne radiotelevizije v višini 2%, izdajateljev televizijskih programov na nacionalni ravni v višini 0,8 %, izdajateljev televizije na regionalni ali lokalni ravni, katerih področje obsega več kot 750.000 prebivalcev v višini 0,5 %, ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo v višini 2 %, ponudnikov medijskih uslug, ki imajo dovoljenje za satelitski, spletni, kabelski prenos in druge dovoljene oblike prenosa avdiovizualnega programa v višini 0,5 %, kinematografskih prikazovalcev v višini 0,5 %, operaterjev javnih komunikacijskih mrež, vključno z operaterji storitev dostopa do spleta (razen operaterjev prenosa avdiovizualnih in/ali radijskih programov) s prispevkom v višini 0,8 % skupnega bruto letnega prihodka, ustvarjenega v preteklem letu s prenosom ali retransmisijo avdiovizualnih programov ali dela avdiovizualnih programov v javnih komunikacijskih mrežah, vključno z internetno ali kabelsko distribucijo. Navedeni zavezanci morajo najpozneje do

konca aprila vsakega leta za prejšnje leto dostaviti HAVC podatke o skupnem bruto prihodku iz preteklega leta, sicer lahko HAVC naredi izračun na podlagi objavljenih poročil. HAVC lahko podatke preveri pri pooblaščenem revizorju, ki mu navedene pravne osebe morajo omogočiti dostop do poslovnih knjig. Sredstva vplačujejo v korist HAVC na podlagi računa, ki ga izstavi HAVC. Pravilnik o postopkih, kriterijih in rokih za izvedbo Nacionalnega programa razvoja avdiovizualnega ustvarjanja HAVC v 35. členu določa, da se razdelitev dobička avdiovizualnega dela uredi z dogovorom med HAVC in producentom. Dobiček avdiovizualnega dela se obračuna potem, ko producent odšteje stroške produkcije, promocije, distribucije in prodaje od skupnega prihodka, ustvarjenega s prodajo in eksploatacijo dela, končni obračun pa se naredi tri leta po javnem prikazovanju. HAVC pripada del, ustvarjen z uporabo in distribucijo filma. Sredstva izplača producent HAVC v roku prejema dobička na svoj račun. Tako pridobljen prihodek HAVC uporablja za nadaljnjo podporo hrvaškemu filmu.

Hrvaška je leta 2012 uvedla finančno spodbudo za filmsko produkcijo na svojem ozemlju. Na voljo je mednarodnim in lokalnim filmskim ustvarjalcem v obliki popusta na kvalificirano hrvaško porabo. Od julija 2018 se je denarni rabat povečal na 25 %, z dodatnimi 5 % za produkcije v regijah s podpopovprečnim razvojem. Kvalificirani produkcijski formati vključujejo celovečerne filme, dokumentarce, televizijske drame in animacije. Spodbuda ne velja za reklame in resničnostno televizijo. Povračilo se izračuna na podlagi skupnih upravičenih izdatkov brez davka na dodano vrednost in se plača neposredno na hrvaški bančni račun stranke. Kvalificirano porabo sestavljajo stroški blaga in storitev, kupljenih na Hrvaškem, ter plače, izplačane hrvaškim davčnim rezidentom za storitve, opravljene na Hrvaškem. Prijavitelj mora biti hrvaški producent, koproducent ali ponudnik produkcijskih storitev, ki je v zadnjih treh letih produciral ali izvajal produkcijske storitve za vsaj eno javno prikazano avdiovizualno delo.

Popolno vlogo je treba predložiti centru vsaj 30 dni pred začetkom snemanja. Vlagatelj mora predložiti dokazilo, da (1) je bilo zagotovljenih vsaj 70 % finančnih sredstev za kritje hrvaških proizvodnih stroškov; (2) uspešno opravi preizkus s področja kulturne dediščine z najmanj 12 točkami od največ 34; in (3) igralsko zasedbo in ekipo sestavlja najmanj 30 % državljanov za produkcije, ki se delno snemajo na Hrvaškem, ali 50 % za produkcije, ki se v celoti snemajo na Hrvaškem. Izdelkom, ki izpolnjujejo pogoje, se izda začasno potrdilo, po zaključku proizvodnje na Hrvaškem in predložitvi revidiranih računovodskih izkazov pa končno potrdilo, ki zagotavlja plačilo.

Slovaška

Podpora avdiovizualni industriji na Slovaškem se je bistveno spremenila leta 2010, ko je začel v celoti delovati slovaški avdiovizualni sklad. Sklad nadomešča nekdanji sistem nepovratnih sredstev Ministrstva za kulturo „Avdiovizija“. Sklad kot samoupravna javna institucija, ki jo upravljajo strokovni upravni organi, predstavlja novo vrsto institucije v kulturni politiki Slovaške Republike in ima naslednje bistvene cilje: povečanje finančnih sredstev za avdiovizualno kulturo in industrijo, prožnost finančne podpore in njena učinkovita uporaba, odgovornost prejemnikov podpore, razširjene oblike podpore (na voljo so nepovratna sredstva, posojila in štipendije), podpora vsem delom filmske vrednostne verige (razvoj, produkcija, distribucija, promocija in prodaja, festivali in drugi dogodki, filmi, raziskave, izobraževanje, založništvo, delavnice itd., razvoj slovaške avdiovizualne industrije in njene infrastrukture), pregledno in strokovno odločanje.

Financiranje Sklada temelji na kombinaciji javnega financiranja (subvencije iz državnega proračuna) in prispevkov javnih ali zasebnih subjektov, ki v okviru svojega poslovanja uporabljajo avdiovizualna dela, in sicer: javna televizija (5 % vseh prihodkov iz oglaševanja), zasebni televizijski kanali (2 % skupnih prihodkov od oglaševanja), kinooperaterji (0,03 EUR od vsake vstopnine), distributerji avdiovizualnih del (1 % prihodkov od distribucije, razen kinematografov), in ponudniki storitev retransmisije (1 % skupnih prihodkov za storitve retransmisije).

Zakonsko je določeno, da državne subvencije ne smejo biti nižje od skupne vsote drugih financerjev. Prva plačila v sklad so bila izvedena leta 2010, sklad pa je zbral več kot 7,3 milijona EUR (v primerjavi z letnim povprečjem 4,5 milijona EUR iz prejšnjega programa nepovratnih sredstev Ministrstva za kulturo v predhodnih letih). Sklad mora v skladu z zakonom najmanj 95 % svojih prihodkov porabiti za izvajanje zakonskih pristojnosti, največ 5 % pa za delovanje sklada. Struktura osnovne dejavnosti

sklada je zakonsko določena in se deli na osnovne programe podperne dejavnosti in naslednjo razporeditev finančnih virov: 80 % za Program 1 (razvoj, ustvarjanje in produkcija avdiovizualnih del – celovečernih, dokumentarnih, animiranih, šolskih, eksperimentalnih itd.; vključno z manjšinskimi koprodukcijami), 12 % za Program 2 (distribucija, promocija, mednarodne predstavitve, festivali in drugi dogodki), 3 % za Program 3 (izobraževanje, usposabljanje, raziskave, založništvo) in 5 % za Program 4 (digitalizacija kinematografov). Program 5 predstavlja shemo davčnih spodbud in je podrobneje prikazan v nadaljevanju.

Sklad dodeli finančna sredstva prijavitelju, ki zagotovi obvezno sofinanciranje projekta z drugimi sredstvi. Minimalno obvezno sofinanciranje se določi glede na odstotek skupnega proračuna projekta: 10 % za produkcijo avdiovizualnih del, 20 % za festivale in druge prireditve, 30 % za manjšinske koprodukcije, 50 % za digitalizacijo kinematografov in 5 % za vse druge projekte.

Struktura organov sklada je naslednja: svet sklada – najvišji zakonsko predpisani organ sklada, odloča zlasti o strateških ciljih, prednostnih nalogah in merilih za podporo ter o načinu zagotavljanja podpore; ima 9 članov (člani so vsi plačniki sredstev, upravičenci in predstavniki Ministrstvo za kulturo, ki so v odboru enakovredno zastopani); nadzorni odbor – nadzorni organ sklada, ima tri člane, od katerih dva izvoli svet, enega pa imenuje minister za kulturo; in direktor – izvršni organ sklada, ki odloča o dodelitvi podpore v skladu s pravili, ki jih določi svet, in priporočili strokovnih komisij (direktorja prav tako izvoli svet).

Sklad od 1. januarja 2020 zagotavlja financiranje za podporo avdiovizualni industriji v obliki subvencije v višini 33 % upravičenih odhodkov, za katere so bili izdani računi na Slovaškem, ki so bili revidirani (Program 5). Da bi poleg razvoja kulturnih vrednot in umetniških del spodbudili poklicno rast, razvoj tehnologij in naložb ter okrepili konkurenčnost slovaške avdiovizualne industrije, je bil leta 2015 vzpostavljen nov podporni program, podpora v obliki retrospektivnih subvencij za nedržavne naložbe v produkcijo avdiovizualnih del na ozemlju Slovaške. Za take naložbe ali za tuje avdiovizualne produkcije do takrat ni bilo nobene oblike državne podpore, spodbud ali prednosti, ki bi lahko bila spodbuda za zasebne vlagatelje ali za realizacijo tujih filmov na Slovaškem. Sistem podpore za naložbe v avdiovizualno industrijo skupaj s podporo avdiovizualne kulture predstavlja celovito rešitev za podporo slovaški avdiovizualni viziji iz javnih virov. Pomembno je, da sta se vzpostavila dva vzporedna mehanizma financiranja, od katerih ima vsak svoja posebna finančna sredstva in pregledna pravila za njihovo dodeljevanje, ter jih je mogoče kombinirati tudi na ravni posameznih projektov. Sredstva za Program 5 zagotavlja Sklad iz posebnega prispevka iz državnega proračuna, katerega znesek se izračuna letno v skladu s členom 29(1)(b) zakona št. 516/2008 o Avdiovizualnem skladu. Višino tega prispevka za zadevno leto določi Ministrstvo za kulturo na podlagi sporočila Avdiovizualnega sklada Ministrstvu, skupaj z navedbo celotnega zneska ocenjenih upravičenih izdatkov za prijavljene projekte, izvedene v zadevnem proračunskem letu. Finančna podpora avdiovizualni industriji v obliki posebnega prispevka iz državnega proračuna tako nima negativnega vpliva na podperne dejavnosti Sklada na področju avdiovizualne kulture.

Osnovni korak k pridobitvi subvencije za podporo avdiovizualni industriji je registracija vložnika in nato registracija filmskega projekta. Na podlagi uspešne prijave projekta Sklad vlagatelju izda potrdilo o prijavi filmskega projekta. Potrdilo velja tri leta od datuma izdaje. Sklad lahko zagotovi finančna sredstva za izvedbo kinematografskega projekta, ki ga sestavlja eno samo predvajano avdiovizualno delo s časovnim razponom najmanj 70 minut (film). Nepovratna sredstva lahko Sklad dodeli tudi za večdelna avdiovizualna dela (nadaljevanke). Vsako tako delo ima lahko največ 26 delov, od katerih mora vsak imeti vsaj 40 minut. Sklad zagotavlja financiranje za neodvisno dokumentarno avdiovizualno delo, ki traja najmanj 50 minut, ter za večdelno dokumentarno avdiovizualno delo, ki obsega največ 26 delov in v vsakem delu traja najmanj pet minut. Na področju animiranih avdiovizualnih del Sklad zagotovi finančna sredstva za samostojna ali večdelna animirana dela s skupnim trajanjem najmanj 26 minut.

Hkrati mora vsak filmski projekt izpolnjevati merila kulturnega preizkusa, določena v prilogi k uredbi Ministrstva za kulturo. Ta merila so sestavljena iz dveh osnovnih skupin – kulturnih meril in meril za izvajanje. Prva skupina izraža zlasti vključitev filmskega projekta v evropski kulturni kontekst, reference

in ustvarjalne rezultate, ki so jih dosegli glavni soavtorji projekta, ter pričakovani prispevek projekta v smislu razvoja avdiovizualne umetnosti ali avdiovizualnega izobraževanja s poudarkom na mladem občinstvu. Skupina izvedbenih meril pa izraža strokovno zastopanost evropskih ustvarjalcev v posameznih izvajalskih poklicih, evropski distribucijski potencial projekta in delež izvedbenih zmogljivosti na Slovaškem (lokacije, študije, postprodukcija, storitve itd.). Za kinematografsko delo, za katero je pristojni organ na podlagi Evropske konvencije o filmski koprodukciji že izdal koprodukcijski status, se šteje, da izpolnjuje določena merila kulturnega preizkusa za namene registracije filmskega projekta, zato vlagatelju ni treba opraviti kulturnega preizkusa za tako delo. Filmski projekt lahko registrira producent/koproducent projekta ali katera koli druga pravna oseba, ki je s producentom/koproducentom sklenila pisni sporazum o sodelovanju za izvedbo projekta (storitveno podjetje). Osebi, ki registrira projekt, ni treba imeti sedeža v Slovaški Republiki. Šele ko se registrirani projekt izvede in se vloži zahtevek za plačilo sredstev, lahko sklad pogodbeno dodeli in nato izplača sredstva le upravičencu, ki ima statutarni sedež na ozemlju Slovaške Republike in je registriran pri slovaškem davčnem administratorju. Sklad to pravilo uporablja za zagotovitev potrebnega spremljanja pravilnosti izdatkov in računovodskih listin, predloženih za izplačilo subvencije.

Slovaška Republika ima na področju filma tudi ločen Slovaški filmski inštitut. Slovaški filmski inštitut je edina državna ustanova na Slovaškem, ki se celovito ukvarja s filmom in kinematografijo kot tako. Zbira, shranjuje, varuje filmska in druga avdiovizualna dela ter dokumentacijo in jih daje na voljo javnosti. Je skrbnik filmskega arhiva, ki je po zakonu specializiran javni arhiv. Sestavljen je iz vseh, pogosto edinstvenih, filmskih del, narejenih na Slovaškem. Te zbirke so pomemben sestavni del kulturne dediščine in so državno zaščitena nacionalna lastnina. SFI izvaja tudi pravice producenta do slovaških filmov, ki so jih producirale organizacije v izključni pristojnosti države, in te pravice izkorišča s komercialnimi dejavnostmi. Odbor SFI kot nadzorni organ med drugim odobri predlog proračuna SFI, osnutek letnega poročila, dolgoročne načrte in razvojne koncepte, izvoli in razreši generalnega direktorja, in nadzoruje skladnost s poslanstvom in dejavnostmi SFI, ki izhajajo iz Zakona št. 40/2015 o avdiovizualni dejavnosti. Ima pet članov, ki jih imenuje in razrešuje minister za kulturo Slovaške Republike. SFI razpolaga tudi z lastno prikazovalsko infrastrukturo (kinodvorane Cinema Lumiere).

Italija

V Italiji je za prenos Direktive 2018/1808 poskrbel t.i. Zakonodajni odlok št. 208 z dne 8. novembra 2021, s podnaslovom Izvajanje Direktive (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Direktive 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonodajnih in drugih predpisov držav članic v zvezi s prečiščeno zakonodajo za zagotavljanje avdiovizualnih medijskih storitev ob upoštevanju razvoja tržnih realnosti, ki je sicer začel veljati 25. decembra 2021, vendar so v nadaljevanju predstavljene določbe, ki pomenijo prenos Direktive, zečele veljati šele 1. marca 2022.

Odlok določa splošno načelo za zaščito evropske in neodvisne avdiovizualne produkcije, na podlagi katerega ponudniki avdiovizualnih in linearnih medijskih storitev ter medijskih storitev na zahtevo lajšajo razvoj in razširjanje evropske in neodvisne avdiovizualne produkcije v skladu s pravom Evropske unije in določbami odloka.

Programske obveznosti evropskih del za ponudnike linearnih avdiovizualnih medijskih storitev (izvajalcev televizijske dejavnosti) so po italijanski zakonodaji, ki je prenesla Direktivo, sestavljena iz obveznosti rezervacije večine, torej več kot 50 % svojega oddajnega časa za evropska dela, razen časa, namenjenega novicam, športnim dogodkom, igranim oddajam, oglaševanju, storitvam teleteksta in televizijski prodaji.

Italijanska zakonodaja vsebuje t.i. podkvote obveznih kvot, ki so predvidene za evropska dela izvirnega italijanskega izraza, ne glede na to, kje so nastala, v obsegu najmanj polovice oddajnega časa za koncesionarja javne radiotelevizije in multimedijskih storitev in najmanj ene tretjine za druge ponudnike linearnih avdiovizualnih medijskih storitev.

V terminu od 18.00 do 23.00 mora koncesionar javne RTV rezervirati najmanj 12 odstotkov oddajnega časa za evropska dela (kinematografska in avdiovizualna igrana dela, animirani film, izvirni

dokumentarni filmi italijanskega izraza, ne glede na to, kje je proizveden), pri čemer v to ni vštet čas, namenjen poročilom, športnim dogodkom, igranemu programu, oglaševanju, teletekstu in storitvam televizijske prodaje. Vsaj četrtnina te kvote je rezervirana za kinematografska dela izvirnega italijanskega izraza, kjer koli so nastala. Vsi navedeni odstotki se upoštevajo na letni ravni.

Obveznosti naložb v evropska dela ponudnikov linearnih avdiovizualnih medijskih storitev so opredeljena tako, da morajo ponudniki linearnih avdiovizualnih medijskih storitev, razen koncesionarja javne RTV, odvesti najmanj 12,5 % svojih letnih neto prihodkov za prednakup, nakup ali produkcijo evropskih del, ki jih proizvedejo italijanski neodvisni producenti. Kot prihodek se šteje vsak prihodek, ki ga ponudnik pridobi z oglaševanjem, televizijsko prodajo, sponzorstvi, pogodbami in sporazumi z javnimi in zasebnimi subjekti, pridobljenimi javnimi sredstvi in plačljivimi televizijskimi ponudbami nešportnih programov, ki vsebujejo uredniško oblikovane vsebine.

Tudi v tem delu imajo uzakonjeno podkvoto v višini najmanj polovice obvezne kvote, ki mora biti namenjena za dela izvirnega italijanskega izraza, nastale v zadnjih petih letih, ne glede na to, ali so jih proizvedli neodvisni producenti ali drug producent.

Ponudniki linearnih avdiovizualnih medijskih storitev, razen koncesionarja javne RTV, mora, ob upoštevanju svojega terminskega načrta, nameniti najmanj 3,5 % svojih prihodkov tudi za kinematografska dela izvirnega italijanskega izraza, če jih producirajo neodvisni producenti. Tudi italijanska zakonodaja predvideva izjeme, ki jih določa Direktiva glede izjem za subjekte, ki programirajo kinematografska dela z neznatnim pomenom, prav tako ne veljajo za subjekte s skromnim prometom ali občinstvom v skladu z mejnimi vrednostmi, ki po posebni uredbi, ki je bila sprejeta v letu 2022 na podlagi krovnega zakonodajnega odloka št. 208, znaša pet milijonov evrov letnih prihodkov.

Koncesionar javne RTV mora nameniti najmanj 17 % svojih skupnih letnih prihodkov za prednakup, nakup ali produkcijo evropskih del, ki jih producirajo neodvisni producenti. Med prihodke štejejo prihodki iz naslova RTV prispevka ter prihodki iz oglaševanja - brez prihodkov iz naslova pogodb s subjekti javnega sektorja in od prodaje blaga in storitev. Najmanj 50 % tega zneska mora biti namenjena za dela izvirnega italijanskega izraza, ki so nastala v zadnjih petih letih, ne glede na to, ali so jih proizvedli neodvisni producenti. Javna RTV mora nameniti najmanj 4,2 % celotnih prihodkov za kinematografska dela izvirnega italijanskega izraza, v produkciji neodvisnih producentov, od česar mora biti najmanj 85 % namenjenih za koprodukcijo ali prednakup kinematografskih del. Javna RTV mora prav tako za dela, ki jih proizvedejo neodvisni producenti in so posebej namenjena mladoletnikom, nameniti dodatno podkvoto v višini najmanj 7 % kvote, predvidene za evropska dela, od česar mora biti najmanj 65 % namenjenih animiranemu filmu.

Program ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo mora v njihovem katalogu vsebovati najmanj 30 % evropskih del. Poleg te obveznosti imajo tudi naložbene obveznosti v evropska avdiovizualna dela, ki so jih proizvedli neodvisni producenti, v znesku, ki je enak odstotku njihovega letnega neto prihodka v Italiji, in sicer v višini 20 % letnih prihodkov - ta vrednost velja od 1. januarja 2024, prej so bili odstotki nižji. Te obveznosti imajo tudi subjekti, ki ustvarjajo uredniško oblikovane vsebine, namenjene potrošnikom v Italiji, tudi če delujejo v drugi državi članici.

Omenjeno ne velja za ponudnike medijskih storitev s skromnim prometom ali občinstvom v skladu z mejnimi vrednostmi. V katalogih ponudnikov mora biti vidnost evropskih del ustrezno predstavljena. Zakonodaja pri opredelitvi načinov izpolnjevanja programskih obveznosti predvideva tudi prevzem orodij, ki jih ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo uporabljajo za personalizacijo uporabniških profilov, kot je npr. zagotavljanje posebnega razdelka na glavni dostopni strani, posebne kategorije za iskanje evropskih del v katalogu ali uporaba kvote evropskih del v oglaševalskih ali promocijskih kampanjah za ponujene storitve. Najmanj 50 % deleža, določenega za evropska dela mora biti spet namenjena za dela izvirnega italijanskega izraza. V primeru kinematografskih in avdiovizualnih igranih, animiranih ali izvirnih dokumentarnih filmov izvirnega italijanskega izraza, ki so jih proizvedli neodvisni producenti so zgoraj navedene naložbene obveznosti izpolnjene z nakupom, prednakupom ali koprodukcijo del, pri čemer vloga in prispevek neodvisnih producentov ne moreta biti zgolj izvajalska, temveč tudi kreativna.

Italijanska neodvisna regulativna agencija za komunikacije kot se imenuje njihov regulatorni organ, ima določene številne podrobnosti zgoraj predstavljene ureditve glede letnih prihodkov, metodah izračuna, značilnostih posameznih avdiovizualnih del, spletno objavo ustreznih obrazcev ter učinkovit način spremljanja in nadzora izvajanja zakona. Ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev lahko zaprosijo agencijo za izjeme od obveznosti iz tega naslova, pri čemer morajo pojasniti razloge, med drugim v naslednjih primerih:

a) ponudnik avdiovizualnih medijskih storitev ima tržni delež ali promet, nižji od določenega praga (pet milijonov evrov);

b) ponudnik avdiovizualnih medijskih storitev v zadnjih dveh letih ni ustvaril dobička;

c) obveznosti so v vsakem primeru neizvedljive ali neupravičene glede na naravo ali cilj avdiovizualnih medijskih storitev, ki jih zagotavlja dobavitelj.

Agencija vsako leto preverja izpolnjevanje obveznosti. V vsakem primeru, če ponudnik avdiovizualnih medijskih storitev v preteklem letu, mora v tekočem letu v vsakem primeru izpolniti obveznosti, ki od zakonsko določenih odstopajo za največ 15 %. Agencija vsako leto obvesti vse ponudnike avdiovizualnih medijskih storitev o doseganju letne kvote, morebitnem primanjkljaju, ki ga je treba nadomestiti v naslednjem letu, ali morebitnem preseganju kvote, ki se šteje v naslednje leto.

Francija

Francija je določbe Direktive št. 2018/1808 o avdiovizualnih medijskih storitvah v francosko zakonodajo prenesla z zakonom o avdiovizualnih medijskih storitvah št. 2020-1508 z dne 3. decembra 2020 (v nadaljevanju odlok). Ta odlok je nadomestil za to leto predvideni Zakon o avdiovizualnih komunikacijah in kulturni suverenosti v digitalni dobi, ki je bil takrat opuščen zaradi epidemije Covida. Nadomestni zakon je, kot je v francoski zakonodaji pogosto, dopolnil / spremenil več zakonov, ki so torej ostali v veljavi, vendar so bili v določbah, ki se nanašajo na Direktivo, spremenjeni. Spremenjeni so bili zakoni o svobodi komuniciranja (z dne 30. septembra 1986), zakon o kinematografiji in animiranih slikah ter zakon o načinu predvajanja filmov (skupno večkrat poimenovana zakonodaja o filmu). Dopolnitve zakonodaje so imele v skladu s cilji Direktive dva cilja: zaščititi trajnost sistema financiranja filmske produkcije, zlasti neodvisne produkcije, ter zagotoviti pravičnost med delovanjem francoskih distributerjev in globalnih pretočnih platform.

V ta namen 19. člen odloka določa, kako morajo tudi ponudniki tujih televizijskih in avdiovizualnih medijskih storitev, namenjene francoskemu občinstvu, prispevati k produkciji filmov in avdiovizualnih del v skladu s sistemom, ki je pred uveljavitvijo odloka veljal samo za francoske ponudnike storitev. Tuji ponudniki storitev imajo možnost, podobno kot francoski ponudniki tovrstnih storitev, podpišejo sporazum s francoskim avdiovizualnim regulatorjem (Conseil supérieur de l'audiovisuel – CSA), ki določi njihove obveznosti. V nasprotnem primeru, torej, če do podpisa ne pride, francoski regulator sam določi obveznosti tujega ponudnika storitev. V praksi je torej malo možnosti, da ponudnik z regulatorjem ne bi sklenil dogovora. Odlok ustvarja tudi novo poglavje v zakonu o svobodi komuniciranja z dne 30. septembra 1986, ki pojasnjuje novo shemo, ki se uporablja za platforme za izmenjavo videov, katerih opredelitev iz direktive je povzeta v odloku. Za te platforme za izmenjavo videov - tudi nelinearne avdiovizualne medijske storitve - zdaj velja tudi avdiovizualna ureditev, ki jo določa Direktiva. Tiste, ki imajo sedež na francoskih tleh, bo urejal CSA v skladu z načelom države izvora.

Odlok prenaša tudi nekatere druge določbe Direktive, ki jih je slovenski ZAVMS že prenesel. Prepoveduje napeljevanje k terorističnim dejanjem v predvajanih programih in krepi pravila o zaščiti mladoletnikov, tako da ponudnikom storitev med drugim prepoveduje obdelavo osebnih podatkov mladoletnikov v komercialne namene. CSA je prav tako zadolžen za spodbujanje ponudnikov storitev, da sprejmejo kodekse ravnanja v zvezi z oglaševanjem hrane in spodbujanjem avdiovizualnih storitev splošnega pomena na novih vmesnikih, ki se uporabljajo za dostop do avdiovizualnih vsebin.

Nazadnje odlok pooblašča vlado, da sprejme uredbo, s katero določi rok za ponovna pogajanja o poklicni pogodbi z dne 6. septembra 2018 o medijski kronologiji. Če ta rok poteče brez dogovora, bo lahko vlada začasno določila dolžino in roke odpustnih možnosti, ki niso določena z zakonom.

V skladu s temi novimi določbami je vlada ob podpori CNC (Centre national du cinéma et de l'image animée – Nacionalni center za kinematografijo in gibljivo sliko) dokončala zadnjo različico odloka AVMS, ki torej določa obveznosti tujih platform, ki ciljajo na francosko občinstvo v smislu njihovega prispevka k financiranju francoske in evropske avdiovizualne produkcije. O določitih odloka, ki predvideva fiksne prispevke v višini med 20 in 25 % prihodkov, ustvarjenih v Franciji, je bila 18. decembra 2020 obveščena Evropska komisija, ki je imela skupaj z državami članicami čas do 19. marca 2021 za predložitev pripomb. Odlok je začel veljati 1. julija 2021.

“Odlok št. 2020-1642 z dne 21. decembra 2020 o prenosu Direktive (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Direktive 2010/13/EU za usklajevanje nekaterih zakonodajnih in regulativnih določb v zvezi z zagotavljanjem avdiovizualnih medijskih storitev, ob upoštevanju razvoja tržnih razmer in spremembi zakona z dne 30. septembra 1986 o svobodi komuniciranja, zakona o kinematografiji in animiranih slikah“, kot se uradno in v celoti imenuje navedeni odlok, ureja predvsem naslednja področja Direktive, ki so pomembna za prenos določb Direktive tudi v slovensko zakonodajo.

Odlok določa, da se za ponudnike televizijskih in avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo, ki sodijo pod jurisdikcijo druge države, uporabljajo iste določbe kot za ponudnike s sedežem v Franciji ali ki spadajo pod jurisdikcijo Francije. Ponudniki teh storitev lahko sklenejo s francoskim avdiovizualnim regulatorjem sporazum, ki določa pogoje prispevka, namenjenega razvoju francoske ali druge evropske filmske produkcije, ob upoštevanju sporazumov, sklenjenih med ponudnikom storitev in eno ali več strokovnimi organizacijami kinematografske ali avdiovizualne industrije. Ponudniki se torej lahko samostojno dogovorijo s producenti o vlaganju v navedeno produkcijo. Sporazum z regulatorjem mora določiti tudi pogoje dostopa imetnikov avtorskih pravic in pravic intelektualne lastnine do podatkov v zvezi z izkoriščanjem njihovih del, zlasti pravice podajanja avtorskega dela javnosti. Navedeni sporazum opredeljuje tudi pogoje, s katerimi ponudnik storitev dokazuje izpolnjevanje svojih obveznosti in načine sporočanja podatke v zvezi s svojo dejavnostjo v Franciji, zlasti prihodke, število svojih naročnikov ali njegovih uporabnikov ter zagotavljanje predvajanja kinematografskih in drugih avdiovizualnih del francoske / evropske produkcije ter podatke o njihovi gledanosti.

Če ponudnik s CSA ne doseže dogovora, ga ta obvesti o njegovih obveznostih, povezanih s sofinanciranjem evropske filmske produkcije in o pogojih imetnikov pravic. Obvesti ga tudi o pogojih, s katerimi dokazuje izpolnjevanje teh obveznosti. V ta namen mora ponudnik storitev sporočiti CSA vse podatke v zvezi s svojo dejavnostjo v Franciji, zlasti finančne podatke o prihodkih in dobičku, število njegovih naročnikov ali uporabnikov ter zagotavljanje spoštovanja določb o sofinanciranju francoske in evropske filmske produkcije. Če ponudnik storitev ne izpolnjuje svojih obveznosti, določenih v odloku, lahko CSA uporabi posebne pravice, ki so mu dodeljene v odloku, in sicer izreče denarno globo v deležu prihodkov pred davki, doseženimi v Franciji. Najvišji znesek te sankcije ne sme preseči dvakratnika višine obveznosti, ki jo je treba letno nameniti evropski filmski produkciji, v primeru ponovitve prekrška pa lahko CSA ponudniku izreče največ trikratnik višine obveznosti. Ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev sicer imenujejo predstavnika v organe upravljanja CSA.

Odlok v nadaljevanju še obsežno določa obveznosti ponudnikov televizijskih in avdiovizualnih storitev glede zaščite mladoletnikov in prepoveduje vse vsebine, vključno s komercialnimi sporočili, ki bi lahko škodile telesnemu, duševnemu ali moralnemu razvoju mladoletnikov. Prav tako prepoveduje vse vsebine, ki spodbujajo sovraštvo. Za izrek sankcije mora ponudnik vsaj dvakrat v zadnjih dvanajstih mesecih kršiti določila glede prepovedi predvajanja škodljivih vsebin. V primeru ponavljajočega se kršenja teh določil lahko CSA, ki med drugim vodi tudi razvid vseh ponudnikov televizijskih in avdiovizualnih medijskih storitev, ponudniku celo odvzame dovoljenje za predvajanje

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen (vsebina zakona)

Ta zakon ureja namen, dejavnosti in pristojnosti, organizacijo, financiranje in nadzor nad Slovenskim avdiovizualnim centrom, javno agencijo Republike Slovenije.

2. člen (status centra)

(1) Slovenski avdiovizualni center, javna agencija Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: center), je pravna oseba javnega prava.

(2) Ustanoviteljica centra je Republika Slovenija. Pravice in obveznosti Republike Slovenije v centru izvršuje Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada).

(3) Za vsa vprašanja v zvezi z uresničevanjem javnega interesa, ki niso urejena v tem zakonu, se uporablja zakon, ki ureja uresničevanje javnega interesa za kulturo.

(4) Za vsa vprašanja delovanja in poslovanja centra, ki niso urejena v tem zakonu, se uporablja zakon, ki ureja javne agencije.

3. člen (namen ustanovitve centra)

(1) Namen ustanovitve centra je spodbujanje ustvarjalnosti na filmskem in avdiovizualnem področju v Republiki Sloveniji, ustvarjanje ustreznih finančnih, tehničnih in drugih pogojev za filmsko, avdiovizualno in kinematografsko dejavnost, razvoj in izobraževanje v zvezi s filmsko in avdiovizualno dejavnostjo, kulturo in umetnostjo v Republiki Sloveniji ter izvajanje drugih dejavnosti, določenih z nacionalnim programom za kulturo in s tem zakonom.

(2) Center opravlja s tem zakonom določene naloge v javnem interesu in z namenom zagotovitve možnosti trajnega razvoja filmske, avdiovizualne in kinematografske dejavnosti v Republiki Sloveniji.

4. člen (pomen izrazov)

Navedeni izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

- »projekt« pomeni vsako posamezno obliko filmske in avdiovizualne ustvarjalnosti ter kinematografske ali festivalske dejavnosti v javnem interesu na filmskem in avdiovizualnem področju, ki jo financira center;

- »program« pomeni dalj časa trajajočo kontinuirano dejavnost izvajalcev na filmskem, avdiovizualnem ali kinematografskem področju v javnem interesu, ki jo financira center izvajalcem na način, določen z zakonom, ki ureja uresničevanje javnega interesa v kulturi, razen na področju produkcije;

- »finančni načrt centra« je akt centra, s katerim so predvideni prihodki in drugi prejemki ter odhodki in drugi izdatki centra za določeno koledarsko leto;
- »letno poročilo centra« je vsebinsko in finančno poročilo o doseganju ciljev in rezultatov centra pri izvajanju njegovega programa za določeno koledarsko leto;
- »film« je avdiovizualno delo, ne glede na njegovo trajanje ali nosilec slikovnega in zvočnega zapisa, ki je namenjeno javnemu, zlasti kinematografskemu načinu prikazovanja;
- »avdiovizualni projekt« je avdiovizualno delo, namenjeno predvajanju v medijih, v skladu z zakonom, ki ureja medije in zakonom, ki ureja avdiovizualne medijske storitve;
- »avdiovizualna dejavnost« je celota dejavnosti vseh nosilcev produkcije, postprodukcije, distribucije, prikazovanja in promocije filmov in avdiovizualnih del, namenjenih javnemu predvajanju v priznanih tehničnih standardih, ne glede na nosilec slike in zvoka ter način razširjanja. Kot avdiovizualna dejavnost se za potrebe tega zakona šteje tudi izdajanje televizijskih programov, kinematografsko prikazovanje, distribucija filmskih in avdiovizualnih del, dejavnost operaterjev elektronskih komunikacij in dejavnost ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo.
- »nizkoprorračunski film« je film, katerega proizvodna cena ne presega povprečne obračunske vrednosti filma primerljive zvrsti in trajanja (celovečerni igrani film, kratki igrani film, celovečerni dokumentarni film, kratki dokumentarni film, eksperimentalni film, animirani film), sofinanciranega iz sredstev centra v zadnjih petih letih;
- »film za otroke oziroma mladino« je film, katerega ciljna publika je v pretežnem delu populacija do 18 let;
- »zahtevni film« je film, ki razvija specifični umetniški vidik znotraj nacionalne ali evropske filmske umetnosti ter s tem prispeva h kulturni raznolikosti umetniškega izraza znotraj nje. Med zahtevne filme se uvrščajo tudi animirani filmi, režijski prvenci, kratki filmi, eksperimentalni filmi ter dokumentarni filmi;
- »produkcija filma« je proces ustvarjanja filmskega projekta od ideje o izdelavi filma do izdelave kopije, ki omogoča javno prikazovanje; obsega razvoj filma, priprave na snemanje, snemanje, postprodukcijo, promocijo in distribucijo filma;
- »javni razpis« je postopek izbire projektov ali programov, ki se sofinancirajo iz javnih sredstev na podlagi vnaprej znanih kriterijev, glede na katere so ocenjeni dovolj visoko glede na razpoložljiva sredstva, v skladu z določbami tega zakona in zakona, ki ureja uresničevanje javnega interesa v kulturi;
- »javni poziv« je postopek izbire projektov ali programov, ki se sofinancirajo iz javnih sredstev na podlagi vnaprej znanih zahtev, ki jih izpolnjujejo, do porabe razpoložljivih sredstev, v skladu z določbami tega zakona in zakona, ki ureja uresničevanje javnega interesa v kulturi;
- »neodvisni producent« ima pomen, kot ga določa zakon, ki ureja avdiovizualne in medijske storitve;
- »operater« ima pomen, kot ga za operaterja elektronskih komunikacij določa zakon, ki ureja avdiovizualne in medijske storitve;
- »avdiovizualna medijska storitev na zahtevo« ima pomen, kot ga določa zakon, ki ureja avdiovizualne in medijske storitve;
- »izdajatelj televizijskega programa« ima pomen, kot ga določa zakon, ki ureja avdiovizualne in medijske storitve;

- »filmski distributer« je pravna oseba, samostojni podjetnik ali oseba, ki samostojno opravlja dejavnost distribucije filmov in avdiovizualnih del;
- »festival« je zgoščen in časovno jasno zamejen nabor filmskih in spremljevalnih dogodkov, ki se odvija z namenom predstaviti domačemu in mednarodnemu občinstvu aktualno ali tematsko opredeljeno filmsko produkcijo iz izvirnega oziroma formata filmske projekcije najvišje kakovosti, ki je dostopna organizatorju festivala. čim bolj kakovostnega formata filmske projekcije;
- »filmska vzgoja« je celota dejavnosti, ki različnim ciljnim skupinam gledalcev na podlagi pedagoško-didaktičnih orodij približuje filmsko kulturo;
- »filmska kultura« je celota dejavnosti, ki prispevajo k razvoju izobraženega, kritičnega in zahtevnega filmskega občinstva in ki povečujejo gledanost kakovostnega filma;
- »povezane osebe« so pravne in fizične osebe, ki so med seboj upravljavsko, kapitalsko ali drugače povezane tako, da zaradi teh povezav skupaj oblikujejo poslovno politiko oziroma poslujejo usklajeno z namenom doseganja skupnih ciljev, oziroma tako, da ima ena oseba možnost usmerjati drugo ali bistveno vplivati nanjo pri odločanju o financiranju in poslovanju. Za povezane osebe štejejo tudi povezane družbe v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ter pravne osebe, ki so zastopane po isti osebi.

5. člen (dejavnosti in naloge centra)

(1) Center opravlja naslednje naloge:

- načrtuje in izvaja celovito politiko na področju filmske, avdiovizualne in kinematografske dejavnosti v Republiki Sloveniji ter pri tem sodeluje z zainteresirano strokovno javnostjo, s civilno družbo in z ministrstvom, pristojnim za kulturo, ter drugimi državnimi organi in lokalnimi skupnostmi;
- izvaja nacionalni program za kulturo v delu, ki zadeva filmske in avdiovizualne dejavnosti, ter spremlja in analizira stanje s svojega delovnega področja;
- skrbi za kakovostno rast filmske in avdiovizualne dejavnosti, pospešuje ustvarjalnost, produkcijo, distribucijo, prikazovanje in promocijo filmskih in avdiovizualnih del ter skrbi za predstavitve dosežkov na tem področju;
- podpira programe in projekte s področja filmske in avdiovizualne dejavnosti na podlagi izvedenih javnih razpisov ali javnih pozivov;
- spremlja in nadzoruje delo in porabo javnih sredstev, ki jih center nameni izvajalcem projektov in programov;
- omogoča podporo produkciji filmov z izvajanjem tehnične realizacije za projekte, izbrane v sofinanciranje;
- sodeluje z Radiotelevizijo Slovenija pri načrtovanju, razvoju in promociji slovenskega filma in avdiovizualnih del ter pri filmski vzgoji;
- omogoča izvedbo nacionalnega filmskega festivala, na katerem je predstavljena slovenska filmska produkcija preteklega obdobja;
- podpira programe in projekte na področju festivalske dejavnosti na področju filma;
- spodbuja delovanje in širitev mreže kinematografov, ki večinoma prikazujejo slovenske, evropske ter filme kinematografij tretjih držav in sistematično razvijajo filmsko kulturo;

- spodbuja razvoj filmske vzgoje;
- sodeluje s strokovnimi organizacijami na področju filmskih in avdiovizualnih dejavnosti ter s tujimi sorodnimi organizacijami;
- spodbuja mednarodno koprodukcijsko sodelovanje na ravni produkcije in promocije filmskih in avdiovizualnih projektov ter filmske in avdiovizualne dejavnosti v skladu z mednarodnimi konvencijami in dvostranskimi sporazumi;
- spodbuja razvoj filmske kulture in avdiovizualne dejavnosti;
- spodbuja razvoj visokošolskega izobraževanja za umetniške poklice s področja avdiovizualnih dejavnosti ter strokovna nacionalna in mednarodna izobraževanja s področja avdiovizualnih dejavnosti za pridobivanje veščin in znanj;
- spodbuja razvoj tehnologije in infrastrukture na filmskem in avdiovizualnem področju, zlasti razvoj digitizacije in digitalizacije celotne kinematografske verige od produkcije do prikazovanja;
- spodbuja dostopnost in ponudbo slovenskih filmov in avdiovizualnih projektov z dodeljevanjem podpor za njihovo distribucijo;
- skupaj s strokovnimi združenji skrbi za izvedbo in podeljevanje priznanj ter denarnih nagrad na področju filmskih in avdiovizualnih dejavnosti v Republiki Sloveniji;
- skrbi za promocijo slovenskih filmov ter filmske in avdiovizualne dejavnosti v Republiki Sloveniji in tujini;
- promovira Republiko Slovenijo kot državo s privlačnimi produkcijskimi in lokacijskimi pogoji za snemanje tujih filmskih in avdiovizualnih del ter v zvezi s tem odloča o pravicah do uveljavljanja denarnih spodbud, namenjenih krepitevi gospodarskega razvoja filmske in avdiovizualne dejavnosti v Republiki Sloveniji;
- skrbi za sodelovanje z evropskimi in drugimi mednarodnimi institucijami s področja filmske in avdiovizualne dejavnosti, zlasti pri podporah in dodeljevanju paritetnih sredstev s področja filmske in avdiovizualne dejavnosti;
- skrbi za povezanost javnih institucij in zasebnih pobud na področju filmske in avdiovizualne dejavnosti s ciljem promocije Republike Slovenije;
- predlaga ukrepe in sodeluje z drugimi državnimi organi na področju zmanjševanja nezakonitega prometa z avdiovizualnimi deli in na področju njihove nezakonite uporabe;
- opravlja druge strokovne naloge na področju filmske in avdiovizualne dejavnosti z namenom, za katerega je bil ustanovljen.

(2) Z ustanovitvenim aktom centra se lahko določi, da ta opravlja tudi druge naloge v javnem interesu, če so povezane z nalogami iz prejšnjega odstavka ali če so nujne za njihovo izvedbo.

(3) Pri izvajanju nalog je center samostojen in neodvisen.

6. člen (organi in strokovna telesa centra)

(1) Organi centra so svet centra (v nadaljnjem besedilu: svet), direktorica oziroma direktor centra (v nadaljnjem besedilu: direktor) in programski odbor.

(2) Center ima lahko tudi druga posvetovalna in strokovna telesa, če tako določa ustanovitveni akt centra.

7. člen (svet centra)

(1) Svet centra ima sedem članic oziroma članov (v nadaljnjem besedilu: člani sveta). Člane sveta imenuje in razrešuje vlada. Člani sveta so imenovani za dobo petih let z možnostjo ponovnega imenovanja. Predsednika sveta izvoli svet izmed svojih članov.

(2) Vlada v svet imenuje:

- dva člana neposredno, na predlog ministrstva, pristojnega za kulturo, izmed strokovnjakov s pravnega oziroma strokovnega področja;
- enega člana neposredno, na predlog ministrstva, pristojnega za finance, izmed strokovnjakov s finančnega področja;
- enega člana na podlagi javnega poziva na predlog strokovnih združenj filmskih in avdiovizualnih producentov;
- enega člana na podlagi javnega poziva na predlog strokovnih združenj avtorjev s področja filmske in avdiovizualne dejavnosti;
- enega člana na podlagi javnega poziva na predlog Rektorske konference RS;
- enega člana na podlagi javnega poziva na predlog izdajateljev avdiovizualnih medijev.

(3) Ministrstvo, pristojno za kulturo, pozove institucije in združenja iz prejšnjega odstavka k posredovanju predlogov kandidatov za člane sveta najmanj 90 dni pred potekom mandata članov sveta in jim določi rok za posredovanje predlogov. Če na javni poziv prispe več predlogov za posameznega člana sveta, vlada imenuje člana sveta na predlog pristojnega ministrstva izmed prispelih predlogov. Če na javni poziv za posameznega člana sveta ne prispe noben predlog, vlada imenuje člana sveta na predlog ministrstva, pristojnega za kulturo.

(4) Članom sveta pripadajo sejnine v skladu z zakonodajo, ki določa sejnine.

(5) Postopek imenovanja članov sveta in delovanje sveta sta podrobneje določena v ustanovitvenem aktu centra.

(6) Člani sveta ne smejo sodelovati pri odločanju o zadevah, s katerimi so osebno, poslovno ali kakorkoli drugače interesno povezani, oziroma bi odločanje o takih zadevah lahko pomenilo nasprotje interesov. Za nasprotje interesov gre, kadar zasebni interes člana sveta vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njegovih nalog. Za zasebni interes gre, kadar je ogroženo ali bi bilo lahko ogroženo nepristransko in objektivno izvajanje funkcije člana sveta, razlogi za to pa so povezani z družino in drugimi odnosi članice ali člana sveta, osebnostnimi preferencami, ekonomskim interesom ali kakršnimkoli interesom, ki je skupen ali bi lahko bil skupen tudi tistemu, ki so mu ali bi mu lahko bila dodeljena javna sredstva ali druge storitve centra, oziroma osebam, ki so z njim povezane.

(7) Člani sveta se zavežejo k spoštovanju prejšnjega odstavka s podpisom izjave, ki vključuje tudi seznam vseh projektov in programov, pri katerih kakorkoli sodelujejo, ali so z njimi povezani, na konstitutivni seji vsakokratnega sklica sveta oziroma na prvi redni seji po imenovanju članov sveta in nato vsako polno leto mandata. Kasnejše sodelovanje članice ali člana sveta v projektih, o katerih so odločali v okviru svojega mandata, je razlog za razrešitev z mesta člana sveta in prijavo s strani vodstva centra pristojnim institucijam.

8. člen (direktor)

(1) Za direktorja je lahko imenovana oseba:

- ki ima najmanj izobrazbo, pridobljeno po visokošolskih študijskih programih za pridobitev izobrazbe druge stopnje ali raven izobrazbe, pridobljene po študijskih programih, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi te stopnje;
- ki je strokovnjak s področja dela centra;
- ki ima najmanj deset let delovnih izkušenj, od tega najmanj tri leta delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih v javni upravi ali v gospodarskih družbah;
- ki izkazuje višjo raven znanja najmanj enega izmed naslednjih tujih jezikov: angleškega, francoskega, italijanskega ali nemškega;
- ki ni bila pravnomočno obsojena zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in ni bila obsojena na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot šest mesecev;
- zoper katero ni vložena pravnomočna obtožnica zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti.

(2) Direktor opravlja svojo funkcijo poklicno in s polnim delovnim časom. Pogodba o zaposlitvi direktorja mora vsebovati cilje in kazalnike, ki jih določi svet.

(3) Direktorja imenuje vlada na predlog sveta centra. Vlada imenuje direktorja na podlagi javnega natečaja, ki ga izvede svet. Mandat direktorja je pet let in je lahko ponovno imenovan.

(4) Direktorja razrešuje vlada na predlog sveta ali na lastno pobudo po predhodnem mnenju sveta.

(5) Direktor ima lahko največ tri pomočnika direktorja, in sicer na treh od naslednjih področij:

- programsko vodenje,
- poslovno vodenje,
- vodenje tehnične realizacije filmskih projektov,
- vodenje festivala slovenskega filma in mednarodno sodelovanje.

(6) Direktor mora v vsakem primeru imenovati pomočnika direktorja iz tretje in četrte alineje prejšnjega odstavka.

(7) Pomočnika direktorja imenuje direktor na podlagi javnega natečaja ali na podlagi neposrednega povabila za čas trajanja mandata direktorja. Pomočnik direktorja sklene s centrom redno delovno razmerje za polni delovni čas. Pogoje za imenovanje pomočnikov direktorjev in njihove pristojnosti ter odgovornost in razloge za predčasno razrešitev podrobneje določi ustanovitveni akt centra.

9. člen (programski odbor)

(1) Programski odbor je organ centra, ki vsebinsko ocenjuje vloge projektov ali programov s področja filmske, kinematografske in avdiovizualne dejavnosti v postopkih dodeljevanja javnih sredstev. Programski odbor poda zavezujoče ocene projektov in programov z obrazložitvami v skladu z razpisnimi kriteriji, predlaga ukrepe kulturne politike in druge razvojne ukrepe na področju

filmske in avdiovizualne dejavnosti v Republiki Sloveniji ter opravlja druge naloge v skladu s tem zakonom. Svoje strokovne odločitve je dolžan predstaviti zainteresirani javnosti.

(2) Članice oziroma člani programskega odbora (v nadaljnjem besedilu: člani programskega odbora) ne morejo biti člani sveta, direktor ali zaposleni v centru in ne smejo sodelovati pri odločanju o zadevah, s katerimi so osebno, poslovno ali kakor koli drugače interesno povezani oziroma bi odločanje o takih zadevah lahko pomenilo nasprotje interesov. Glede nasprotja interesov članov programskega odbora se smiselno upoštevajo določila o nasprotju interesov članov sveta centra.

(3) Programski odbor centra ima pet članov, ki jih izmed uglednih strokovnjakov s področja filmske in avdiovizualne dejavnosti imenuje direktor na podlagi soglasja sveta. Programski odbor lahko imenuje selektorja za posamezno področje, če se za izdelavo mnenja in ocene zahtevajo ozko specifična strokovna znanja. Za selektorje se smiselno uporablja drugi odstavek tega člena.

(4) Mandat članov programskega odbora traja dve leti od dneva imenovanja in so lahko največ enkrat zaporedno ponovno imenovani. Ne glede na določbo prejšnjega stavka člani zaključijo delo iz prvega odstavka tega člena v vseh postopkih, ki so se začeli v času trajanja njihovega mandata. Direktor centra lahko razreši člana programskega odbora s soglasjem sveta in ga hkrati nadomesti z novim članom ob smiselni uporabi tretjega odstavka tega člena. Razrešitev člana programskega odbora ne učinkuje v postopkih, ki so bili začeti do dneva razrešitve.

(5) Natančnejši postopek imenovanja in razreševanja članov, pogoji za njihovo imenovanje ter naloge programskega odbora se podrobneje določijo v ustanovitvenem aktu centra.

(6) Programski odbor centra odloča z večino glasov vseh članov. Način delovanja programskega odbora centra se podrobneje uredi s poslovnikom, ki ga na predlog direktorja sprejme svet.

10. člen (poslovanje centra)

Center posluje v skladu z letnim programom dela in finančnim načrtom, ki ju sprejme svet v soglasju s pristojnim ministrstvom.

11. člen (strateški načrt centra)

(1) Center pri delovanju v srednjeročnem obdobju sledi strateškemu načrtu za obdobje petih let, pri čemer lahko načrt vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje. Strateški načrt obsega programske usmeritve, organizacijske usmeritve ter opredelitev investicij in investicijskega vzdrževanja.

(2) Strateški načrt sprejme direktor s soglasjem sveta. Center mora o strateškem načrtu pridobiti predhodno mnenje ustanovitelja.

12. člen (postopek odločanja)

(1) Center odloča o posamičnih zadevah, za katere je pristojen po tem zakonu po postopku, določenem v tem zakonu, razen če za posamezno vrsto postopka ta zakon določa drugače.

(2) Za postopkovna dejanja, kjer se ne uporablja prejšnji odstavek, se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja uresničevanje javnega interesa za kulturo.

13. člen (izvedba javnega razpisa in javnega poziva)

(1) Center sofinancira projekte s področja filmskih in avdiovizualnih ter kinematografskih dejavnosti prek javnih razpisov in javnih pozivov.

- (2) Javni razpisi in javni pozivi morajo slediti ciljem, ki so opredeljeni v večletnem strateškem načrtu. Podrobnejši postopek, pogoji in merila za izbor projektov in programov, ki se sofinancirajo iz sredstev centra, se določijo s splošnim aktom centra.
- (3) Prijavitelji, ki nimajo izpolnjenih vseh obveznosti do centra ali do ministrstva, pristojnega za kulturo, in s temi prijavitelji povezane osebe, za sredstva centra ne morejo kandidirati.
- (4) Pristojni uslužbenec centra pregleda in oceni vloge, prispele na razpis, na podlagi objektivno merljivih kriterijev (reference prijavitelja oziroma glavnih avtorjev projekta ali programa, finančni in terminski načrt projekta ali programa, zagotavljanje evropskih oziroma drugih mednarodnih koprodukcijskih sredstev ter lastnih sredstev, gospodarnost finančnega načrta projekta ali programa ipd.), ki so vnaprej določeni z besedilom javnega razpisa. Najvišji možni seštevek ocen po objektivno merljivih kriterijih ne sme presegati 40 odstotkov najvišje možne skupne ocene.
- (5) Vsebinsko predlagane projekte ali programe ocenjuje programski odbor centra. Zavezujoča ocena mora vsebovati argumentirano obrazložitev, ki temelji na kriterijih razpisa.
- (6) Direktor odloči o sofinanciranju predlaganih projektov ali programov na podlagi obrazložene ocene programskega odbora centra, ki vključuje oceno pristojnega uslužbenca iz četrtega odstavka tega člena. Direktor odloča v mejah razpoložljivih finančnih sredstev. Če se direktor ne strinja z oceno programskega odbora, lahko zahteva ponovno obravnavo. V tem primeru mora direktor razloge za takšno odločitev obrazložiti. Direktor mora oceno programskega odbora, oblikovano po ponovni obravnavi, upoštevati.
- (7) Zoper odločbo direktorja o sofinanciranju ima prijavitelj pravico do pritožbe. O pritožbi odloča ministrstvo, pristojno za kulturo.
- (8) Če so izpolnjeni pogoji za izvedbo javnega poziva v skladu z zakonom, ki ureja uresničevanje javnega interesa v kulturi, center lahko izvede tudi javni poziv ali razpiše javni kulturni program.

14. člen (realizacija projektov)

- (1) Prijavitelji, ki pridobijo sredstva za sofinanciranje, morajo projekte, ki so sprejeti v sofinanciranje, zaključiti najkasneje v dveh letih od podpisa pogodbe o sofinanciranju. Izjemoma se lahko projekt celovečernega animiranega filma, animiranega filma v trajanju nad 24 minut in zahtevnega celovečernega dokumentarnega filma, ki zaradi vsebine zahteva večletno spremljanje tematike, zaključi najkasneje v štirih letih od podpisa pogodbe o sofinanciranju. O izjemi iz prejšnjega stavka odloča svet.
- (2) Center lahko sofinancira projekte razvoja filmov v celotni vrednosti vseh izkazanih upravičenih stroškov. V primeru sofinanciranja produkcije filma ali avdiovizualnega projekta, ki so mu bila dodeljena sredstva za razvoj, se sofinancirana sredstva za razvoj pri določanju skupne dovoljene višine sofinanciranja vključijo v celoto sredstev, namenjenih sofinanciranju produkcije filma ali avdiovizualnega projekta.
- (3) Center sofinancira produkcijo filmov na način dodeljevanja javnih sredstev in zagotavljanja storitev tehnične realizacije skupno do največ 50 odstotkov vseh izkazanih upravičenih stroškov.
- (4) Ne glede na prejšnji odstavek lahko center sofinancira na način dodeljevanja javnih sredstev in zagotavljanja storitev tehnične realizacije projekte nizkoprorračunskih filmov, filme za otroke in mladinske filme oziroma zahtevne filme do skupno največ 80 odstotkov vseh izkazanih upravičenih stroškov.
- (5) Center lahko v okviru javnih razpisov za sofinanciranje produkcije nizkoprorračunskih filmov, filmov za otroke in mladinskih filmov ter zahtevnih filmov nameni skupno največ 80 odstotkov sredstev, letno namenjenih za sofinanciranje produkcije filmov.

15. člen
(tehnična realizacija)

(1) Center zagotavlja podporo produkciji z izvajanjem tehnične realizacije za projekte, izbrane v sofinanciranje. Organizacija in izvajanje dejavnosti tehnične realizacije se podrobneje določi z ustanovitvenim aktom centra. Pri tehnični realizaciji imajo prednost projekti z večinskim oziroma večjim deležem sofinanciranja s strani centra.

(2) Center oblikuje normative in standarde za izvajanje javne službe tehnične realizacije projektov, ki jih sprejme v sofinanciranje.

(3) Center smiselno vključi storitve tehnične in infrastrukturne podpore v besedila javnih razpisov in javnih pozivov. Evidentirane storitve tehnične realizacije morajo biti vključene v sprejeto finančno konstrukcijo filma in predstavljajo del državne pomoči pri realizaciji projekta.

(4) Center namenja prosta tehnična izvedbena sredstva, prostorske kapacitete in kadrovske vire, ki niso zasedeni z izvedbo letnega programa centra, tržni dejavnosti centra, upošteva prvo odstavko tega člena glede vrstnega reda projektov.

16. člen
(upravičeni stroški)

(1) Sofinancirajo se lahko le stroški, nastali pri aktivnostih, ki so v neposredni zvezi s projektom ali programom, sprejetim v sofinanciranje, in ki so v skladu s predmetom in namenom razpisa ter niso financirani iz drugih virov. V primeru sofinanciranja iz drugih javnih virov je potrebno tovrstno sofinanciranje upoštevati pri določitvi najvišjega možnega zneska sofinanciranja s strani centra, ki mora biti v mejah skupne dovoljene državne pomoči glede na vrsto konkretnega projekta (v nadaljnjem besedilu: upravičeni stroški).

(2) Glavne skupine upravičenih stroškov so stroški dela, stroški storitev zunanjih izvajalcev, stroški materiala, ki je potreben za produkcijo filma, in režijski stroški, ki so v neposredni povezavi s projektom.

(3) Sofinancirajo se lahko le stroški, ki so izkazani z verodostojno knjigovodsko listino in dokazili o izvedenih transakcijah (računi z dokazilom o plačilu, plačilne liste z dokazilom o izplačilu, avtorske in druge pogodbe z dokazilom o izplačilu in podobno).

(4) Podrobneje se opredelitev in izkazovanje upravičenih stroškov, predvidena časovna dinamika izplačil v skladu z razpisno dokumentacijo in število izplačil projekta ali programa določi v splošnem aktu centra.

17. člen
(nadzor nad projekti)

(1) Center lahko kadarkoli v času trajanja izvedbe in eksploatacije projekta, vendar največ pet let po premieri projekta, preveri stanje projekta ali programa in ima v ta namen pravico do vpogleda v računovodsko in vsako drugo vsebinsko in finančno dokumentacijo prijavitelja.

(2) Prijavitelj je, ne glede na določbe zakona, ki ureja javne finance in določbe zakona, ki ureja izvrševanje proračuna Republike Slovenije, ki urejajo predplačila, dolžan centru pred vsakim izplačilom, z izjemo prvega izplačila za sofinanciranje produkcije, ki je izplačano kot predujem in ki lahko znaša največ 25 odstotkov celotne vrednosti projekta, dostaviti po skupinah stroškov in posameznih stroških specificirano poročilo o vseh stroških projekta ali programa, ki so nastali do posameznega izplačila, brez dokazil iz drugega odstavka prejšnjega člena tega zakona. Ta dokazila je prijavitelj dolžan dostaviti pooblaščenim revizijskim družbam ob reviziji projekta ali programa. Poročilo

prijavitelja mora vključevati tudi poročilo o uporabi infrastrukture in storitev tehnične realizacije v okviru centra.

(3) Na zahtevo centra je dolžan prijavitelj tudi za predujem iz prejšnjega odstavka priložiti dokazila, ki nakazujejo na nujno in takojšnjo potrebo po izplačilu predujma. V nasprotnem primeru oziroma v primeru da nujnost izplačila ni izkazana, lahko center zavrne prvo izplačilo za sofinanciranje produkcije, izplačano kot predujem.

(4) Center mora pred vsakim izplačilom potrditi poročilo iz prejšnjega odstavka. Če center ne potrdi poročila, se prijavitelju preostala sredstva ne izplačajo do potrditve dopolnjenega poročila. Če tudi dopolnjeno poročilo ni potrjeno, center odstopi od pogodbe in zahteva vračilo že izplačanih sredstev.

18. člen (pogodba o sofinanciranju)

(1) Pogodba o sofinanciranju je pogodba, sklenjena med centrom in prijaviteljem, katerega projekt ali program je bil sprejet v sofinanciranje.

(2) Pogodba o sofinanciranju mora biti sklenjena najkasneje v enem letu od vročitve odločbe o sofinanciranju prijavitelju. Če center zaradi krivde prijavitelja ne začne s financiranjem projekta v dveh letih od izdaje odločbe o sofinanciranju, lahko center odstopi od pogodbe o sofinanciranju.

(3) Z aneksom k pogodbi iz prvega odstavka tega člena se ne sme podaljšati roka dokončanja projektov iz 14. člena tega zakona. Izjemoma se lahko roki iz 14. člena podaljšajo v naslednjih primerih:

- zaradi bistvenih sprememb pri financiranju projekta, kadar je vključenih več koproducentov,
- zaradi nepredvidenih okoliščin, ki za dalj časa onemogočajo dokončanje in na katere producent ni mogel vplivati. O podaljšanju rokov odloči svet.

(4) Z aneksom k pogodbi iz prvega odstavka tega člena se ne more spremeniti višina odobrenih sredstev za izvedbo projekta, sprejetega v sofinanciranje. Izjemoma se lahko višina odobrenih sredstev spremeni, vendar skupno največ za 10 odstotkov medsebojno dogovorjene vrednosti projekta iz pogodbe. K aneksu iz tega odstavka mora predhodno soglasje posredovati svet.

(5) Pogodba mora vsebovati določilo, da je producent dolžan poročilo o prihodkih iz drugega odstavka tega člena posredovati centru najkasneje do konca meseca aprila za preteklo leto. Center ali pooblaščen revizor imata pravico do vpogleda v vsa računovodska in drugo dokumentacijo, iz katere so razvidni prihodki producenta iz drugega odstavka tega člena.

(6) Podrobnejši postopek sklepanja pogodb, vsebine pogodb in način nadzora nad izvajanjem pogodb se določi s splošnim aktom centra.

19. člen (revizija projekta)

(1) Za vsak projekt, pri katerem vrednost sofinanciranja presega 150.000 eurov, javna agencija pred izplačilom zadnjega obroka izvede revizijo projekta, ki jo opravi pooblaščen neodvisna revizijska družba. Javna agencija izplača zadnjo tranšo pod pogojem, da revizija projekta ni ugotovila nepravilnosti ali odstopanj.

(3) V primeru projekta ali programa, katerega vrednost sofinanciranja ne presega 150.000 eurov, center najmanj deset let hrani vse verodostojne knjigovodske listine in dokazila za celotno vrednost posameznega projekta ali programa, ki jo na zahtevo predloži na vpogled ministrstvu, pristojnemu za kulturo.

20. člen

(opremljanje filmov in avdiovizualnih del za senzorno ovirane osebe)

Filmi in avdiovizualna dela, sprejeta v sofinanciranje produkcije s strani centra, morajo biti opremljena na način, da jih lahko spremljajo tudi senzorno ovirane osebe.

21. člen

(financiranje centra)

(1) Center pridobiva sredstva iz:

- državnega proračuna, ki jih pridobi na podlagi pogodbe, sklenjene s pristojnim ministrstvom;
- izvenproračunskih virov, ki zajemajo prispevke operaterjev, izdajateljev televizijskih programov, ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo, izvajalcev kinematografske dejavnosti in filmskih distributerjev;
- prihodkov od trženja filmskih in avdiovizualnih del, financiranih iz javnih sredstev in katerih lastnik producentovskih pravic je center;
- prihodkov od trženja tehničnih, prostorskih in storitvenih kapacitet;
- prihodkov, pridobljenih s prodajo blaga in storitev;
- naslova sodelovanja z mednarodnimi organizacijami in ustanovami;
- donacij;
- drugih virov skladno z zakonom in aktom o ustanovitvi.

(2) Pogodbo iz prve alineje prejšnjega odstavka ministristvo, pristojno za kulturo, sklene s centrom vsako leto, najkasneje do konca meseca aprila za tekoče leto. Do podpisa pogodbe iz prejšnjega stavka ministristvo, pristojno za kulturo splošne stroške delovanja centra financira mesečno, v znesku dvanajstine splošnih stroškov delovanja v preteklem letu. Splošni stroški delovanja po tem členu so stroški dela, stroški storitev, vezanih na redno delovanje centra in materialni stroški, vezani na redno delovanje centra.

(3) Prihodki centra so namenjeni izvajanju dejavnosti in nalog centra, določenih v tem zakonu in aktu o ustanovitvi, zagotavljanju pogojev za delovanje centra in financiranju odhodkov, povezanih s tekočim poslovanjem centra, v skladu z javnofinančno zakonodajo.

(4) O uporabi presežka prihodkov nad odhodki in o pokrivanju presežka odhodkov nad prihodki odloča svet na predlog direktorja in v soglasju z ustanoviteljem.

22. člen

(proračunsko financiranje filmske in avdiovizualne produkcije)

(1) Republika Slovenija v okviru proračunskih sredstev za avdiovizualno produkcijo na podlagi zakona, ki ureja medije, zagotovi centru sredstva za slovenska avdiovizualna dela, ki prispevajo k razvoju avdiovizualne produkcije in so namenjena predvajanju v medijih.

(2) Center izvaja redne letne javne razpise za sofinanciranje avdiovizualnih del iz prejšnjega odstavka v skladu s 13. členom tega zakona.

23. člen

(izvenproračunsko financiranje filmske in avdiovizualne produkcije v Republiki Sloveniji)

(1) Radiotelevizija Slovenija podpira slovensko filmsko produkcijo tako, da izvede redni letni javni razpis, preko katerega letno nameni finančna sredstva za izdelavo filmov neodvisnih producentov za javno kinematografsko predvajanje, v skupni letni višini najmanj dveh odstotkov zbranega prispevka za programe in storitve Radiotelevizije Slovenija v preteklem letu.

(2) Operaterji so zavezanci za plačilo letnega prispevka centru, ki se obračuna v višini 0,8 odstotka od letnih prihodkov od storitev elektronskih komunikacij. Podatke o prihodkih, iz katerih izhaja višina prispevka, mora operater sporočiti centru vsako leto do konca marca za preteklo leto. Obveznost iz tega odstavka ne nastane za operaterje, katerih letni prihodki ne presegajo 1.000.000 eurov.

(3) Ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo so zavezanci za plačilo letnega prispevka centru, ki se za tekoče leto obračuna v višini dveh odstotkov od prihodkov iz naslova trženja avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo v Republiki Sloveniji v preteklem letu. Obveznost iz prejšnjega stavka velja tudi za ponudnike avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo, ki nimajo sedeža v Republiki Sloveniji, vendar so njihove avdiovizualne medijske storitve na zahtevo ciljno usmerjene na ozemlje Republike Slovenije.

(4) Izdajatelji televizijskih programov ali z njimi povezane osebe, prek katerih izdajatelji tržijo svoj oglasni prostor in televizijsko prodajo, so zavezani k plačilu letnega prispevka centru, ki se obračuna v višini 0,8 odstotka od skupnih letnih prihodkov iz trženja oglasnega prostora. Osnova za obračun prispevka za tekoče leto so skupni prihodki od trženja v preteklem letu. Prispevek izdajateljev televizijskih programov ali z njimi povezanih oseb, prek katerih izdajatelji izvajajo trženje, mora biti na račun centra nakazan najpozneje do 30. aprila tekočega leta.

(5) Filmski distributerji so zavezanci za plačilo letnega prispevka centru, ki se za tekoče leto obračuna v višini dveh odstotkov od prihodkov iz opravljanja dejavnosti distribucije kinematografskih in drugih filmov v Republiki Sloveniji v preteklem letu, brez vključenega davka na dodano vrednost.

(6) Izvajalci kinematografske dejavnosti so zavezanci za plačilo letnega prispevka centru, ki se za tekoče leto obračuna v višini 0,3 odstotka od prihodkov iz prodaje kinematografskih vstopnic v preteklem letu.

(7) Zavezanci za plačilo iz drugega do šestega odstavka tega člena morajo podatke o prihodkih za preteklo leto, iz katerih izhaja višina prispevka, sporočiti centru vsako leto do konca meseca marca. Za vse zavezance iz tega člena velja, da mora biti njihov prispevek na račun centra nakazan najpozneje do 30. aprila tekočega leta. V primeru zamude s plačilom ima center pravico do izplačila zamudnih obresti.

(8) Ne glede na določbe četrtega do šestega odstavka tega člena se letni prispevek ne obračuna od letne osnove prihodkov, ki je nižja od 200.000 eurov.

(9) Center ali pooblaščen revizor imata pravico do vpogleda v vso računovodsko in drugo dokumentacijo zavezancev iz tega člena, iz katere so razvidni prihodki iz ustreznih naslovov oziroma osnova za ugotavljanje višine prispevka.

(10) Tretji in četrti odstavek tega člena se ne uporabljata za Radiotelevizijo Slovenija in televizijske programe, ki imajo na podlagi zakona, ki ureja medije, status programa posebnega pomena.

(11) Obveznost iz tega člena ne nastane, če zavezanec z verodostojnimi računovodskimi in drugimi listinami izkaže, da je v preteklem letu za produkcijo filmov ali avdiovizualnih del v izvorno slovenskem jeziku namenil finančna sredstva v višini, ki je najmanj enaka zahtevani višini letnega prispevka centru.

24. člen

(spodbujanje vlaganj v avdiovizualno produkcijo)

(1) Republika Slovenija omogoča vlaganja v avdiovizualno produkcijo na način povračila denarnih sredstev, ki ustrezajo vrednosti največ 30 odstotkov upravičenih stroškov, neposredno porabljenih za produkcijo filmov in avdiovizualnih del s strani upravičenih oseb, določenih v tretjem odstavku 26. člena tega zakona, v obdobju enega leta na ozemlju Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: denarno povračilo).

(2) Pravica do denarnega povračila iz tega zakona se uresničuje za filme in avdiovizualna dela, ki so v celoti ali delno proizvedena v Republiki Sloveniji, so namenjena javnemu predvajanju in izpolnjujejo pogoje, določene s tem zakonom.

(3) Sredstva za denarna povračila se zagotovijo v okviru finančnega načrta centra, v višini, ki jo določi ministrstvo, pristojno za kulturo, v rokih, določenih za pripravo proračunov Republike Slovenije.

(4) V osnovo za izračun višine denarnega povračila se ne všteva davek na dodano vrednost.

25. člen

(pravica do denarnega povračila)

(1) O pravici do denarnega povračila odloči direktor z odločbo, na podlagi mnenj in obrazloženih ocen programskega odbora. O pravici do denarnega povračila se odloča v postopku javnega poziva, ob smiselni uporabi zakona, ki ureja uresničevanje javnega interesa za kulturo in v skladu s pogoji iz tega zakona. Zoper odločbo centra je dovoljena pritožba na ministrstvo, pristojno za kulturo, v 15 dneh od vročitve odločbe.

(2) Pravica do denarnega povračila se lahko uveljavlja za filme, namenjene za kinematografsko predvajanje, in avdiovizualna dela vseh zvrsti, namenjena predvajanju v medijih in v okviru avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo, ob pogojih iz petega odstavka tega člena.

(3) Pravico do denarnega povračila lahko uveljavlja pravna ali fizična oseba s sedežem v Republiki Slovenije ali v drugi državi, članici Evropske unije, državi partnerici Evropskega gospodarskega prostora ali tretji državi, ki je registrirana za filmsko in televizijsko produkcijo, ali izvršni producent, ki ima sedež v Republiki Sloveniji in ima za izvedbo filma ali avdiovizualnega dela na območju Republike Slovenije sklenjeno pogodbo s pravno ali fizično osebo s sedežem v drugi državi, članici Evropske unije, državi partnerici Evropskega gospodarskega prostora ali tretji državi, ki je registrirana za filmsko in televizijsko produkcijo. Vlagatelj vloge mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- ima urejene avtorske pravice za projekt;
- v obdobju preteklih treh let je imel vsaj en projekt, ki je bil predvajan v kinematografski distribuciji ali v medijih oz. v okviru avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo, skladno z zakonom, ki ureja avdiovizualne medijske storitve;
- izkaže izdatke, porabljene v Republiki Sloveniji za namen projekta, ter ima poravnane obveznosti iz naslova davkov in prispevkov v Republiki Sloveniji in v državi, kjer ima sedež ali stalno prebivališče.

(4) Do denarnega povračila niso upravičene pravne ali fizične osebe s sedežem v drugi državi, članici Evropske unije, državi partnerici Evropskega gospodarskega prostora ali v tretji državi, ki so povezane s pravnimi ali fizičnimi osebami, registriranimi za filmsko in televizijsko produkcijo v Republiki Sloveniji v smislu zadnje alineje 4. člena tega zakona. Če gre za upravičenca s sedežem v Republiki Sloveniji, se v primeru sofinanciranja iz drugih javnih virov tovrstno sofinanciranje

upošteva pri določitvi najvišjega možnega zneska sofinanciranja s strani centra, ki mora biti v mejah skupne dovoljene državne pomoči glede na vrsto konkretnega projekta.

(5) Pri presoji upravičenosti do denarnega povračila se upoštevajo naslednji pogoji:

- kulturni pomen filma ali avdiovizualnega dela za Republiko Slovenijo ali drugo državo članico Evropske unije;
- uporaba produkcijskih ali postprodukcijskih kapacitet na območju Republike Slovenije;
- sodelovanje izvajalcev iz Republike Slovenije;
- vpliv na razvoj in drugi pozitivni učinki za statistično regijo kot produkcijsko lokacijo.

(6) Denarno povračilo se izplača v okviru finančnega načrta ministrstva, pristojnega za kulturo, na podlagi zahtevka, ki ga izda center, v okviru načrtovanih in razpoložljivih sredstev. Proračunska sredstva predstavljajo prenos denarnih sredstev iz državnega proračuna do izvajalcev oziroma producentov projektov.

(7) Minister, pristojen za kulturo s podzakonskim aktom podrobneje določi postopek ter pogoje za pridobitev pravice do denarnega povračila, postopek in pogoje za izplačilo denarnega povračila in pogoje v zvezi z določitvijo upravičencev, upravičenih del, upravičenih stroškov in višine denarnih povračil.

26. člen (festival slovenskega filma)

(1) Center omogoča letno izvedbo festivala slovenskega filma, na katerem je predstavljena filmska produkcija, ki je nastala v Republiki Sloveniji ali so pri njej v bistvenem delu sodelovali slovenski izvajalci v preteklem obdobju.

(2) Podrobnejši postopek izvedbe festivala, pogoji, merila in kriteriji za izbor sodelujočih projektov na festivalu in vodenje festivala se določijo v splošnem aktu centra.

27. člen (javnost poslovanja)

(1) Delovanje in poslovanje centra je javno.

(2) Center v skladu s svojim ustanovitvenim aktom objavi letno poročilo, ki ga je sprejel svet v soglasju s pristojnim ministrstvom.

(3) Center enkrat letno organizira javno razpravo o vsebini letnega poročila in na podlagi javne razprave pripravi poročilo, ki ga predloži v obravnavo svetu in v vednost pristojnemu ministrstvu.

28. člen (revizija in notranji nadzor)

(1) Vsako leto mora biti o delovanju in poslovanju centra izvedena revizija letnega poročila, ki jo opravi pooblaščen revizijska družba v skladu z določbami zakona, ki ureja javne agencije. Z revizijskim poročilom mora direktor seznaniti svet in pristojno ministrstvo.

(2) S splošnim aktom centra se določijo ukrepi in sistem notranjega nadzora poslovanja in upravljanja centra.

29. člen
(inšpekcijski nadzor)

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov in drugih aktov izvaja inšpektorat ministrstva, pristojnega za kulturo.

30. člen
(kazenske določbe)

(1) Z globo od 25.000 do 50.000 eurov se kaznuje Radiotelevizija Slovenija, če ne izvede in realizira razpisa, preko katerega letno nameni finančna sredstva za izdelavo filmov neodvisnih producentov za javno kinematografsko predvajanje najmanj v višini, ki jo določa prvi odstavek 23. člena tega zakona.

(2) Z globo od 15.000 do 25.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba izdajatelja televizijskega programa iz prvega odstavka 23. člena tega zakona, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka tega člena. Globe za račun odgovorne osebe ne sme poravnati pravna oseba.

(3) V primeru neizpolnjevanja obveznosti operaterjev iz drugega odstavka 23. člena tega zakona so operaterji poleg obveznosti iz drugega odstavka 24. člena dolžni plačati globo, ki znaša najmanj 50.000 eurov za pravno osebo izdajatelja televizijskih programov in najmanj 25.000 eurov za odgovorno osebo pravne osebe. Globe za račun odgovorne osebe ne sme poravnati pravna oseba.

(4) V primeru neizpolnjevanja obveznosti ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo iz tretjega odstavka 23. člena tega zakona so ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo poleg obveznosti iz tretjega odstavka 23. člena dolžni plačati globo, ki znaša najmanj 50.000 eurov za pravno osebo izdajatelja televizijskih programov in najmanj 25.000 eurov za odgovorno osebo pravne osebe. Globe za račun odgovorne osebe ne sme poravnati pravna oseba.

(5) V primeru neizpolnjevanja obveznosti izdajateljev televizijskih programov ali z njimi povezanih oseb iz četrtega odstavka 23. člena tega zakona so izdajatelji televizijskih programov ali z njimi povezane osebe poleg obveznosti iz četrtega odstavka 23. člena dolžni plačati globo, ki znaša najmanj 50.000 eurov za pravno osebo izdajatelja televizijskih programov in najmanj 25.000 eurov za odgovorno osebo pravne osebe. Globe za račun odgovorne osebe ne sme poravnati pravna oseba.

(6) V primeru neizpolnjevanja obveznosti izvajalcev kinematografske dejavnosti iz petega odstavka 23. člena tega zakona so izvajalci kinematografske dejavnosti poleg obveznosti iz petega odstavka 23. člena dolžni plačati globo, ki znaša najmanj 25.000 eurov za pravno osebo in najmanj 5.000 eurov za odgovorno osebo pravne osebe. Globe za račun odgovorne osebe ne sme poravnati pravna oseba.

(7) V primeru neizpolnjevanja obveznosti filmskih distributerjev iz šestega odstavka 23. člena tega zakona so filmski distributerji poleg obveznosti iz šestega odstavka 23. člena dolžni plačati globo, ki znaša najmanj 25.000 eurov za pravno osebo in najmanj 5.000 eurov za odgovorno osebo pravne osebe. Globe za račun odgovorne osebe ne sme poravnati pravna oseba.

(8) V primeru, da zavezanci, določeni v 23. členu tega zakona, centru ne omogočijo vpogleda v vso računovodsko in drugo dokumentacijo, kot to določa osmi odstavek 23. člena tega zakona ali centru posredujejo lažne oziroma netočne podatke, so zavezanci iz 23. člena tega zakona dolžni plačati globo od 15.000 do 50.000 eurov za pravno osebo in od 5.000 do 15.000 eurov za odgovorno osebo pravne osebe. Globe za račun odgovorne osebe ne sme poravnati pravna oseba.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

31. člen

(1) Slovenski filmski center, javna agencija Republike Slovenije, se preimenuje v Slovenski avdiovizualni center, javno agencijo Republike Slovenije, in nadaljuje delo v skladu s tem zakonom. Za vpis spremembe imena v sodni register v roku 15 dni po uveljavitvi tega zakona poskrbi direktor Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike Slovenije, ki z uveljavitvijo tega zakona postane direktor centra in nadaljuje mandat do izteka obstoječega mandata.

(2) Vse materialne pravice tržne eksploatacije, ki do vpisa agencije v sodni register pripadajo Slovenskemu filmskemu centru, javni agenciji Republike Slovenije, od dne uveljavitve tega zakona izvršuje center.

(3) Podzakonski predpisi, izdani na podlagi Zakona o Slovenskem filmskem centru, javni agenciji Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 77/10, 40/12 – ZUJF, 19/14 – odl. US, 63/16 in 31/18), se uskladijo s tem zakonom v 60 dneh od konstituiranja sveta.

(4) Dosedanjim članom sveta Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike Slovenije, poteče mandat s konstituiranjem sveta v skladu z določbami tega zakona. Novi svet se konstituira najpozneje v 60 dneh po uveljavitvi tega zakona.

(5) Javne uslužbenke Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike, prevzame center. Delovno razmerje javnim uslužbencem ne preneha, ampak center v roku treh mesecev od uveljavitve tega zakona z njimi sklene nova delovna razmerja. Direktor centra se imenuje po postopku iz 8. člena tega zakona po izteku mandata direktorja iz prvega odstavka tega člena.

32. člen

(1) Javni zavod Filmski studio Viba film Ljubljana, ustanovljen s Sklepom o ustanovitvi javnega zavoda Filmski studio Viba film Ljubljana (Uradni list RS št. 67/03, 96/11, 12/13, 53/13 in 59/13 popr.), vpisan v sodni register pri Okrožnem sodišču v Ljubljani s sklepom Srg. št. 6510/94 z dne 12. 07. 1994, se z dnem 1. 1. 2026 pripoji k centru, vpisanemu v sodni register pri Okrožnem sodišču v Ljubljani s sklepom Srg. št. 2010/47974 z dne 19. 1. 2011.

(2) Javni zavod Filmski studio Viba film Ljubljana preneha obstajati kot samostojni pravni subjekt in se ga z dnem 1. 1. 2026 izbriše iz sodnega registra ter drugih javnih evidenc pravnih subjektov, njegov univerzalni pravni naslednik center pa vstopi v vsa pravna razmerja Javnega zavoda Filmski studio Viba film Ljubljana in prevzame vse njegove pravice in obveznosti.

(3) Javni zavod Filmski studio Viba film Ljubljana z dnem 31. 12. 2025 pripravi zaključno računovodsko poročilo, center pa z dnem pripojitve evidentira prevzeta sredstva in prevzete obveznosti v svojih poslovnih knjigah po stanju na dan pripojitve.

(4) Javne uslužbenke na Javnem zavodu Filmski studio Viba film Ljubljana z dnem pripojitve prevzame center. Delovno razmerje jim ne preneha, ampak center v roku treh mesecev z njimi sklene nova delovna razmerja. Mandat direktorju javnega zavoda Filmski studio Viba film Ljubljana z dnem pripojitve preneha.

(5) Pripojitev se izvede tako, da se celotno premoženje ustanoviteljice Republike Slovenije v upravljanju Javnega zavoda Filmski studio Viba film Ljubljana prenese v upravljanje centra ter da se celotno premoženje v lasti Javnega zavoda Filmski studio Viba film Ljubljana prenese v last centra. Center v upravljanje prevzame naslednje nepremičnine ter v last osnovna sredstva:

- Filmski studio, Stegne 5, 1000 Ljubljana, parc. št. 1713/39, na kateri stoji stavba z ID 1718, parc. št. 1713/32 in parc. št. 1713/68, vse k. o. Dravljje (1738),

- Filmski studio, Fornače 27, 6330 Piran, parc. št. 253/4, na kateri stojijo stavbe z ID 825, 826, 834, 835, 837 in 1103, vse k. o. Piran (2630),

- stanovanje na naslovu Smoletova 13, 1000 Ljubljana, del št. 2 v stavbi z ID 3272 na parc. št. 2156, k. o. Bežigrad (2636), in

- opremo s seznama osnovnih sredstev po stanju na dan 31. 12. 2025.

33. člen

Vsi postopki, ki sta jih Slovenski filmski center, javna agencija Republike Slovenije in javni zavod Filmski studio Viba film Ljubljana, začela pred uveljavitvijo tega zakona, dokonča center v skladu s predpisi in akti, na podlagi katerih so bili ti postopki začeti.

34. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o Slovenskem filmskem centru, javni agenciji Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 77/10, 40/12 – ZUJF, 19/14 – odl. US, 63/16 in 31/18).

35. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITVE ČLENOV

K 1. členu:

Prvi člen določa vsebino zakona, torej namen, dejavnosti in pristojnosti, organizacijo, financiranje in nadzor nad Slovenskim avdiovizualnim centrom, javno agencijo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: center). Ta zakon predstavlja podlago za ustanovitev centra, saj Zakon o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/02, 51/04 - EZ-A in 33/11- ZeKom-C, v nadaljnjem besedilu: ZJA) določa, da se agencija ustanovi z ustanovitvenim aktom, ki ga sprejme ustanovitelj v skladu z ZJA in na podlagi posebnega zakona, ki daje podlago za ustanovitev agencije. Poleg tega je namen ustanovitve centra skladen s kriteriji za ustanovitev, ki predvidevajo to obliko v primerih, ko glede na naravo oziroma vrsto nalog ni primeren stalni neposredni politični nadzor nad opravljanjem nalog. Glede na predvidene spremembe v organizaciji in delovanju javne agencije, ki bo povezovala uporabnike in ustvarjalce na celotnem filmskem in avdiovizualnem področju, dosedanje poimenovanje javne agencije ni najprimernejše, saj omejuje njeno delovanje le na film. Poleg tega so organizacijske spremembe tako celovite, da bo v vsakem primeru prišlo do nekaterih nujnih sprememb, povezanih z delovanjem centra (tiskovine, lokacije, označevalne table ipd.), pri čemer torej sprememba poimenovanja centra nima dodatnih neželenih posledic. Glede na predvideno področje celovitega in sistemskega delovanja je predlagano ime centra Slovenski avdiovizualni center, javna agencija Republike Slovenije.

K 2. členu

Drugi člen določa pravno-organizacijsko obliko centra in določa, da gre za pravno osebo javnega prava. Pravno-organizacijska oblika, javna agencija, je enaka kot je bil doslej Slovenski filmski center, javna agencija RS.

Člen sledi temeljnim določbam ZJA, ki določajo, da ima javna agencija statusno obliko pravne osebe javnega prava in da se ustanovi za opravljanje regulatornih, razvojnih ali strokovnih nalog v javnem interesu, če zanje z zakonom ni predvidena druga statusna oblika. Javna agencija se lahko ustanovi z enim ali več naštetimi nameni in tako je Slovenski avdiovizualni center, javna agencija Republike Slovenije, ustanovljen za izvajanje svojih nalog na filmskem in avdiovizualnem področju. Ustanoviteljica agencije je Republika Slovenija, pravice in obveznosti ustanoviteljice v agenciji pa izvršuje Vlada Republike Slovenije. Ta določba zasleduje ureditev v 5. členu ZJA.

Zakon v tem členu določa tudi subsidiarno uporabo zakonov za zadeve s področja, ki niso urejene v tem zakonu. Glede vprašanj s področja uresničevanja javnega interesa na področju kulture, ki niso urejena v tem zakonu, se uporablja krovni zakon za področje kulture, ki ureja uresničevanje javnega interesa za kulturo. Za vsa vprašanja delovanja in poslovanja centra, ki niso urejena v tem zakonu, pa se uporablja zakon, ki ureja javne agencije.

K 3. členu

Tretji člen določa namen ustanovitve centra in ga opredeljuje kot spodbujanje ustvarjalnosti na filmskem in avdiovizualnem področju v Republiki Sloveniji, ustvarjanje ustreznih pogojev za filmsko, avdiovizualno in kinematografsko dejavnost, razvoj in izobraževanje v zvezi s filmsko in avdiovizualno dejavnostjo v Republiki Sloveniji ter izvajanje drugih dejavnosti, določenih z nacionalnim programom za kulturo. Opredeljuje tudi avdiovizualno kulturo oziroma umetnost. Določila člena se navezujejo na zadnji Nacionalni program za kulturo, ki je temeljni strateški dokument slovenske kulturne politike, s katerim ta opredeljuje načela, cilje, prioritete in ukrepe, ki naj spodbudijo razvoj posameznikove in skupinske ustvarjalnosti v Republiki Sloveniji na področju kulture. Določilo v zakonu, ki se nanaša na Nacionalni program za kulturo, izpolnjuje nujnost navezave na temeljni strateški dokument na področju kulture.

Naloge, opredeljene v tem zakonu, opravlja center v javnem interesu in z namenom zagotovitve možnosti trajnega razvoja filmske in avdiovizualne dejavnosti. V javni interes na tem področju sodijo: kontinuirano programiranje, proizvodnja, distribucija, prikazovanje in promocija nacionalnega

filmskega programa ter drugih avdiovizualnih del, varovanje avdiovizualne kulturne dediščine, dostopnost relevantnih nepridobitnih filmskih in drugih tujih avdiovizualnih del domači publiki, izobraževanje za poklice na avdiovizualnem področju ter vzgoja občinstva, raziskovalno in publicistično delo na avdiovizualnem področju in mednarodna primerljivost in povezljivost vseh segmentov avdiovizualnega področja. Center odloča o izbiri projektov, ki se financirajo iz državnega proračuna strokovno, neodvisno in samostojno. Pri tem upošteva svojo sprejeto poslovno politiko, letni program dela in svoj finančni načrt.

K 4. členu

Četrti člen razlaga pomen posameznih izrazov, ki so uporabljeni v zakonu. Gre za pojme, ki se praviloma uporabljajo v zvezi s filmsko ali avdiovizualno dejavnostjo. Pojem »projekt« se nanaša na oblike filmske ustvarjalnosti, ki jih financira agencija, »finančni načrt centra« in »letno poročilo« se nanašata na obvezne strateške dokumente centra. Večina pojmov ima enak pomen, kot v trenutno veljavnem zakonu, npr. avdiovizualni projekt in dejavnost, nizkoprorračunski film, film za otroke in mladino, zahtevni film, itd.. V okviru definicije zahtevnega filma se dodaja pojem eksperimentalnega filma, ki v skladu z uveljavljeno prakso pomeni raziskovanje in preseganje formalnih, tehničnih in vsebinskih konvencij filmske naracije. Nekatere razlage pojmov so enake kot v Zakonu o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS), kar je zaradi jasnosti in preglednosti določb nujno, npr. neodvisni producent, operater, avdiovizualna medijska storitev na zahtevo in izdajatelj televizijskega programa. Pojem "povezane osebe" se nanaša na opis po zakonu, ki ureja gospodarske družbe.

K 5. členu

V petem členu so opredeljene dejavnosti in naloge centra. V ustanovitvenem aktu centra se lahko določi tudi opravljanje drugih nalog v javnem interesu, v kolikor so povezane s prej omenjenimi nalogami ali če so nujen pogoj za njihovo izvedbo. Med običajnimi nalogami, za katere je center ustanovljen, in ki vključujejo predvsem sofinanciranje filmskih projektov v Sloveniji, je potrebno omeniti spodbujanje razvoja visokošolskega izobraževanja za umetniške poklice s področja avdiovizualnih dejavnosti ter strokovna nacionalna in mednarodna izobraževanja s področja avdiovizualnih dejavnosti za pridobivanje veščin in znanj, filmsko vzgojo, omogočanje podpore produkciji filmov z izvajanjem tehnične realizacije za projekte, pri čemer se navezuje na pripojitev javnega zavoda Filmski studio Viba film Ljubljana centru in sodelovanje z evropskimi institucijami pri dodeljevanju paritetnih sredstev. Omenjeno se nanaša predvsem na razvojno funkcijo centra. Med novostmi je potrebno omeniti (poleg zdajšnje dejavnosti Vibe) še spodbujanje mednarodnega koprodukcijskega sodelovanja na ravni produkcije in promocije filmov ter avdiovizualne dejavnosti v skladu z mednarodnimi konvencijami in dvostranskimi sporazumi, promocijo Republike Slovenije kot države s privlačnimi produkcijskimi in lokacijskimi pogoji za snemanje tujih filmskih in avdiovizualnih del ter v zvezi s tem odločanje o pravicah do uveljavljanja denarnih spodbud, namenjenih krepitvi gospodarskega razvoja filmske in avdiovizualne dejavnosti v Republiki Sloveniji ter predlaganje ukrepov in sodelovanje z drugimi državnimi organi na področju zmanjševanja nezakonitega prometa z avdiovizualnimi deli in na področju njihove nezakonite uporabe. Gre za nove naloge v primerjavi s trenutno veljavnim zakonom, ki bo dopolnil naloge centra oziroma jih prilagodil novim dejstvom na filmskem in avdiovizualnem področju v Sloveniji in Evropi - npr. zmanjševanje nezakonitega prometa z avdiovizualnimi deli. Center je pri izvajanju svojih nalog samostojen in neodvisen, kar je za specifično in občutljivo dejavnost kot je slovenska filmska produkcija, pomembno. Politični nadzor ali vplivanje na odločitve centra bi lahko privedlo do podržavljanja filmske produkcije ali neracionalne porabe javnih sredstev.

K 6. členu

Ureditev na področju organov in strokovnih teles centra upošteva določbe zakona, ki ureja javne agencije. Ta v svojem 11. členu določa, da sta organa agencije svet agencije (v nadaljnjem besedilu: svet) in direktor oziroma direktorica (v nadaljnjem besedilu: direktor). ZJA dopušča možnost, da se v posameznem zakonu lahko določi drugačno poimenovanje organov agencije, a se zakon te možnosti ni poslužil in je obdržal poimenovanje, ki izhaja iz omenjenega člena ZJA in ki je bilo uporabljeno že v trenutno veljavnem zakonu in ureditvi. Agencija ima lahko v skladu z ZJA tudi programske komisije ter druge strokovne organe in komisije, kar je zakon delno upošteval, saj je namesto strokovno programskih komisij kot posvetovalno telo direktorja, ki ocenjuje in posredno odloča o sofinanciranih filmskih projektih, uvedel programski odbor, ki ima podobne naloge in ki je podrobneje obrazložen v

obrazložitvi 9. člena predloga zakona. Omenjena ureditev v zvezi z organi in strokovnimi telesi agencije je tudi evropsko primerljiva.

K 7. členu

12. člen ZJA ureja sestavo sveta agencije in med drugim postavlja tudi spodnjo in zgornjo mejo števila članov sveta. Določa, da ima svet agencije lahko najmanj tri in največ devet članov. Upošteva omenjeno določbo sedmi člen tega zakona določa, da svet agencije sestavlja sedem članov ali članic, ki jih imenuje in razrešuje vlada. V trenutno veljavnem zakonu je bilo članov sveta osem, vendar se je izkazalo, da je za učinkovitost delovanja sveta bolje, če je članov liho število.

Člani sveta morajo biti v skladu z ZJA strokovnjaki s področja dela agencije, financ in pravnih zadev. Člani so imenovani za dobo petih let, z možnostjo ponovnega imenovanja. Vlada imenuje člane v svet na podlagi prejetih predlogov, pri čemer neposredno predlaga dva člana, in sicer s strokovnega, torej avdiovizualnega ali pravnega področja ter še enega člana, ki je strokovnjak na področju financ. Ostale člane imenuje vlada na predlog strokovnih združenj filmskih in avdiovizualnih producentov, avtorjev s področja filmske in avdiovizualne dejavnosti, enega člana imenuje na predlog Rektorske konference RS, kot je bilo v zakonu doslej in enega na predlog izdajateljev medijev.

Enega člana torej vlada imenuje na podlagi javnega poziva na predlog strokovnih združenj filmskih in avdiovizualnih producentov, enega člana na podlagi javnega poziva na predlog strokovnih združenj avtorjev s področja filmske in avdiovizualne dejavnosti, enega na predlog izdajateljev medijev in enega člana na podlagi javnega poziva na predlog AGRFT. S tako sestavo je zagotovljena možnost, da se imenuje telo, ki bo pri svojem delu objektivno in nepristransko, saj so v njem zastopani interesi skupin iz filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti in področni strokovnjaki. Sprememba v primerjavi s trenutno veljavnim zakonom je tudi ta, da če na javni poziv prispe več predlogov za posameznega člana sveta, vlada imenuje člana sveta na predlog pristojnega ministrstva izmed prispelih predlogov. V praksi se je namreč to večkrat zgodilo in je zdaj negotovost v tovrstnih primerih večjega števila predlogov odpravljena. Po tretjem odstavku 12. člena ZJA v svetu agencije ne morejo biti osebe, ki so zaposlene v agenciji, kar je drugačna ureditev kot pri javnih zavodih, kjer je sodelovanje zaposlenih v svetu zavoda obvezno.

Zakon določa tudi obveznost članov sveta, da se izločijo iz odločanja o zadevah, v katerih so oni ali z njimi povezane osebe poslovno, osebno ali kakor koli drugače interesno povezani. Gre za pomembne deležnike v procesu filmske produkcije, ki jih ni mogoče izločiti iz članstva v svetu, saj bi bilo v Sloveniji tako rekoč nemogoče v svet imenovati osebe, ki niso vsaj na daljavo povezane z nekom, ki sodeluje pri procesu filmske produkcije kot avtor, producent, zaposlen pri operaterju, izdajatelju programov ali je del spremljevalne ekipe produkcije. Zakon tako dovoljuje njihovo članstvo v svetu in torej v skladu z drugim odstavkom 1. člena ZJA dopušča, da je to področje glede na namen ustanovitve agencije urejeno drugače kot v ZJA. V primerjavi s trenutnim zakonom je dodana obrazložitev nasprotja interesov, ki velja za ta zakon, podlaga pa je zakonodaja s področja preprečevanja korupcije. Del o nasprotju interesov je podkrepjen z izjavo, ki jo bodo morali podpisati vsi člani sveta in ki bo vsebovala tudi seznam vseh projektov in programov, pri katerih sodelujejo. Gre za preprečitev primerov, pri katerih bi člani sveta lahko sodelovali pri odločitvah o sofinanciranju projekta, ki bi začel nastajati šele po njihovem prenehanju članstva, na projekt pa bi lahko kot nekdanji člani, ki so to bili, ko se je odločalo o projektu, vseeno bistveno vplivali. Kršenje te določbe bo pomenilo neposredno razrešitev z mesta člana sveta in prijavo pristojnim institucijam za preprečevanje korupcije. Zakon določa še, da članom sveta pripadajo sejnine v skladu z zakonodajo, ki te sejnine določa.

K 8. členu

Predpisani pogoji za zasedbo funkcije direktorja centra, ki morajo biti izpolnjeni kumulativno, so usklajeni z minimalnimi pogoji iz zakona, ki ureja javne agencije. Ti pogoji so najmanj visokošolska izobrazba druge stopnje ali izobrazba, ki ustreza tej izobrazbi v skladu z veljavnimi predpisi, vsaj deset let delovnih izkušenj, oseba mora biti strokovnjak s področja dela centra, ne sme biti pravnomočno obsojena zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, na nepogojno kazen zopora v trajanju več kot šest mesecev ter zoper katero ni vložena pravnomočna obtožnica zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti. V primerjavi s trenutno veljavnim zakonom je dodan nov pogoj in sicer najmanj tri leta vodstvenih izkušenj. S tem se poenoti pogoje v sorodnih institucijah javne uprave s področja kulture, obenem pa je s tem poskrbljeno za boljše vodenje centra, ki ji lahko načeluje le oseba, ki že ima nekaj vodstvenih izkušenj. V izogib morebitnim neskladjem v zvezi z zahtevano izobrazbo direktorja, se ta pogoj uskladi z veljavno zakonodajo, ki univerzitetno izobrazbo, pridobljeno po nekdanjih študijskih programih enači z drugo stopnjo izobrazbe po bolonjskem programu. K pogojem je dodano tudi poklicno opravljanje funkcije

oziroma delo za polni delovni čas, kar onemogoča, da bi to delovno mesto zasedali posamezniki, ki so zaposleni še kje drugje. Nadalje se zaradi poenotenja ureditve v sektorju kultura in zaradi čim bolj enakopravne obravnave direktorjev na sorodnih področjih v javnem sektorju spreminja ureditev v smeri poenotenja možnega števila mandatov direktorja, kjer trenutno veljavni zakon dopušča le dva mandata direktorja, po predlogu zakona pa te omejitve ni več. Predlog zakona uvaja dva nova pomočnika direktorja in sicer za vodenje tehnične realizacije filmskih projektov ter za vodenje festivala slovenskega filma in mednarodno sodelovanje. Prvi je uveden zaradi pripojitve Vibe novemu centru in bo vodil področje, ki ga trenutno pokriva Viba, drugi pa bo vodil festival slovenskega filma in obenem izvajal še področje mednarodnega sodelovanja, ki ga trenutno pokriva redno zaposlena oseba na SFC. Predlog zakona določa obveznost imenovanja dveh na novo predvidenih pomočnikov direktorja, prvega zaradi nujnosti vodenja področja tehnične realizacije in tehnične podpore, ki ga trenutno pokriva Viba, drugega pa prav tako zaradi nujnosti vodenja festivala slovenskega filma, ki ga trenutno vodi za vsako posamezno izvedbo festivala imenovani direktor, ki na zaposlen na agenciji. Ta oseba bo v preostanku obdobja, ko se ne izvajajo aktivnosti na področju festivala, vodila področje mednarodnega sodelovanja. Po sprejemu zakona bo potrebna še uskladitev sistemizacije centra z novim zakonom in prilagoditev del in nalog na področju mednarodnega sodelovanja na novega pomočnika direktorja.

Na predlog sveta agencije direktorja imenuje in razrešuje vlada, in sicer na podlagi javnega natečaja, ki ga izvede svet agencije. Njegov mandat traja pet let in je, kot obrazloženo, lahko ponovno imenovan za neomejeno število mandatov.

K 9. členu

V predlogu zakona se povsem spreminjajo določbe v zvezi s strokovnim programskim telesom, ki vsebinsko ocenjuje projekte v postopku dodeljevanja javnih sredstev. Namesto strokovno programskih komisij predlog zakona uvaja programski odbor, ureditev pa odpravlja številne dejanske težave pri delovanju strokovno programskih komisij SFC v preteklem obdobju. Programski odbor podaja zavezujoče ocene projektov in opravlja še številne druge naloge. Pomembna novost je, da se število članov programskega odbora v primerjavi s trenutnimi strokovno programskimi komisijami povečuje s treh na pet članov, prav tako ne bodo več imenovani le za eno leto, temveč bo njihov mandat trajal dve leti. Predlog zakona uvaja tudi selektorja, ki ga bo programski odbor lahko imenoval za posamezno avdiovizualno področje, npr. za mladinski ali dokumentarni film, če bodo za izdelavo mnenja potrebna specifična področna znanja. Spreminja se tudi pristojnost odločanja v primeru nestrinjanja med predlogi programskega odbora in direktorja. Če se direktor ne strinja z oceno programskega odbora, lahko po predlogu zakona zahteva ponovno obravnavo, vendar mora direktor oceno programskega odbora, oblikovano po ponovni obravnavi, v nasprotju s trenutno veljavnim zakonom, upoštevati. Povečuje se tudi vloga pristojnega uslužbenca centra, ki samostojno na podlagi objektivno merljivih kriterijev, ki so vnaprej določeni z besedilom javnega razpisa, točkuje vloge. Ti kriteriji sicer ne smejo preseči 40 % skupne ocene projekta - podrobnejša obrazložitev te vloge je v obrazložitvi 13. člena. Vsebinsko vloge ocenjuje programski odbor, ki mora svojo oceno argumentirano obrazložiti.

Dodana je tudi določba, da programski odbori odločajo z večino glasov vseh članov. Ostale podrobnosti, kot so natančen postopek imenovanja in razreševanja članov odbora ter naloge odbora, pa bo še vedno določil ustanovitveni akt in poslovnik dela odbora. Zaradi nezdržljivosti funkcij člani programskega odbora ne morejo biti člani sveta, direktor ali zaposleni v centru, prav tako pa člani odbora ne smejo sodelovati pri odločanju o zadevah, s katerimi so kakorkoli poslovno ali osebno povezani. Omenjena določba omogoča podajanje neodvisnih in nepristranskih mnenj in ocen, v katere ni vključen subjektivni interes člana vplivati na podano mnenje ali oceno.

K 10. členu

Deseti člen določa podlago za poslovanje centra. Le ta posluje v skladu z letnim programom dela in finančnim načrtom. Vse navedene akte na podlagi soglasja ustanovitelja sprejme svet agencije.

K 11. členu

11. člen pomeni spremembo od sedanje ureditve v zakonu in sicer dodaja določbo o strateškem načrtu centra. Gre za poenotenje z javnimi zavodi na področju kulture, ki kot statusna oblika pomenijo veliko večino institucij s področja kulture. ZUJIK namreč vsebuje določbe o obveznosti sprejemanja strateškega načrta ne samo za javne zavode in javne sklade, temveč tudi za javne agencije. Glede na to, da ZJA teh določb nima, je zaradi jasnosti regulative, še posebej, ker gre za področje, ki je, glede na to, da je direktor agencije razrešen, če pravočasno ne sprejme strateškega načrta za prihodnje

obdobje, potrebno, da se obvezujoče določbe glede sprejetja strateškega načrta vnesejo tudi v predlog novega zakona.

K 12. členu

12. člen določa, da center o posamičnih zadevah, za katere je pristojen po tem zakonu, odloča po postopku, določenem v zakonu, razen če za posamezno vrsto postopka ta zakon določa drugače. Določba pomeni, da se za postopek uporablja ta zakon, razen tam, kjer je predviden postopek po ZUJIK, s čimer sta mišljena predvsem postopka za izvedbo javnega poziva in javnega kulturnega programa.

K 13. členu

13. člen določa izvedbo javnega poziva in javnega razpisa in sicer določa, da center projekte s področja filmskih in avdiovizualnih dejavnosti izvaja prek javnih razpisov. Javni razpisi in javni pozivi morajo slediti ciljem, ki so opredeljeni v večletnem strateškem načrtu. Pogoji in postopek izvedbe sofinanciranja se določijo s splošnim aktom centra, torej notranjim pravilnikom, ki bo določil celoten postopek javnega poziva oziroma javnega razpisa in merila za izbor projektov in programov, ki se sofinancirajo iz sredstev centra.

Direktor odloča o sofinanciranju projektov na podlagi mnenj in obrazloženih ocen programskega odbora, v skladu z letnim programom dela centra. V kolikor se direktor ne strinja z mnenji in ocenami programskega odbora o sofinanciranju projektov, je v predlogu zakona predvidena drugačna rešitev, kot je v trenutno veljavnem zakonu, kjer lahko direktor sprejme drugačno odločitev od predloga strokovno programske komisije. Po predlagani spremembi bo direktor v primeru, da se ne bo strinjal z oceno programskega odbora, lahko zahteval ponovno obravnavo, ponovno oceno pa bo moral direktor upoštevati. Določba daje nekoliko več pristojnosti odločanja programskemu odboru in morebitnim selektorjem, kar je glede na večštevničnost odbora in strokovna znanja ustrezna rešitev.

Pomembno spremembo od veljavnega zakona pomeni tudi razlikovanje na objektivne kriterije, ki so vnaprej določeni z javnim razpisom, in gre torej za fiksne, vnaprej določljive kriterije, primeroma reference prijavitelja oziroma glavnih avtorjev projekta ali programa, finančni in terminski načrt projekta ali programa, zagotavljanje evropskih oziroma drugih mednarodnih koprodukcijskih sredstev ter lastnih sredstev, izvedljivost, gospodarnost finančnega načrta projekta ali programa ipd, in na subjektivne kriterije, torej ocene programskega odbora in morebitnih selektorjev. Objektivno merljivi kriteriji lahko znašajo največ 40 % ocene, v tem delu pa se povečuje tudi vloga pristojnega uslužbenca centra, ki samostojno na podlagi objektivno merljivih kriterijev, ki so vnaprej določeni z besedilom javnega razpisa, točkuje vloge. Vsebinsko vloge še vedno ocenjuje programski odbor, ki mora svojo oceno argumentirano obrazložiti. Prijavitelji, ki nimajo izpolnjenih vseh obveznosti do centra in z njimi povezane osebe, za sredstva, ki jih dodeljuje center, ne morejo kandidirati.

K 14. členu

14. člen ustvarja podlago, da predlog zakona zaradi transparentnosti postopka dodeljevanja sredstev zdaj razlikuje med postopkom (13. člen) in realizacijo projektov, uvodoma določa, da morajo prijavitelji, ki vložijo vlogo za pridobitev sredstev za sofinanciranje, projekte, ki so sprejeti v sofinanciranje, zaključiti najkasneje v dveh letih od podpisa pogodbe o sofinanciranju. Izjemoma se lahko projekt celovečernega animiranega filma, animiranega filma v trajanju nad 24 minut in zahtevnega celovečernega dokumentarnega filma, ki zaradi vsebine zahteva večletno spremljanje tematike, zaključi najkasneje v štirih letih od podpisa pogodbe o sofinanciranju. O izjemi iz prejšnjega stavka odloča svet. V praksi se sicer izkazuje, da se skoraj vsi sofinancirani projekti raztegnejo na štiri leta. Nova je določba, da center lahko sofinancira projekte razvoja filmov v celotni vrednosti vseh izkazanih upravičenih stroškov. Gre torej za razlikovanje med razvojno funkcijo in produkcijo filma. V primeru sofinanciranja produkcije filma ali avdiovizualnega projekta, ki so mu bila dodeljena sredstva za razvoj, se sofinancirana sredstva za razvoj pri določanju skupne dovoljene višine sofinanciranja vključijo v celoto sredstev, namenjenih sofinanciranju produkcije filma ali avdiovizualnega projekta. Center sofinancira projekte največ do 50 odstotkov vseh izkazanih upravičenih stroškov, razen v primerih, ko so prijavljeni projekti nizko proračunskega, filma za otroke in mladino, oziroma zahtevnega filma, in se meja sofinanciranja premakne na 70 odstotkov prej omenjenih upravičenih stroškov. Center lahko sofinancira navedene izjeme skupno največ v vrednosti 80 odstotkov letnih sredstev, namenjenih za produkcijo filma.

K 15. členu

15. člen določa eno ključnih novosti predloga zakona in sicer pripojitev javnega zavoda Viba film k Slovenskemu avdiovizualnemu centru. Razlogov za to je več, dejstvo pa je, da obe instituciji opravljata veliko sorodnih ali celo enakih nalog in da obe sočasno aktivno sodelujeta pri slovenski filmski in avdiovizualni produkciji oziroma produkciji posameznih filmskih projektov. SFC je javna agencija, ki v javnem interesu v Sloveniji med drugim spodbuja ustvarjalnost na filmskem in avdiovizualnem področju, javni zavod Filmski studio Viba Film Ljubljana pa v obliki javne službe skrbi za tehnično realizacijo filmskih projektov, namenjenih kinematografskemu prikazovanju, ki jih sofinancira SFC. Za opredelitev storitve Vibe kot javne službe je pogoj, da so projekti, ki jih tehnično podpre, sofinancirani s strani SFC, producenti pa sklepajo ločene pogodbe s SFC in Vibo za isti projekt. Ta rešitev z vidika systemskega urejanja izvajanja nalog zavoda na način javne službe ni najboljša rešitev - glede na predstavljen opis delovanja namreč zavod izvaja tako imenovano javno službo zgolj za projekte, ki so sofinancirani s strani države. Gre za rešitev, ki je bila začasne narave in ki bo v bodočem sistemu (če pustimo ob strani vse pozitivne učinke sinergije med obema izvajalcema) celovito pokrivala področje oziroma opravljala strokovne naloge v polju slovenskega filma.

Predlog zakona predlaga združitve obeh institucij v eno oziroma pripojitev storitev, ki jih opravlja javni zavod Filmski studio Viba film Ljubljana, Slovenskemu filmskemu centru. Ta nova obveznost opravljanja storitev tehnične realizacije, ki jo bo odslej opravljal center, je torej določena v 15. členu predloga zakona. Podobno kot doslej, bo zagotavljal center tehnično realizacijo prioriteto za projekte, ki bodo sofinancirani z njegove strani, oblikoval pa bo tudi normative in standarde izvajanja javne službe tehnične in infrastrukturne podpore. Izvajanje filmskih projektov, ki bodo sofinancirani s strani centra, bo tako enostavnejše, hitrejše in bistveno bolj pregledno ter učinkovito. Termnsko usklajevanje ne bo potrebno oziroma bo potekalo znotraj ene institucije, novega centra, odpadlo bo usklajevanje terminov in dokumentacije. Transparentnost odgovornosti bo precej bolj jasno izražena, odločanje bo lažje in hitrejše ter prilagojeno čim bolj učinkovitemu izvajanju filmskih projektov. Poleg vseh navedenih prednosti bo pripojitev prinesla tudi prihranek javnih sredstev zaradi združevanja določenih dejavnosti in posledično manj težav pri iskanju ustrezno usposobljenih kadrov. Odpadle bodo tudi težave pri iskanju ustreznih rešitev za delovanje dveh svetov, ki ga bo nadomestil svet centra s posledično bolj transparentnim upravljanjem centra. Predlog zakona je zaradi navedene pripojitve v 8. členu uvedel tudi novega pomočnika direktorja, to je pomočnik za vodenje tehnične realizacije filmskih projektov, ki bo vodil področje, ki ga trenutno izvaja Viba. Predlog zakona odpravlja tudi težave, ki so v dejanskem delovanju Vibe nastajale v preteklem obdobju in sicer preobremenjenost infrastrukture v posameznem obdobju in posledično nujnost zavrnitve projektov, med drugim v mnogih primerih tudi projektov, ki so bili sofinancirani s strani centra. Predlog zakona zdaj določa prednost projektom, ki so bili večinsko ali v večjem deležu sofinancirani s strani centra pred drugimi projekti in s tem odpravlja nesprejemljive situacije, ko projekti, sofinancirani s strani centra, zaradi zasedenosti Vibe niso mogli pravočasno pridobiti storitev tehnične infrastrukture.

K 16. členu

16. člen, ki se bistveno ne razlikuje od trenutno veljavne ureditve, ki se je izkazala za zelo učinkovito, zagotavlja dokazljivo prikazovanje vseh upravičenih stroškov s strani prijaviteljev, ne le tistih, ki jih je sofinanciral center. Stroški morajo biti izkazani z verodostojnimi računovodskimi listinami, ki so podrobneje našteje v drugem odstavku 16. člena, kjer so navedene glavne skupine upravičenih stroškov, ki jih prijavitelji lahko uveljavljajo ob oddaji obračunske dokumentacije. Sofinancirajo se lahko le upravičeni stroški, torej stroški, ki so nastali pri aktivnostih, ki so v neposredni zvezi s projektom, sprejetim v sofinanciranje, ki so v skladu s predmetom in namenom razpisa in niso sofinancirani iz drugih javnih virov. S to določbo je odpravljena možnost, da bi med upravičene stroške prijavitelji prišteli tudi stroške, ki niso v neposredni povezavi s projektom. Omenjeno, prav tako pa tudi določba tega člena, ki določa veljavna materialna dokazila za vse upravičene stroške, prispeva k transparentnosti razpisov in bolj smotrni porabi proračunskih sredstev.

Glavne skupine upravičenih stroškov predstavljajo stroški dela, stroški storitev zunanjih izvajalcev, materialni stroški in režijski stroški, ki so v neposredni povezavi s projektom. Med stroške dela bo potrebno prišteti plače zaposlenih in študentsko delo, med stroške zunanjih izvajalcev pa predvsem avtorske honorarje. Davek na dodano vrednost ni upravičen strošek, razen za zavezance, ki nimajo pravice do dobitka vstopnega DDV, zato pa so upravičen strošek na primer prispevki za socialno in zdravstveno zavarovanje, ki jih zavezanci plačujejo ob izplačilu plač. Center bo namreč sofinanciral le določen odstotek izkazanih stroškov, ki so določeni v 14. členu predloga zakona, torej stroškov, ki jim bodo priloženi konkretni materialni dokazi o obstoju in izplačilu. V tem členu so upoštevana večletna

priporočila Računskega sodišča, da je potrebno centru predložiti obračunsko dokumentacijo za stroške, ki so nastali pri realizaciji filma v celoti. Člen določa tudi drugostopenjski organ v primeru pritožbe zoper odločbo direktorja o sofinanciranju, to je ministrstvo, pristojno za kulturo. Podrobnejši postopek, pogoje in merila za upravičene stroške za projekte, ki se sofinancirajo iz sredstev agencije, bodo določena s splošnim notranjim aktom / pravilnikom centra.

K 17. členu

Ta člen določa, da lahko center za potrebe nadzora nad izvajanjem in uresničevanjem projekta kadarkoli preveri stanje projekta. Predlog zakona mu daje pravico, da vpogleda v računovodsko in katero koli drugo dokumentacijo prijavitelja, iz katere bi bilo lahko razvidno trenutno finančno in vsebinsko stanje projekta. Ker lahko eksploatacija filma traja tudi dvajset let in več, je ta rok omejen na pet let po premieri filma ali avdiovizualnega dela. Zaradi določbe 20. člena predloga zakona, ki določa obvezno revizijo vsakega zaključenega projekta, ki je bil sprejet v sofinanciranje pa je, zaradi smotnosti postopka in v izogib dvojnemu delu prijaviteljev, nekoliko omiljena obveznost dostavljanja potrdil o porabljenih upravičenih stroških centru. Namen zakona je vendarle bogatejše in učinkovitejše vsebinsko delo centra in manj le golo nadzorstvo nad porabo, ki ga bo učinkoviteje opravila revizija vsakega projekta. Prijavitelji so tako dolžni v skladu s tem členom centru pred vsakim izplačilom dostaviti le po skupinah stroškov in posameznih stroških specificirano poročilo o vseh stroških projekta, ki so nastali do posameznega izplačila, brez dokazil, ki jih določa 16. člen predloga zakona. Vsa dokazila bo prijavitelj seveda dolžan priložiti ob revizijskem pregledu. Center je to poročilo dolžan potrditi pred vsakim izplačilom, v nasprotnem primeru se prijavitelju preostala odobrena sredstva ne izplačajo do potrditve poročila.

Spremembo trenutno veljavnega zakona pa pomeni jasna določitev predujma za sofinanciranje produkcije, ki doslej ni bila točno določena, praksa pa je pokazala, da to ni bilo ustrezno, saj so bile želje producentov po višini predujma mnogokrat previsoke in nerealne. V predlogu zakona je zdaj določeno, da lahko višina predujma znaša največ 25 odstotkov celotne vrednosti projekta. Določba o predujmu, ki po zakonodaji s področja javnih financ sicer ni dopusten, je usklajena po vzoru zakonodaje, ki je omogočila popolavno obnovo po poplavih v letu 2023.

K 18. členu

18. člen določa, da se med centrom in odgovorno osebo prijavitelja, katerega projekt je bil sprejet v sofinanciranje, sklenu pogodba o sofinanciranju, in sicer najkasneje v enem letu od vročitve odločbe. Če center zaradi krivde podpisnika pogodbe ne začne s financiranjem projekta v dveh letih od izdaje odločbe o sofinanciranju, lahko center odstopi od pogodbe o sofinanciranju. Podlaga za sklepanje pogodbe je dokončna odločba, s katero je bilo odločeno o sofinanciranju projekta. Center zastopa pri podpisu pogodbe njegov direktor. Sklene se za določen čas, ki je razviden iz njene vsebine. Z njo se uredijo vsa medsebojna razmerja v zvezi z zagotavljanjem sredstev za sofinanciranje predmeta pogodbe, zlasti pa morajo biti v njej opredeljeni cilji, ki bodo realizirani v obdobju sklenitve pogodbe zaradi uresničitve namena pogodbe, kriteriji, po katerih se bo spremljalo njihovo uresničevanje, roki za doseg ciljev, obseg in roki ter način zagotavljanja sredstev za sofinanciranje. Predlog zakona, ki ni bistveno spremenjen od trenutno veljavnega zakona, bistveno zmanjšuje možnosti dodatnih aneksov k pogodbam. Z aneksom k pogodbi o sofinanciranju se namreč ne more spremeniti višina dogovorjenih sredstev za izvedbo projekta, sprejetega v sofinanciranje, razen izjemoma, vendar največ za 10 odstotkov medsebojno dogovorjene vrednosti projekta iz pogodbe. K tej izjemi mora predhodno soglasje posredovati svet, kar onemogoča arbitrarne odločitve direktorja. Prav tako se lahko tudi rok dokončanja projektov, ki jih določa 14. člena zakona, podaljša le izjemoma, v dveh takstativno navedenih primerih.

Spremembo glede na veljavni zakon pa pomeni določba, da mora pogodba o sofinanciranju produkcije vsebovati določbo, da se prihodki filma ali avdiovizualnega dela po obračunu skupnih stroškov producenta za produkcijo, promocijo in distribucijo filma, delijo med producenta in center glede na deleže sofinanciranja s strani producenta in centra. Gre za določbo, ki se nanaša na načelo enakopravne obravnave financerjev pri eksploataciji filma po končani produkciji glede na vložena produkcijska sredstva. Center bo odslej lahko pridobival sredstva tudi iz eksploatacije filma, ki ga je sofinanciral in sicer v deležu sofinancirane vrednosti. Dodan je tudi odstavek, po katerem mora pogodba vsebovati določilo, da je producent dolžan poročilo o svojih prihodkih posredovati centru najkasneje do konca meseca aprila za preteklo leto, s čimer bo center imel vpogled v vse prihodke

producentov. Prav tako bo imel center ali pooblaščen revizor pravico do vpogleda v vso računovodsko in drugo dokumentacijo, iz katere bodo razvidni prihodki producenta.

K 19. členu

Zakon uvaja strogo obveznost izpeljave revizije vsakega projekta, ki je bil sprejet v sofinanciranje in katerega vrednost sofinanciranja presega 150.000 evrov. Revizijo mora opraviti pooblaščen revizijska družba po naročilu centra. V primeru odstopanj se izplačilo zadnje tranše ne izvede.

K 20. členu

Ta člen usklajuje besedilo predloga zakona s 14.a členom ZAvMS in torej določa, da morajo biti filmi in avdiovizualna dela, sprejeta v sofinanciranje produkcije s strani centra, opremljena tako, da jih lahko spremljajo tudi senzorno ovirane osebe. Glede na to, da je bila večina Direktive o AVMS prenešana že v ZAvMS, jo predlog zakona v tem delu le dopolnjuje s konkretno navedbo filmov oziroma avdiovizualnih del.

K 21. členu

Člen določa vire financiranja centra in v skladu z razlogi za sprejem zakona uvaja nekatere nove vire financiranja, ki bodo olajšali financiranje slovenske filmske in avdiovizualne produkcije. Center v skladu s tem členom torej pridobiva sredstva iz državnega proračuna, izvenproračunskih virov, ki zajemajo prispevke operaterjev, izdajateljev televizijskih programov, ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo, izvajalcev kinematografske dejavnosti in filmskih distributerjev, kar določa 24. člen in pomeni ključno novost predloga zakona, prihodkov od trženja filmskih in avdiovizualnih del, financiranih iz javnih sredstev, prihodkov od trženja tehničnih, prostorskih in storitvenih kapacitet, prihodkov, pridobljenih s prodajo blaga in storitev, naslova sodelovanja z mednarodnimi organizacijami in ustanovami in donacij ter drugih virov skladno z zakonom in aktom o ustanovitvi.

Nov je tudi vir iz naslova prihodkov, pridobljenih od trženja tehničnih, prostorskih in drugih kapacitet, ki jih trenutno zagotavlja Viba, po njeni pripojitvi, pa bodo te storitve prešle na novo ustanovljeni center. V primeru prostih kapacitet tehnične podpore, torej, ko te storitve ne bodo zasedene s projekti, ki jih bo sofinanciral center, jih bo mogoče tržiti v komercialne namene, ki lahko pomenijo znaten dodaten vir financiranja delovanja centra. Prihodki centra so v skladu s predlogom zakona namenjeni le izvajanju dejavnosti in nalog centra, določenih v zakonu in aktu o ustanovitvi, zagotavljanju pogojev za delovanje centra in financiranju odhodkov, povezanih s tekočim poslovanjem centra. O uporabi presežka prihodkov nad odhodki in o pokrivanju presežka odhodkov nad prihodki odloča svet centra na predlog direktorja in v soglasju z ustanoviteljem.

Predlog zakona odpravlja tudi težavo financiranja in posledično operativnega delovanja centra v obdobju do sklenitve vsakoletne pogodbe o financiranju s pristojnim ministrstvom. Po sedanji ureditvi namreč center do sklenitve omenjene pogodbe ni prejemal sredstev za redno delovanje centra, z izjemo sredstev za stroške dela, kar je povzročalo velike težave pri rednem delovanju centra. Financiranje torej ni bilo usklajeno z javnimi zavodi na področju kulture, ki so do podpisa pogodbe, ki jo mora pristojno ministrstvo s centrom skleniti najkasneje do konca aprila za tekoče leto, financirani po dvanajstinah. Po predloženem besedilu bo obstajala zakonska podlaga, da bo tudi center lahko še pred podpisom pogodbe z ministrstvom prejemal sredstva za redno delovanje po dvanajstinah.

K 22. členu

Ta člen določa, da lahko Slovenija v okviru proračunskih sredstev za avdiovizualno produkcijo, na podlagi zakona, ki ureja medije, zagotovi centru sredstva za slovenska avdiovizualna dela, ki prispevajo k razvoju avdiovizualne produkcije in so namenjena predvajanju v medijih. Center izvaja redne letne razpise za sofinanciranje avdiovizualnih del v obliki javnega razpisa. S tem določilom je bil razpis za avdiovizualne projekte, ki je bil v preteklem obdobju izvajan na kulturnem ministrstvu, preseljen na SFC, kar je prispevalo k večji avtonomnosti, preglednosti in bolj učinkovitemu razdeljevanju sredstev tudi za avdiovizualne projekte. Programska in finančna ločenost sredstev za avdiovizualne projekte od kulturnega ministrstva zagotavlja tudi večjo pluralizacijo in stabilnost v avdiovizualni dejavnosti. Zaradi pozitivnih posledic ureditve ostajajo te določbe nespremenjene.

K 23. členu

Gre za ključni člen predloga zakona, ki na novo določa izvenproračunsko financiranje centra in opisuje postopke v zvezi s prihodki izvenproračunskih financiranj slovenske filmske produkcije. Člen prenaša v slovensko zakonodajo določbe Direktive o AVMS, ki zaenkrat še niso bile prenešene, in sicer določitev finančnih obveznosti ponudnikov medijskih storitev s sedežem v državi članici za zagotovitev ustrezne ravni naložb v evropska avdiovizualna dela. Slovenija je ena zadnjih držav Evropske Unije, ki prenaša določbe direktive, ki dopuščajo uveljavitev te pravice, saj Direktiva o AVMS velja že skoraj šest let. Navedeno področje je v osnovi določeno v 22. členu predloga zakona, podrobnejši razrez prispevkov navedenih pravnih oseb pa je določen v 24. členu, ki določa izvenproračunsko financiranje filmske in avdiovizualne produkcije v RS.

23. člen predloga zakona uvodoma določa, da RTV Slovenija podpira slovensko filmsko produkcijo tako, da izvede redni letni javni razpis, preko katerega letno nameni finančna sredstva za izdelavo filmov neodvisnih producentov za javno kinematografsko predvajanje, v skupni letni višini najmanj dveh odstotkov zbranega prispevka za programe in storitve Radiotelevizije Slovenija v preteklem letu, kar je enaka določba, kot že obstaja v veljavnem zakonu, s tem, da lahko po predlogu zakona sredstva v enaki višini nameni tudi neposredno centru, kar širi možnosti javnega zavoda in jim omogoča, da sami presodijo, ali bodo sredstva namenili neposredno slovenski filmski ali avdiovizualni produkciji, ali pa bodo sredstva v enaki višini namenili novi javni agenciji.

Operaterji so naslednji zavezanci za plačilo letnega prispevka centru, ki se obračuna v višini 0,8 odstotka od letnih prihodkov od storitev, ki zajemajo prenos televizijskih programov in avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo. Delež je določen sorazmerno, v deležu, ki ne posega bistveno v poslovanje družb operaterjev. Ob koncu prejšnjega leta je bilo na slovenskem trgu 16 operaterjev fiksne telefonskega omrežja in sedem operaterjev mobilnega telefonskega omrežja. Ponudnikov kablinskih in satelitskih storitev je bilo 32, internetnih storitev pa 50. Skupni prihodki vseh operaterjev od storitev elektronskih komunikacij so v skladu s podatki Statističnega urada RS v letu 2022 znašali 1.150.151.000 evrov (1,150 milijarde EUR), od tega je prihodek od javnega telefonskega omrežja na fiksni lokaciji prispeval 43 % ali 495 milijonov EUR, prihodek od javno dostopnih mobilnih telefonskih storitev 33 % ali 376 milijonov EUR in prihodek od storitev medomrežnega povezovanja 13 % ali 150 milijonov EUR. Drugi prihodki so obsegali 11 % ali 128 milijonov EUR. Pričakovani delež operaterjev kot zavezancev za plačilo letnega prispevka javni agenciji bi torej v letu 2022 znašal približno 9.200.000 evrov. Celotni prihodek od storitev elektronskih komunikacij je bil v letu 2022 sicer za 4 % višji kot v letu 2021 in v zadnjih letih konstantno narašča. Znotraj storitev elektronskih komunikacij pa se na račun deleža od fiksne telefonije, ki strmo pada, povečuje delež medomrežnega povezovanja.

Po predlogu zakona so ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo zavezanci za plačilo letnega prispevka centru, ki se za tekoče leto obračuna v višini 2 % od prihodkov iz naslova trženja avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo v Republiki Sloveniji v preteklem letu.

VOYO je tudi v Sloveniji vodilni ponudnik pretočnih vsebin, število naročnikov pa se še povečuje. Dnevno VOYO obiše 50 odstotkov uporabnikov, tedensko pa 90 odstotkov. VOYO sicer ponuja več kot 15.000 ur televizijskih vsebin v slovenskem jeziku oz. s slovenskimi podnapisi ter podpira ustvarjalni naboj v lokalnem prostoru, saj daje slovenskim, izvirnim produkcijam platformo, za katero lahko ustvarjajo. VOYO je leta 2022 dosegel tudi zelo pomemben mejnik – 150.000 naročnikov. Ob mesečni naročnini 6,4 EUR brez DDV lahko letne prihodke tako ocenimo na 11,5 mio EUR, pri čemer bi bil torej ponudnik s prevladujočim tržnim deležem v RS v skladu s prelogom zakona zavezan za plačilo letnega zneska v višini 230.400 EUR, kar je uravnotežena in sorazmerna vsota.

Izdajatelji televizijskih programov, ali z njimi povezane osebe, prek katerih izdajatelji tržijo svoj oglasni prostor in televizijsko prodajo, so zavezani k plačilu letnega prispevka centru, ki se obračuna v višini 0,8 % od skupnih letnih prihodkov iz naslova trženja oglasnega prostora.

Iz evidence imetnikov dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti je razvidno, da je imelo konec prvega polletja 2023 67 pravnih ali fizičnih oseb 114 veljavnih dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti. Petnajst izdajateljev je imelo več kot eno dovoljenje in skupaj 62 dovoljenj, kar je predstavljalo več kot polovico vseh veljavnih dovoljenj. 31 dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti je bilo tematskih. Evidenca ponudnikov avdiovizualnih storitev na zahtevo v Republiki Sloveniji je konec prvega polletja 2023 izkazovala 25 priglasiženih storitev. Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (AKOS) je prvi polovici leta 2023 tudi zbirala podatke zavezancev o višini letnih prihodkov iz televizijske dejavnosti oziroma dejavnosti ponujanja avdiovizualnih medijskih storitev na

zahtevo v preteklem letu in pričela z izdajanjem odločb o odmeri plačila v skladu z 38. členom ZAVMS (vir: AKOS).

Lani je bruto obseg celotnih prihodkov izdajateljev televizijskih programov iz naslova oglaševanja znašal 1,3 milijarde evrov, kar je za štiri odstotke več kot leta 2022. V oglaševalskem deležu še vedno močno prevladuje televizija s 85-odstotnim deležem, tiskani mediji predstavljajo pet odstotkov, slovenski digitalni mediji, zunanje oglaševanje in radio po tri odstotke, pri čemer v analizo niso zajeti vsi digitalni mediji in vse radijske postaje. Med spremljanimi televizijskimi programi je glede na bruto vrednost oglaševanja na vrhu lestvice Pop TV, kjer med drugim predvajajo oddaje lokalne produkcije, ki so že nekaj let med najbolj gledanimi vsebinami. Sledijo Planet TV, ki prav tako stavi na resničnostne šove, kvize in druge razvedrilne oddaje, Kanal A, kjer v programu krepijo športno ponudbo, in prvi program javne televizije. Peterico oglaševalsko najmočnejših televizijskih programov zaključuje Kino, ki je v lasti medijske hiše Pro Plus (vir: MM). Po zelo okvirnih izračunih bi delež izdajateljev televizijskih programov za prispevek k evropski avdiovizualni produkciji, če upoštevamo 85 % delež od 1,3 milijarde evrov letnih prihodkov od oglaševanja, torej znašal 8.800.000 evrov letno.

Izvajalci kinematografske dejavnosti so zavezanci za plačilo letnega prispevka centru, ki se za tekoče leto obračuna v višini 0,3 odstotkov od prihodkov iz prodaje kinematografskih vstopnic v preteklem letu. V letu 2022 je bilo v Sloveniji prodanih 1,76 milijona kinematografskih vstopnic (vir: Strateški načrt za razvoj avdiovizualne industrije v Sloveniji do leta 2030, ZDSFU, junij 2023). Če to število pomnožimo s šestimi evri, kolikor približno znaša povprečna cena kinematografske vstopnice, to pomeni 10,56 milijona evrov iz naslova prodaje kinematografskih vstopnic za vse kinematografe, 0,3 % pa torej pomeni prispevek vseh slovenskih kinematografov v višini približno 32.000 evrov letno.

V skladu s predlogom zakona so filmski distributerji zavezanci za plačilo letnega prispevka javni agenciji, ki se za tekoče leto obračuna v višini dveh odstotkov od prihodkov iz opravljanja dejavnosti distribucije kinematografskih in drugih filmov v Republiki Sloveniji v preteklem letu. Slovenski filmski distributerji so v letu 2023 ustvarili skupne prihodke v višini 8.032.000 evrov, dva odstotka od njihovih skupnih prihodkov torej znese 160.640 evrov prispevka. Za zavezance, ki ustvarijo manj kot 200.000 evrov letnih prihodkov, se prispevek, v skladu z določili Direktive o AVMS, da tovrstne zahteve ne bi smele veljati za zavezance, ki nimajo pomembnega tržnega deleža, kar se upošteva glede na nizke prihodke, ne obračunava.

Zelo okvirno predvidena skupna vsota vplačil vseh zavezancev za plačilo prispevka za sofinanciranje evropske filmske in avdiovizualne produkcije torej znaša 18.400.000 evrov letno, pri čemer je potrebno odšteti zavezance, ki ne dosegajo v tem členu določenih letnih prihodkov.

S tem v zvezi je potrebno opredeliti tudi test sorazmernosti, torej ugotoviti, ali je ukrep izvenproračunskega financiranja primeren, potreben in sorazmeren. Namen ukrepov, to je uvedbe izvenproračunskih virov financiranja za dodeljevanju spodbud projektom in programom v okviru dela centra, ne pomeni prevalitve javnopravnih obveznosti, ki jih financira država v javnem interesu, na posamično določene gospodarske subjekte, saj bodo javnopravne obveznosti še naprej izvajane na podlagi transparentnih in vnaprej določenih postopkov, ki so opredeljeni tudi v tem zakonu.

Namen teh ukrepov je spodbuditi vzajemno poslovno in programsko sodelovanje med subjekti, ki so zaradi svoje dejavnosti vključeni v proces filmske in avdiovizualne produkcije in distribucije ter prikazovanja, in iz naslova te dejavnosti ustvarjajo prihodek in dobiček. Na ta način pa tudi okrepiti trg avdiovizualnih in filmskih del za javno prikazovanje v Republiki Sloveniji. Sorodne rešitve poznajo tudi druge evropske države, ki na različne načine zagotavljajo vire za nacionalne filmske produkcije s strani različnih deležnikov (javnih radiotelevizij, prodanih vstopnic kinematografskih prikazovalcev, kabelskih operaterjev, spletnih in kabelskih dobaviteljev avdiovizualnih vsebin, komercialnih izdajateljev televizijskih programov, ipd), kot je obrazloženo tudi v primerjalno pravni analizi.

V večini primerljivih držav se posega na odstotek letnih prihodkov, ki jih morajo gospodarske družbe odvajati določenim institucijam, ki skrbijo za javni interes. Predlog rešitev tega zakona glede na zgoraj

navedene ocene predvideva prihodke izvenproračunskih virov, ki ne bi presegle sredstev iz državnega proračuna. Sredstva iz državnega proračuna, namenjena filmskemu, avdiovizualnemu in kinematografskemu področju so v letu 2023 znašala 10.623.554 evrov, v letu 2022 so znašala 7.441.112 evrov, v letu 2021 pa 7.551.431 evrov. Pri tem so upoštevana sredstva, namenjena Slovenskemu filmskemu centru, javni agenciji Republike Slovenije, Filmskemu studiu Viba film Ljubljana, proračunska sredstva, namenjena sofinanciranju avdiovizualnih projektov za medije in proračunska sredstva, namenjena za art kino programe ter nakup filmov.

Na podlagi tretjega odstavka 15. člena Ustave so omejitve ustavnih pravic dopustne le, če so v skladu s t.i. načelom sorazmernosti. To pomeni, da morajo biti izpolnjeni trije pogoji za dopustnost takih omejitev ali posegov: potrebnost, primernost in sorazmernost ukrepa v ožjem smislu. Poseg v ustavno pravico je dopusten samo v primeru, če je potreben oz. nujen (neizogiben) za varstvo drugih človekovih pravic, kar pomeni, da zakonodajnega cilja ni mogoče doseči z nobenim milejšim posegom v ustavno pravico ali brez tovrstnega posega. Poseg mora biti primeren za dosego zaželenega, ustavno dopustnega cilja (npr. varstva pravic drugih ali tudi javnega interesa, kadar je varstvo javnega interesa ustavno dopusten cilj). Poseg tudi ne sme biti prekomeren, kar pomeni, da je dopusten le najblažji izmed možnih posegov, s katerimi se lahko zagotovi ustavno dopustni in zaželeni cilj, to je varstvo enako pomembnih pravic drugih. V okviru sorazmernosti pa je treba tehtati pomembnost posega v prizadete pravice v primerjavi s pomembnostjo pravice, ki se s tem posegom želi zavarovati (odločba št. U-I-158/95 z dne 2.4.1998, Uradni list RS, št. 70/98 in OdlUS VII, 56):

Ustava Republike Slovenije v okviru temeljnih določb v svojem 5. členu določa, da država "ustvarja možnosti za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije." Ukrep, predviden s predlogom tega zakona, je v skladu z nekaterimi zgledi primerjalnopravno in ustavnopravno primerljivih držav članic EU, namenjen prav temu, kar je prikazano in utemeljeno v nadaljevanju te obrazložitve. Ukrep je torej potreben in primeren, poleg tega pa zagotavlja tudi varovanje ustavno zagotovljene človekove pravice do svobodnega umetniškega ustvarjanja (II. razdelek URS, 59. člen URS, ustavna določba vsebuje vrednostno načelo in zato tudi zavezuje državo k vzdrževanju in pospeševanju umetniškega ustvarjanja).⁴

Država sicer zagotavlja pogoje za varovanje navedene človekove pravice ter možnosti skladnega kulturnega razvoja prek instrumentov podpore dejavnosti filmske verige v javnem interesu z javnimi sredstvi (podpora razvoju projektov, realizaciji, promociji in distribuciji, filmski vzgoji itd.), vendar zaradi majhnosti slovenskega nacionalnega filmskega trga (manj kot dva milijona potencialnih gledalcev, jezikovne ovire) ter visoke cene na enoto produkta (film je najdražja dejavnost v kulturnih industrijah) kljub dokazljivim racionalizacijam (povprečna vrednost subvencioniranega filma v povprečju pada) pri tem ni učinkovita. Deloma gre za premajhno alokacijo potrebnih finančnih sredstev, deloma pa za premajhno vključenost vseh deležnikov filmske verige v razvoj domačih filmskih vsebin in podpornih dejavnosti (vzgoja in razvoj gledalcev).

Neučinkovitost klasičnih spodbud s strani države dokazuje pred časom izdana študija »A profile of current and future audiovisual audience«,⁵ ki je bila pripravljena za Evropsko komisijo. Iz njene vsebine izhaja, da je vpliv na razvoj gledalca, posebej mlajše generacije ob trenutni ponudbi s strani vseh deležnikov kinematografske verige, zaskrbljujoč. Ponudba, znotraj katere tako v kinematografih kot televizijskih programih v nacionalni distribuciji ali kabelski retransmisiji prevladujejo tuji, predvsem ameriški filmi, posebej na mlajših gledalcih že učinkuje negativno, gledano s strani ustavno zapovedane skrbi države za skladen kulturni razvoj. Navedena študija tako zaključuje, da so otroci v državah članicah EU predvsem dovzetni za animirane filme, komedije, avanturistične filme in franšizne izdaje z vrednostmi produkcije nad 15 milijonov evrov na film, kar je najmanj dvoletni proračun,

---

⁴ Šturm L., Arhar F. Komentar Ustave RS. Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, Ljubljana, 2002

⁵ http://bookshop.europa.eu/en/a-profile-of-current-and-future-audiovisual-audience-pbNC0414085/downloads/NC-04-14-085-EN-N/NC0414085ENN_002.pdf?FileName=NC0414085ENN_002.pdf&SKU=NC0414085ENN_PDF&CatalogueNumber=NC-04-14-085-EN-N

namenjen filmski produkciji za vse filme, ki nastanejo v Sloveniji. Vsi tovrstni filmi so seveda na voljo slovenskemu občinstvu tako v rednih kinematografskih distribucijah, kot prek drugih deležnikov filmske verige, torej televizijskih programov v nacionalni distribuciji ali IPTV oz. kabelski retransmisiji. Ne glede na dejstvo, da je to v teh gospodarskih dejavnostih popolnoma razumljivo, celo samoumevno, in da posamezni deležniki na vsebine, ki jih distribuirajo, sploh nimajo neposrednega vpliva v celoti, gre kljub vsemu očitno za dejavnost, ki ima tudi posledice za skladen kulturni razvoj Slovenije. Navedena študija nadalje dokazuje, da so mladi odrasli obveščeni predvsem o produkciji filmov, posnetih v angleškem jeziku, prav tako pa so, kot rečeno, dovzetni predvsem za akcijske, kriminalne, fantazijske in avanturistične filme s produkcijskimi vrednostmi nad 15 milijonov evrov na film. Da gre vsaj v delu za posledico navedenih gospodarskih dejavnosti, dokazuje tudi izsledek navedene študije, ki pa na primeru odraslih ugotavlja, da so bolj obveščeni o filmih v nacionalni produkciji ter dramah oz. filmih produkcijskih vrednosti pod 15 milijonov evrov. Po izsledkih študije okrog 22% gledalcev konzumira predvsem evropske filme, predvsem gre za odrasle z manj otroki in z visoko stopnjo izobrazbe. Da slovenski filmi v trenutni situaciji težko konkurirajo mednarodnim uspešnicam, ki so promovirane s strani deležnikov kinematografske oz. filmske verige tudi v Sloveniji, dokazuje tudi izsledek navedene študije, ki ugotavlja, da večino evropskih gledalcev pri evropskem filmu moti jezikovna bariera oz. potrebnost podnapisovanja, počasnost in teža zgodbe, igralci ter nizkocenovna produkcija. Hkrati je evropskemu gledalcu všeč ameriški film predvsem zaradi produkcijskih vrednosti, posebnih učinkov, velikih proračunov, vključenosti akcije in znanih igralskih zasedb. Delež prebivalcev, ki si je ogledala nove filme v zadnjem času, je glede na izsledke študije natanko enkrat višji v primeru ameriških filmov (30-50% populacije) od nacionalnega filma (10-25% populacije). Študija dokazuje visoko korelacijo med visokim produkcijskim proračunom, ki je na voljo za film in visokim zavedanjem potencialnih gledalcev o takem filmu ter posledično tudi višjo gledanostjo tovrstnega filma. Več kot očitno je torej mogoče reči, da v primeru deležnikov filmske verige v Sloveniji, ki jih zajema zakon v delu namenskega prispevka oz. plačila centru, gre za gospodarsko dejavnost, ki ni brez vpliva na ciljno populacijo in v tem delu ni primerljiva z običajno gospodarsko dejavnostjo. Ustvarjeni prihodki navedenih gospodarskih dejavnosti nastajajo tudi na račun škode za skladen kulturni razvoj Slovenije ter pravice do svobodnega umetniškega ustvarjanja. Ker pa gre za svobodno gospodarsko dejavnost zasebnih gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost, država nima na voljo drugih ukrepov, ki bi lahko zagotovili enak učinek.

Ukrep je sorazmeren tudi v ožjem smislu, saj je predviden v primerjalnopravno gledano najblažji obliki, kar izhaja iz priloženega primerjalnopravnega pregleda nekaterih drugih ureditev v državah članicah EU. V predlagani ureditvi so zajeti vsi člani filmske verige, torej vse vključene dejavnosti, kar pomeni, da je vsem deležnikom na trgu zagotovljena enakopravna obravnava in medsebojna konkurenca. Potrebnost, primernost in sorazmernost ukrepa tudi ni bila vprašljiva v primerljivih državah, kjer je področje urejeno na podoben način. Tudi sicer izkušnje primerljivih držav kažejo, da je za ureditev tega področja potrebno pristopiti k urejanju področja na državni ravni in prek zakonodajnih instrumentov poskrbeti za zaščito javnega interesa na področju kulture. Taka je izkušnja tudi v nekaterih v primerjalnopravnem pregledu navedenih državah članicah EU, ki imajo na tem področju v veljavi zakone s primerljivo vsebino. Ko je tovrstna ureditev privzdignjena na raven zakonskega urejanja, postane specialna področna zakonodaja, kot taka se umesti v pravni sistem in o njeni nezakonnosti ni mogoče govoriti. Ker verjamemo, da je poseg v svobodno gospodarsko pobudo na način, kot ga predlagamo, potreben, primeren in sorazmeren, s predlagano ureditvijo ne pričakujemo neugodne presoje s strani Ustavnega sodišča RS. Tovrstnih odločitev ni bilo tudi v tujih državah, ki smo jih navedli in ki so področje uredile na primerljiv (večinoma celo znatno strožji) način, ki je primerljivo še celo bolj obremenil gospodarske subjekte. Primernost predvidenega ukrepa je bila prav tako izkazana v prej navedenih državah s primerljivim ustavnopravnim okvirom, milejšega ukrepa, ki bi uredil zgoraj opisano stanje, pa žal ni na voljo. Ob tem je še potrebno dodati, da je v tem besedilu večkrat omenjena Direktiva o AVMS storitvah začela veljati že pred skoraj šestimi leti, da je večina preostalih članic EU člene omenjene direktive implementirala v letu ali dveh po začetku veljavnosti in da so torej gospodarski subjekti v primerljivih državah obremenjeni z navedenim prispevkom že štiri ali pet let.

Ukrep, ki ga prinaša zakon, je torej potreben, primeren in sorazmeren in s tem v popolnem skladu z določbami Ustave Republike Slovenije. Ne gre za nadproporcionalno omejevanje svobodne gospodarske pobude, ki jo varuje 74. člen URS, kakor je v tem besedilu izkazano, gre v primeru

izvenproračunskega financiranja centra nedvomno za izjemo iz tretjega odstavka navedenega člena (»Gospodarska dejavnost se ne sme izvajati v nasprotju z javno koristjo.«). Vsebina in meje javne koristi so v skladu s prakso USRS razvidne iz zakonske ureditve posameznega področja (OdlUS III, 20, I-I-76/91, Uradni list RS 20/94, s. 79). Ne glede na predhodno izkazane negativne implikacije konkretno zajetih gospodarskih dejavnosti pa bi bilo obsežno omejevanje in regulacija dejavnosti kontraproduktivna, zato je sorazmernejši ukrep uvedbe namenskega plačila oz. prispevka, določenega v deležu prihodkov od dejavnosti, ki niso v celoti skladne z javno koristjo oz. imajo v določenem svojem delu negativne posledice za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije. Ali kakor opisuje B. Pernuš Grošelj: »...v nasprotju z Ustavo je tako izvajanje gospodarske dejavnosti, ki je v nasprotju z načeli ustavne ureditve.«⁶

V tem delu tudi ne gre za davek, ki bi bil prihodek integralnega proračuna Republike Slovenije, pač pa za namensko plačilo pristojni instituciji, pooblaščen za skrb za javni interes oz. prispevek, katerega poraba je usmerjena v odpravo negativnih implikacij določenih gospodarskih dejavnosti. Poraba torej ni namenjena javnemu sektorju ali državi kot taki, pač pa se v celoti prerazporeja nazaj v gospodarske dejavnosti s pozitivnimi implikacijami za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije.

K 24. členu

Dopolnitev zakona v zvezi z ukrepom, ki zadeva spodbujanje vlaganj v avdiovizualno produkcijo na način denarnih povračil v višini do 30 odstotkov, neposredno porabljenih za produkcijo filmov in avdiovizualnih del, je smiselno oblikovana na predlog SFC in usklajena s Sporočilom komisije o državni pomoči za filmsko produkcijo in produkcijo drugih avdiovizualnih del. Cilj podpore produkciji avdiovizualnih del je zagotovitev obstoja infrastrukture, ki je potrebna za njihovo produkcijo in predvajanje, oblikovanje evropskih kulturnih identitet in okrepitev kulturne raznolikosti. Sporočilo določa teritorializacijo porabe, pri kateri je potrebno upoštevati splošno zakonitost (prost pretok blaga, storitev, delavcev, kapitala, storitev) ter da se glede na poseben položaj evropskega filmskega sektorja lahko v shemah podpore za filmsko produkcijo zahteva da se do 160 % zneska pomoči, dodeljenega za produkcijo avdiovizualnega dela, porabi na ozemlju države, ki dodeli pomoči ali da se znesek pomoči, dodeljene za produkcijo avdiovizualnega dela, izračuna kot delež izdatkov za dejavnosti filmske produkcije v državi članici, ki dodeli pomoč, običajno v primeru shem podpore v obliki davčnih spodbud. Gre za dopolnitev že obstoječega ukrepa RS, namenjenega spodbujanju vlaganj v avdiovizualno produkcijo, in sicer na način denarnih povračil do 25 odstotkov vseh upravičenih stroškov, nastalih ob izvedbi filmov in avdiovizualnih del na ozemlju Republike Slovenije, ki pa ne predstavlja več konkurenčne rešitve v primerjavi s sosednjimi državami, ki citirano sporočilo EK izkoriščajo v polni meri, to je 30 odstotkov. Glede na naravo ukrepa so upravičenci pravne in fizične osebe, registrirane v drugih državah članicah EU za televizijsko in filmsko produkcijo, ter izvršni producenti, registrirani v RS za filmsko in televizijsko produkcijo in ki imajo sklenjene pogodbe o izvedbi filmov in avdiovizualnih del z glavnim producentom iz države članice EU, države partnerice EGP in iz tretjih držav. Gre za ukrep finančne, ekonomske in kulturne narave, saj se finančna sredstva za povračila zagotavljajo iz povečane porabe in prihodkov, nastalih ob snemanju, postprodukciji in drugih storitvah, potrebnih za izvedbo produkcije posameznega filma ali avdiovizualnega dela. Ukrep tako ob povečani konkurenčnosti zagotavlja povečanje davčnih prihodkov in prihodkov iz naslova prispevkov, pri čemer je pogoj za dodelitev pravice do denarnih povračil kulturni test. Pogoji in upravičeni stroški so smiselno oblikovani in izhajajo iz cilja ukrepa, torej tujih vlaganj v spodbujanje avdiovizualne produkcije v RS, s čimer je poleg pogoja kulturnega testa upravičeno črpanje iz proračunskih sredstev glede na izdatke na ozemlju RS, sodelovanja z avtorskimi in izvajalskimi ekipami iz RS ter angažiranje storitev produkcije in postprodukcije v RS. Dopolnitev predvideva podrobno urejanje z izvršilnimi predpisi, in sicer s podzakonskim aktom, ki bo glede na predvidene ukrepe za spodbujanje vlaganj v avdiovizualno produkcijo urejal postopke in pogoje za dodelitev pravice za denarno povračilo ter pogoje za izplačilo. Pred začetkom izvajanja ukrepa za spodbujanje vlaganj v avdiovizualno produkcijo bo potrebno shemo priglasiti oz. obvestiti ministrstvo, pristojno za finance o načrtovani shemi državne pomoči. Sprememba predvideva od leta 2025 dalje povečanje finančnih posledic za državni proračun, vendar ob hkratnem nekoliko večjem povečanju prihodkov iz naslova storitev pri izvajanju produkcij, postprodukcij, drugih storitev vezanih na produkcijo in porabo pri posameznem filmu ali avdiovizualnem delu. Gre torej za finančno nevtralno spremembo.

---

⁶ Šturm L., Arhar F. Komentar Ustave RS. Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, Ljubljana, 2002

K 25. členu

25. člen podrobneje določa uvedbo ukrepa za spodbujanje vlaganj v avdiovizualno produkcijo s povečanjem deleža denarnih povračil glede na neposredne stroške, nastale na ozemlju Republike Slovenije ob izvajanju produkcije in/ali postprodukcije filmov in avdiovizualnih del, namenjenih predvajanju v medijih. Ta delež trenutno znaša 25 odstotkov v predlogu zakona je povečan na 30 odstotkov upravičenih stroškov, kar je podrobneje obrazloženo v obrazložitvi prejšnjega člena in usklajeno s sorodnimi in sosednjimi državami. Pravica do denarnega povračila se uresničuje za filme in avdiovizualna dela, ki so v celoti ali delno proizvedena v Republiki Sloveniji, so namenjena javnemu predvajanju in izpolnjujejo pogoje, določene z zakonom. Ena od novih rešitev je tudi, da se med kriterije za pridobitev te ugodnosti doda kriterij, po katerem je za povračilo potreben pozitiven vpliv na regijo, v kateri se izvaja produkcijska lokacija. O pravici do denarnega povračila odloči direktor z odločbo, na podlagi mnenj in obrazloženih ocen programskega odbora.

Namen povečanja deleža je povečanje konkurenčnosti z drugimi primerljivimi ukrepi v državah članicah. Ukrep je skladen s Sporočilom komisije o državni pomoči za filmsko produkcijo in produkcijo drugih avdiovizualnih del ter Uredbo št. 651/2014/EU. Cilj evropske zakonodaje na tem področju državnih pomoči je podpora produkciji avdiovizualnih del in s tem zagotovitev obstoja infrastrukture, ki je potrebna za njihovo produkcijo in predvajanje, oblikovanje evropskih kulturnih identitet in okrepitev kulturne raznolikosti. Glede na navedeno se med naloge centra doda tudi promocija Slovenije kot države s privlačnimi produkcijskimi in lokacijskimi pogoji za snemanje tujih filmskih in avdiovizualnih del ter v zvezi s tem odločanje o pravicah do uveljavljanja denarnih spodbud, namenjenih krepitvi gospodarskega razvoja filmske in avdiovizualne dejavnosti v Republiki Sloveniji. Glede na naravo ukrepa so upravičenci pravne in fizične osebe, registrirane v Republiki Sloveniji ali drugih državah članicah za televizijsko in filmsko produkcijo ter izvršni producenti, registrirani v Sloveniji za filmsko in televizijsko produkcijo, ki imajo sklenjene pogodbe o izvedbi filmov in avdiovizualnih del z glavnim producentom iz države članice EU, države partnerice Evropskega gospodarskega prostora in iz tretjih držav. Predlog zakona torej izenačuje pravne in fizične osebe iz drugih članic Evropske unije s tistimi, registriranimi v Republiki Sloveniji, ki po sedanjih ureditvi niso imele pravice do denarnega povračila.

K 26. členu

Med osnovnimi nalogami centra je tudi skrb za izvedbo festivala slovenskega filma, na katerem je predstavljena slovenska filmska produkcija preteklega obdobja. Festival slovenskega filma je edina manifestacija na Slovenskem, kjer so nagrajeni samo slovenski filmi in filmski ustvarjalci, njegov namen pa je prikazati in nagraditi kakovostne filme in druga avdiovizualna dela različnih zvrsti in dolžin ter s tem spodbujati razvoj, ustvarjalnost in kakovost nacionalnih filmskih in drugih avdiovizualnih del ter promovirati slovenska filmska in druga avdiovizualna dela doma in v tujini.

Strokovna žirija, sestavljena iz slovenskih filmskih ustvarjalcev, podeljuje nagrade Vesna za najboljši celovečerni film, najboljši kratki film, režijo, scenarij, glavno in stransko žensko ter moško vlogo, posebne dosežke, montažo, scenografijo, kostumografijo, animacijo, masko, ton, fotografijo in glasbo. V okviru Festivala Društvo slovenskih filmskih ustvarjalcev podeli nagrado Metoda Badjure za življenjsko delo filmskega ustvarjalca, ki predstavlja pomemben prispevek k razvoju slovenskega filma. Gre za najvišjo častno nagrado Republike Slovenije in društev oziroma združenj slovenskih filmskih ustvarjalcev. Podrobnejši postopek izvedbe festivala, pogoji, merila in kriteriji za izbor sodelujočih projektov na festivalu ter vodenje festivala se določijo s splošnim aktom agencije.

Zakon uvaja novega pomočnika direktorja, ki bo vodil festival. Zdajšnja ureditev, po kateri je direktor festivala imenovan za vsako posamezno izvedbo festivala, ni najbolj racionalna, obenem je zaradi zunanjega statusa direktorja otežena koordinacija in izvedba festivala. Rešitev, po kateri bo festival vodil pomočnik direktorja, je racionalna in vsebinsko smiselna, saj bo ta oseba v centru pokrivala tudi celotno področje mednarodnega sodelovanja, za festival pa je prav mednarodna uveljavitev slovenskega filma ena ključnih prioritetenih nalog.

K 27. členu

Ta člen udejanja načelo javnosti in transparentnosti pri delovanju in poslovanju centra. Vsako leto mora center objaviti letno poročilo v skladu z ustanovitvenim aktom centra. Enkrat letno je organizirana tudi

javna razprava o vsebini letnega poročila in na njeni podlagi se pripravi poročilo, ki ga je potrebno predložiti svetu centra v obravnavo.

K 28. členu

Ta člen določa strogo notranjo kontrolo delovanja in poslovanja centra, ki jo v vseh svojih poročilih priporoča tudi Računsko sodišče. Vsako leto mora biti v zvezi z delovanjem in poslovanjem centra izvedena revizija letnega poročila, na podlagi katere se ugotovi smotrnost in pravilnost poslovanja. Revizijo opravi pooblaščen revizijska družba. Tudi notranja revizija poslovanja v zvezi z delovanjem in poslovanjem centra mora biti opravljena vsako leto. V splošnem aktu se določijo ukrepi in sistem notranjega nadzora poslovanja in upravljanja centra.

K 29. členu

Ta člen določa, da inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov in drugih aktov izvaja inšpektorat ministrstva, pristojnega za kulturo, torej Inšpektorat za kulturo in medije.

K 30. členu

30. člen določa kazenske določbe za vse zavezance za plačevanje prispevka centru iz 23. člena predloga zakona. Predvidene globe so relativno visoke in se gibljejo od 15.000 evrov do 50.000 evrov za pravne osebe in do 5.000 evrov za odgovorne osebe. Zaradi možnih zlorab pri plačevanju glob za odgovorne osebe člen dodaja določbo, da glob za odgovorne osebe za njih ne smejo poravnati pravne osebe. Določene so tudi globe v višini od od 15.000 do 50.000 evrov za pravno osebo in od 5.000 do 15.000 evrov za odgovorno osebo pravne osebe v primeru, da zavezanci za plačilo prispevka centru ne omogočijo vpogleda v vsa računovodska in drugo dokumentacijo.

K 31. členu

Ta člen določa preimenovanje SFC v Slovenski avdiovizualni center in določa nadaljevanje mandata direktorja SFC do konca svojega mandata tudi v novoustanovljenem centru in ne imenovanje vršilca dolžnosti direktorja. S sprejetjem zakona je predviden tudi prenos vseh materialnih pravic tržne eksploatacije na novoustanovljeni center. Prav tako je v prehodnih določbah, ki jih določa 31. člen, določen potek mandata dosedanjim članom sveta SFC in obveznost konstituiranja novega sveta v 60 dneh od uveljavitve zakona ter prenos vseh zaposlenih v SFC na novoustanovljeni center z vsemi pravicami in obveznostmi iz delovnega razmerja, ki jim pripadajo. Delovno razmerje jim ne preneha, temveč center v roku treh mesecev od uveljavitve zakona z njimi sklene nova delovna razmerja, torej nove pogodbe o zaposlitvi - po že sprejeti novi sistemizaciji. Dodana je tudi določba, po kateri se šele po izteku trenutnega mandata direktorja SFC imenuje novi direktor centra.

K 32 členu

Ta člen določa pripojitev Vibe k novo ustanovljenemu centru in prenehanje njenega obstoja z izbrisom iz sodnega registra ter drugih javnih evidenc, njen univerzalni pravni naslednik, torej center, pa vstopi v vsa pravna razmerja Vibe in prevzame vse njene pravice in obveznosti. Člen določa, da se pripojitev izvede tako, da se celotno premoženje Republike Slovenije v upravljanju Vibe prenese v upravljanje centra ter da se celotno premoženje v lasti Vibe prav tako prenese v last centra. Določa tudi, da Viba film Ljubljana z dnem 31. 12. 2025 pripravi zaključno računovodsko poročilo, center pa z dnem pripojitve evidentira prevzeta sredstva in prevzete obveznosti v svojih poslovnih knjigah po stanju na dan pripojitve, kar pomeni obveznost uskladitve vse računovodske dokumentacije. Člen navaja tudi seznam nepremičnin v trenutni lasti oziroma upravljanju Vibe, ki se prenašajo. Vse zaposlene na Vibi z dnem pripojitve prevzame center. Delovno razmerje jim, podobno kot velja za SFC, ne preneha, temveč center v roku treh mesecev z njimi sklene nova delovna razmerja, kar pomeni, da bo nova sistemizacija morala že predvideti vsa delovna mesta, ki so trenutno predvidena za tehnično podporo produkciji filmov. Mandat direktorju Vibe bo z dnem pripojitve prenehal.

K 33. členu

33. člen določa, da vsi postopki, ki sta jih SFC in Viba začela pred uveljavitvijo tega zakona, dokonča center v skladu s predpisi in akti, na podlagi katerih so bili ti postopki začetni, s čimer se zagotavlja

kontinuiteta začetih postopkov - vsi razpisi, izvajanje pogodb in podobno, bodo torej dokončani v skladu s predpisi (ZUJIK, Splošni pogoji poslovanja, itd.) na podlagi katerih so bili začeti.

K 34. členu

Člen določa prenehanje veljavnosti Zakona o Slovenskem filmskem centru, ki trenutno določa delovanje in poslovanje javne agencije.

K 35. členu

Ta člen določa začetek veljavnosti zakona, to je petnajsti dan po objavi v Uradnem listu.